

591164139

101 KØBENHAVNS
KOMMUNES
BIBLIOTEKER

Mag. 09.3769 Sc

RHB

09.376 Sc 270

[Faint handwritten mark]

EH

Mag
09.3769
Sc

Om

Kjøbenhavns Universitets

Collegier og Stipendier

for de

Studerende ved dette Universitet.

af

Dr. Anton Wilhelm Scheel,

Professor i Retsvidenskab, Ridder af Dannebrog.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Director Jens Hostrup Schultz,
Kongelig og Universitets-Bogtrykker.

1844.

Om Kjøbenhavns Universitets Collegier og Stipendier for de Studerende ved dette Universitet.

1.

Paa flere Steder ¹⁾ haves vel Dplysninger om de med Kjøbenhavns Universitet forbundne Stiftelser, der udelukkende eller tildeels ere oprettede til Fordeel for Studerende ved dette Universitet, men dog savnes en almindelig Oversigt over disse Stiftelser, affattet med udelukkende Hensyn til de Understøttelser, som de Studerende nyde af samme. Grundene dertil ere fornemmeligen, at efterhaanden flere nye Stiftelser ere blevne til, at mange af disse Stiftelser tillige have andre Diemed ²⁾ og at de Forfattere, der have meddeelt Dplysning om Universitetets Stiftelser, i Almindelighed have medtaget mange med Universitetet forbundne Stiftelser, hvoraf ingen Understøttelse ydes de Studerende. Jeg har derfor troet, at en Beretning om de med Kjøbenhavns Universitet forbundne Stiftelser, forsaavidt de ere bestemte til Understøttelser for de Studerende, baade i og for sig vilde være af Interesse og i Særdeleshed kunde blive til Nytte saavel for de Studerende, der agte at søge Hjælp af samme, som for Professorerne eller andre Vedkommende, der uddele Understøttelsen.

¹⁾ Fornemmeligen i *H. Hofmans Samling af Foundationer for offentlige og private Stiftelser*, første, niende og tiende Bind, der ere udfomne i Aarene 1755, 1763 og 1765, i *H. S. Jansons Beskrivelse over samtlige det kongelige Universitet i Kjøbenhavn tilhørende Midler og Indkomster*, 1787, i *J. Badens Universitetsjournal* 1793—1800, i *L. Engelse tofts Universitets- og Skole-Annaler* for 1812 og 1813 og i *H. P. Selmers academiske Tidender*, 1833—1836, og *Kjøbenhavns Universitets Aarbog* for 1837—1842.

²⁾ Saaledes ere flere tillige bestemte til Understøttelse for Stifterens Familie eller for Trængende i Almindelighed, eller ere tildeels oprettede til Fordeel for Universitetsbibliotheket eller lignende Indretninger.

Foruden de Understøttelser, der uddeles fra de med Universitetet forbundne Stiftelser, gives der ogsaa nogle andre, der tilflyde Studerende ved Universitetet. Dertil høre de saakaldte Dplagspenge fra Skolen, hvilke her ville blive omtalte, da det er overdraget til det academiske Consistorium at afgjøre, om Betingelserne for deres Udbetaling ere tilstede og, naar dette er Tilfældet, at bevilge Udbetalingen ³⁾. Derimod forbigaaes de Understøttelser, som fra Skolelegater eller andre Stiftelser tilfalde Studenter, uden at enten deres Uddeling eller Bestyrelsen af de Midler, hvoraf de tages, er Universitetet overdragen.

Hvad Ordenen i dette Skrivt angaaer, da skulle Bestemmelserne om Dplagspengene forudskikkes, da de udgjøre den betydeligste Understøttelse for de Studerende i deres første academiske Aar og de allerede paa en betinget Maade ere tilfaldne de Studerende, for hvem de indestaae, naar disse Studerende ankomme til Universitetet. Efter at dernæst de almindelige Betingelser for Rettigheden til at nyde de for Studerende bestemte Understøttelser af de med Universitetet forbundne Stiftelser ere fremsatte, skulle først omtales de vigtigste af disse Stiftelser: Communitetet og Regentsen, der staae i nøie Forbindelse med hinanden, dernæst de tre af private Mænd grundlagte saakaldte Collegier, nemlig Valkendorfs Collegium, Borcks Collegium og Elerss Collegium, og derefter i alphabetisk Orden de øvrige herhen hørende Stiftelser ⁴⁾.

2.

Dplagspenge fra Skolerne ¹⁾.

Af de Stipendier, som tildeles Eleverne i de lærde Skoler, bliver ordentligviis en Deel tilbageholdt og oplagt for dem, for at komme dem til Gode ved deres Afgang

³⁾ Universitetsdirectionens Stribelser af 1 April og 27 Juni 1843.

⁴⁾ Navnene ere tagne af Stifternes Navne. Da den egentlige Stifter af det saakaldte stipendium decollatae virginis er ubekjendt, er dettes Plads i Ordenen (under B.) for en Deel tilfældig.

¹⁾ Forordning af 7 November 1809 § 30 og 31. Ifr. L. Engelstofts Efterretninger angaaende Kjøbenhavns Universitet, Soroe Academie og de lærde Skoler, 1823, S. 104—110, S. P. Selmers Akademiske Tidender for Aaret 1833 S. 237—251.

fra Skolen til Universitetet og i deres første academiske Aar. Dette er saa meget hensigtsmæssigere, som altid flere Udgivter ere forbundne med en Elevs Afgang til Universitetet og han sjældent kan vente i det første academiske Aar at faae Andeel i de egentlige Universitetsstipendier, da Afgang til dem i Almindelighed er betinget af Flid ved Universitetet og derfor i Regelen ikke uddeles til de Studerende i deres første academiske Aar²⁾. Af de oplagte Skolestipendier udbetales til Eleven ved hans Afgang til Universitetet en Trediedeel. ”Den anden Trediedeel anvises til Udbetaling ved Enden af Elevens første academiske Halvaar og den sidste Trediedeel efter det andet Halvaars Forløb, efter at det ved Attester fra vedkommende Professorer og ved de Prøver, som han har været underkastet, er bevist, at han hensigtsmæssigen har anvendt sin Tid i begge Halvaar og ført et anstændigt Levnet”. Af de oplagte Skolestipendier indbetales de to Trediedele, som ere bestemte til at udbetales ved Universitetet, aarligen fra Skolerne til den almindelige Skolefond, hvis Midler ifølge kongelig Resolution af 25de Marts 1843 ere henlagte under Universitetsqvæsturens Bestyrelse.

Efter Forordningen om de lærde Skoler af 7de November 1809 § 81 er det Directionen for Universitetet og de lærde Skoler, som anviser de Studerende Udbetaling af de for dem i den almindelige Skolefond indestaaende oplagte Skolestipendier, men i Aaret 1843³⁾ er det overdraget til Consistorium at bedømme, om Betingelserne for denne Udbetaling ere tilstede og i saa Fald at anvise samme.

Berettiget til Udbetalingen er Studenten, naar han har ført et anstændigt Levnet og hensigtsmæssigen har anvendt sin Tid i det første Aar ved Universitetet. Dette Sidste godtgjør han i Almindelighed derved, at han med et nogenlunde tilfredsstillende Udfald og i rette Tid underkaster sig den philosophiske Examens tvende Prøver. Da Non contemnendus som Hovedcharacter i denne Examen for en stor Deel udelukker fra academiske Stipendier⁴⁾, kan dette vel ogsaa komme noget i Betragtning

2) Jfr. § 3 og den ældre Forordning om de latinske Skoler af 11 Mai 1775 § 78.

3) Univ. Direct. Skrib. af 1 April og 27 Juni 1843.

4) Jfr. Fundats for Universitetet af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 1, 2 og 7, Regl. af 30 Juli 1818 § 4, Bekjendtg. af 4 Juni 1832 § 5.

med Hensyn til Dplagspengene; men da disses Udbetaling dog beroer paa Flid i begge de første academiske Halvaar og det ved Enden af det første Halvaar end ikke kan vides, hvad Hovedcharacteren, der bestemmes efter Udfaldet af begge Prøver ⁵⁾, vil blive, maa der, forsaavidt Fliden skal bedømmes af Examenens Udfald, mere sees paa de særlige Characterer, som i hver af Prøverne opnaaes, end paa Hovedcharacteren. Ere de særlige Characterer for anden Examenens første Prøve, den philologiske Deel, saadanne, at Hovedcharacteren kan forventes at ville blive et nogenlunde ordentligt **Haud illaud.**, udbetales den ene Halvdeel af de i Skolefonden beroende Dplagspenge, hvorimod denne Udbetaling, naar Prøven er ringere, ordentligviis tilbageholdes. Har Udbetalingen funden Sted og de særlige Characterer for den philosophiske Examenens anden Prøve, den philosophiske Deel, der anstilles ved Enden af det andet academiske Halvaar, ligeledes ere saa gode, at de i og for sig vilde give et nogenlunde ordentligt **Haud illaud.** til Hovedcharacter, udbetales den sidste Deel af Dplagspengene. Er derimod Udfaldet af denne Prøve ringere og Grunden hertil maa antages at være Mangel paa Flid, fortages denne Deel af de oplagte Skolestipendier, uden at et noksaa godt Udfald af den første Prøve kan udelukke denne Virkning, efterdi Flid i det første Halvaar ikke kan berettigge til Uflid i det andet Halvaar. Er den Deel af Dplagspengene, som, naar tilbørlig Flid vises i det første Halvaar, kan udbetales ved dettes Udgang, tilbageholdt formedelst utilfredsstillende Udfald af den philosophiske Examenens første Prøve, bør dette dog neppe være til Hinder for, at den anden Deel af Dplagspengene udbetales ved Enden af det andet Halvaar, naar den philologiske Examenens anden Prøve overstaaes paa en tilfredsstillende Maade. Er dette Udfald særdeles godt, maa det endog saaledes kunne bøde paa Mangel af et tilfredsstillende Udfald af første Prøve, at alle Dplagspengene, altsaa ogsaa den Deel, som er tilbageholdt for første Halvaar, udbetales, naar dog ikke Charactererne for den philologiske Prøve ere saa slette, at de røbe aabenbart Dovenskab. Overstaaes den philosophiske Examen ikke paa saadan Maade, som efter de ovenstaaende Regler antages at give Udgang

⁵⁾ Resol. af 11 October 1816 § 4, jfr. L. Engelstofts Efterretninger angaaende Kjøbenhavns Universtitet, 1823, S. 128—139.

til Dplagspengenes Udbetaling, vil den Studerende, som har saadanne indestaaende, neppe kunne vente at erholde samme udbetalte, med mindre det ugunstige Udfald af Examen kan tilskrives Sygdom eller andre særdeles og uforfkyldte Omstændigheder.

De anførte Regler ere i det Væsentlige overensstemmende med et speciellere og mere bestemt Forslag af Consistorium af 3 Februar 1838, hvori dog er foretagen en liden Forandring ved Skrivelse af 2 Marts 1844. Efter dette Forslag, saaledes som det er forandret, udfordres til Dplagspenges Udbetaling efter hver af den philosophiske Examens Prøver saa mange **Haud illaudabiles** ved hver Prøve, som der ved samme gives Characterer, eller saadanne andre Characterer, som i Værd kunne sættes i Klasse med bemeldte Antal af **Haud illaudabiles**, og for at de for første Halvaar tilbageholdte Dplagspenge kunne erholdes udbetalte ved Enden af andet Halvaar i Forbindelse med Dplagspengene for dette Halvaar udfordres, at ved den philosophiske Examens anden Prøve opnaaes saadanne Characterer, som i Forbindelse med dem, der ere erholdte for denne Examens første Prøve, ere i Værd lige med saa mange **Haud illaudabiles**, som der ved begge Prøver gives Characterer. Værdien af **Laudabilis præ cæteris** er ansat til 8, for **Laudabilis** til 7, for **Haud illaudabilis** til 5, for **Non contemnendus** til 1, for **Vix non contemnendus** til $\div 7$ og for **Nul** til $\div 23$. Ifølge heraf kan den ene Deel af Dplagspengene udbetales efter den philologiske Prøve, ved hvilken gives 5 Characterer, naar Værdien af de Characterer, som opnaaes, er i det mindste 25 og den anden Deel udbetales efter den philosophiske Prøve, naar Værdien af de 4 Characterer, som ved samme gives, er i det mindste 20. Tilbageholdte Dplagspenge for det første Halvaar kunne udbetales, naar Værdien af Charactererne ved anden Examens begge Prøver udgjør i det mindste 45. Ommeldte Bestemmelser have vel ikke faaet nogen høiere Stadfæstelse og ere saaledes ikke ufravigelige Regler, men de følges dog for Tiden og navnlig blive Dplagspenge ikke negtet Nogen, som efter samme er berettiget til deres Udbetaling.

Hvad Tiden angaaer, inden hvilken den philosophiske Examen skal tages, for at Dplagspenge skulle kunne erholdes udbetalte, da er det ordentligviis nødvendigt, at den philologiske Deel tages ved Enden af det første og den philosophiske Deel ved Enden af

det andet academiske Halvaar ⁶⁾). At den anden Prøve muligens ikke vil blive tagen i rette Tid, kan naturligtvis ikke have nogen Indflydelse paa Udbetalingen af den Deel af Dplagspengene, hvortil haves Udgang, efter at den første Prøve paa en tilfredsstillende Maade er overstaaet i rette Tid, og man vil neppe heller, naar den anden Prøve tages i rette Tid, men den første ikke, negte Udbetalingen af de Dplagspenge, hvortil Udfaldet af den anden Prøve i og for sig giver Udgang.

Havde Dplagspengene eller en Deel af samme ikke kunnet udbetales i det første Universitetsaar, fortabes de dog ikke ubetinget. Naar Omstændighederne tale derfor, kunne de ogsaa anvises til Udbetaling i de følgende tvende Aar ⁷⁾). Hertil vil man dog, naar anden Examen ikke er tagen i rette Tid, i Almindelighed fordrer, at Sygdom eller andre uforfkyldte Omstændigheder ere Aarsag deri. Den, som vel i rette Tid har underkastet sig denne Examen, men med et saa utilfredsstillende Udfald, at Dplagspengene eller den ene Deel af samme ere tilbageholdte, vil kunne vente at faae det Tilbageholdte udbetalt, naar han senere, men dog i Løbet af de tre første Aar, efter at han er bleven Student, paany indstiller sig til bemeldte Examen eller til den af sammes Prøver, hvis Udfald tidligere har været utilfredsstillende, og da opnaaer Characterer, der kunne antages at afgive et tilstrækkeligt Beviis paa saadan Flid, som giver Udgang til Dplagspenges Udbetaling ⁸⁾).

De Dplagspenge, som Nogen i de tre første Aar efter sin Indskrivning som Student ikke har kunnet faae udbetalte, fortabes ganske. Af saadanne fortabte Dplagspenge dannes en egen Fond, hvis Renter efter Universitetsdirectionens Bestemmelse kunne uddeles til Understøttelse for trængende og værdige Studerende ved Kjøbenhavns Universitet ⁹⁾). Denne Fond udgjorde ved Udgangen af Aaret 1843 omtrent 3800 Rbd.

⁶⁾ Fund. for Univ. af 7 Mai 1788 Cap. 3 § 8, Frdn. af 7 November 1809 § 81.

⁷⁾ Resol. af 19 November 1830 (findes i *Ulgreen-Ussings Rescriptsamling* under 17 November), jfr. Resc. af 3 Juli 1789.

⁸⁾ I de omhandlede Regler angaaende Betingelserne for Dplagspenges Udbetaling vil fkee Forandring, naar de lærde Skoler ombannes til Gymnaster og en Afgangsexamen i disse kommer til at træde i Stebet for Examen artium og den ene Deel af den philo-
sophiske Examen, jfr. Resol. af 9 Februar 1844.

⁹⁾ Resol. af 19 November 1830.

**Almindelige Betingelser for Rettigheden til at nyde Universitetets
Stipendier for de Studerende.**

Betingelserne for de Studerendes Udgang til Kjøbenhavns Universitets Stipendier ere i Almindelighed, at Den, som ansøger om samme, er indskreven som Student, efter at have taget *Examen artium*¹⁾, og at han er værdig og trængende til den ansøgte Understøttelse²⁾. Hans Værdighed dertil bedømmes igjen deels efter hans Flid og Evner og deels efter hans Dpforsel. Enhver af disse Betingelser: at have taget *Examen artium* og at være en slittig, en duelig, en sikkelig og en trængende Studerende, skal nu noget nærmere omtales.

1. Efter Universitetets Fundats af 7 Mai 1788 var det ikke i Almindelighed nødvendigt at tage *Examen artium* for at blive indskreven som Student ved Universitetet, men denne Examen var dog Betingelse for Udgang til Universitetets Stipendier³⁾ og dette er vedblevet, efter at det senere er gjort til Regel, at Enhver, som dimitteres til Universitetet enten fra Skoler eller Instituter i Danmark eller af private Lærere, skal, for at blive optagen i Studenternes Tal, forud ved *Examen artium* aflægge Prøver paa Modenhed til academiske Studeringer⁴⁾. Heri vil dog skee Forandring, forsaavidt de lærde Skoler blive omdannede til Gymnasier, da Udgangsexamen i disse vil komme til at træde i Stedet for *Examen artium*⁵⁾. Den, som tager *Examen artium* i Sorø, skal ogsaa sammesteds underkaste sig den philosophiske Examen, men har da, naar han senere lader sig indskrive som Student ved Kjøbenhavns Universitet, samme Udgang til Stipendier ved dette, som om bemeldte Examina vare

1) Fund. for Univ. af 7 Mai 1788 Cap. 2 § 2.

2) Samme Fund. Cap. 6 § 2, jfr. Fund. for Communitetet af 25 Juni 1777 § 19.

3) Fund. af 1788 Cap. 2 § 2.

4) Fdn. af 22 Marts 1805 § 1, jfr. Befgi. af 1 Juli 1806.

5) Jfr. Resol. af 9 Februar 1844.

tagne ved Universitetet ⁶⁾. Enhver, der er indskreven Student ved Universitetet i Kiel eller ved et udenlandsk Universitet, kan ogsaa uden at tage Examen artium blive indskreven blandt Studenterne ved Kjøbenhavns Universitet, dog at han, hvis han er forberedt i Kongeriget Danmark til academiske Studier, skal have studeret i det mindste i eet Aar ved det Universitet, hvorved han først er indskreven ⁷⁾. Saadan Indskrivning ved Kjøbenhavns Universitet giver imidlertid ikke Ret til academiske Stipendier ved dette; men denne Ret erhverver dog den Indskrevne uden at tage Examen artium, naar han ved et andet Universitet har bivaanet Forelæsninger i det mindste i et Aar, underkaster sig her ved Kjøbenhavns Universitet den ved Universitetsdirectionens Bekjendtgjørelse af 20 December 1833 indførte Præliminærexamen og han paa Grund af sin Fødsel har Indfødsret i de danske Stater ⁸⁾. Studerende fra Hertugdømmerne Slesvig eller Holsteen synes, naar de medbringe behørigte Attester, at kunne indskrives som Studenter ved Kjøbenhavns Universitet uden at tage Examen artium, uagtet de ikke forud ere indskrevne ved noget andet Universitet ⁹⁾, men derved blive de dog hverken berettigede til at indstille sig til Embedsexamen ved Kjøbenhavns Universitet ¹⁰⁾, eller til at erholde Stipendier ved samme ¹¹⁾.

2. Sin *Flid* har Den, som vil nyde Stipendier ved Universitetet, i Almindelighed at godtgjøre ved at oplyse, at han flittigen hører Forelæsninger ved Univer-

⁶⁾ Statuter af 28 Januar 1827 § 35. Univ. Direct. Skriv. af 21 Februar 1835 i S. P. Selmers Akademiske Tidender for 1835 S. 213—215.

⁷⁾ Frdn. af 22 Marts 1805 § 1, Bekgj. af 1 Juli 1806.

⁸⁾ Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 2 § 2, Bekgj. af 20 December 1833 § 4.

⁹⁾ Resc. af 7 Juni 1743, jfr. Patent af 1 April 1743 og Intimation af 22 Juni s. N. (Corp. Const. Holsat. I. S. 505—508). At bemeldte Rescript af 7 Juni 1743 endnu maa antages at hjemle den anførte Rettighed, er antaget i et Responsum af det juridiske Facultet af 5 Juli 1839; jfr. ogsaa Falck's Handb. des Schleswig-Holsteinischen Privatrechts III. S. 731.

¹⁰⁾ Bekgj. af 20 December 1833.

¹¹⁾ Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 2 § 2, Resc. af 20 October 1758, 2 August 1793 (i Fogtmans og Algreen-Ussings Register til Rescriptsamlingen under "Academier B").

sitetet ¹²⁾, og ved at underkaste sig, hvis han er bleven Student ved at have taget Examen artium, den philosophiske Examen til de foreskrevne Tider i Løbet af det første Aar efter Indskrivningen ved Universitetet ¹³⁾. Dog maa det, forsaavidt Candidater, der have fuldendt deres Studier ved Universitetet, kunne beholde eller erholde dette Stipendier, uden Tvivl være tilstrækkeligt, at de tidligere have paa anførte Maade godtgjort deres Flid ¹⁴⁾, naar der dog tillige haves Oplysning om, at de fortsatte deres Studier, om de end ikke længere høre Forelæsninger ved Universitetet. Da Forelæsningerne til den philosophiske Examen ved Sorøe Academie ere fordelte paa tre halve Aar ¹⁵⁾, er denne Examen sammesteds tagen i rette Tid, naar den fuldendes ved Udgangen af $1\frac{1}{2}$ Aar efter Examen artium. Da det saaledes skal paasees, at den philosophiske Examen tages i Løbet af en vis kort Tid, ville Stipendier ordentligviis ikke blive tildelte Noget, førend det efter denne Tids Forløb har viist sig, at han i rette Tid har bestaaet i bemeldte Examen. Dog forsaavidt det ikke med Hensyn til det ansøgte Stipendium særligen er foreskrevet, at det først maa uddeles, efter at den philosophiske Examen er fuldendt, er der ikke i den almindelige Universitetslovgivning nogen Hindring for, at det ogsaa kan bortgives til Studerende i deres første academiske Aar; men foruden at de ikke letteligen ville opnaae Stipendiet, naar de have Medfølgende, som allerede have bestaaet i den philosophiske Examen, saa miste de i alt Fald Stipendiet igjen, hvis det er blevet dem tildeelt, saafremt den omhandlede Fordring,

¹²⁾ Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 1 § 11, Cap. 6 § 2 Nr. 1 og 7, jfr. Fund. af 25 Juni 1777 § 22, Regl. af 30 Juli 1818 § 8 og 9. Nogle Oplysninger om, hvorvidt Privatdocenters Blicksattester i den omhandlede Henseende kunne komme i Betragtning, findes i *S. P. Selmers Kjöbenhavn's Universitets Aarbog for 1841 S. 64—67.*

¹³⁾ Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 3 § 8, jfr. Cap. 6 § 2 Nr. 2 og 5, Regl. af 30 Juli 1818 § 4, Befgj. af 4 Juni 1832 § 5. I de Regler, som her omhandles under Nr. 2 og 3, vil uden Tvivl ogsaa Forandring skee, naar de lærde Skoler omdannes til Gymnasier, da nye Bestemmelser derved blive nødvendige for anden Examen, hvis ene Deel vil bortfalde, idet Afgangsexamen ved Gymnasiet skal træde i Stedet haade for Examen artium og for den ene Deel af den philosophiske Examen, Resol. af 9 Februar 1844.

¹⁴⁾ Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 9.

¹⁵⁾ Statutter af 28 Januar 1827 § 33.

at den philosophiske Examen skal tages i Løbet af en vis Tid, ikke opfyldes ¹⁶⁾). Søvrigt er der end ikke for Sygdoms eller andre Ulykkestilfælde gjort Undtagelse fra denne Fordring og derfor kan Den, som ved saadanne Omstændigheder har været hindret fra at underkaste sig denne Examen i rette Tid, ikke nyde academiske Stipendier, med mindre han af Universitetsdirectionen faaer en Dispensation fra Bestemmelsen. Saadanne Dispensationer pleie dog under undskyldende Omstændigheder ikke at negtes, naar den philosophiske Examen senere tages med godt Udfald.

3. Deres Gyner til de høiere Studier, godtgjøre De, som søge om Stipendier ved Universitetet, ved Udfaldet af deres academiske Examina. I denne Henseende ere dog Fordringerne ikke de samme med Hensyn til alle Universitetets Stipendier. Der skjæles mellem de mindre Stipendier og de større Stipendier og disse sidstnævnte ere igjen henførte til to Classer.

Til de mindre henregnes de Stipendier, som nydes i kortere Tid end 5 Aar og derhos udgjøre i det høieste 50 Rbdlr ¹⁷⁾). Tillade de særlige Bestemmelser for et Stipendium, at det nydes endog i 4 Aar, er det dog at ansee som et af de mindre Stipendier, naar dets Størrelse ikke overstiger anførte Beløb. Er det ved de særlige Bestemmelser for et Stipendium ikke fastsat, i hvor lang Tid det maa nydes, eller det udtrykkelig er tilladt, at det beholdes i 5 Aar eller længere, kan det vel, naar det ikke udgjør over 50 Rbdlr., uddeles som et mindre Stipendium, men det maa da tildeles paa en kortere Tid end 5 Aar, og Universitetslovgivningens Analogie ¹⁸⁾ i Forbindelse med Bedtægt ¹⁹⁾ medfører, at det ikke lettigen bortgives paa længere Tid end

¹⁶⁾ Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 3 § 8, Cap. 6 § 2 Nr. 2 og 5. Jfr. Canc. Skriv. af 31 Marts 1783.

¹⁷⁾ Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 5. Jfr. Canc. Skriv. af 31 Marts 1783.

¹⁸⁾ Univ. Fund. af 31 Marts 1732 § 56, Frdn. om Examina af 11 Mai 1775 § 14, Fund. af 25 Juni 1777 § 19, Regl. af 30 Juli 1818 § 4, § 17 Nr. 1. Jfr. J. Badens Universitets-Journal I. S. 54, L. Engelstofts Efterretninger angaaende Kjøbenhavns Universitet S. 157.

¹⁹⁾ Jfr. Love for Communitetets Mummer af 1663 § 7 i S. Beckmans Communitatis regie Hauniensis historia S. 54, J. Badens Univ. Journal I. S. 118, L. Engelstofts

3 Aar. Til at opnaae et af de mindre Stipendier udfordres ikke nogen vis Character for de to første academiske Examina, naar den Ansøgende dog har bestaaet i begge, forsaavidt ikke nogen vis Regel derom maatte indeholdes i de Bestemmelser, som særli- gen ere gjældende for det ansøgte Stipendium; derimod kan Ingen nyde Universitetets Stipendier, som i Embedsexamen har faaet Characteren *Non contemnendus*²⁰⁾. Denne Character for *Examen artium* og den philosophiske Examen udelukker saaledes vel ikke ubetinget fra academiske Stipendier²¹⁾, men det er dog at forudsee, at Den, som har saadan Character, ikke letteligen vil opnaae noget Stipendium, naar han har Medsøgende med bedre Characterer, da af flere berettigede Ansøgere "de meest duelige og meest trængende" skulde udvælges²²⁾. Til fri Bolig paa *Borcks Collegium* udfordres de Betingelser som til de større Stipendier med Hensyn til Examenscharac- teer, nemlig *Laudabilis* for den philosophiske Examen²³⁾. Paa *Regentsen*²⁴⁾ der- imod og *Clers's Collegium*²⁵⁾ kan fri Bolig opnaaes med Characteren *Haud illau- dabilis* for denne Examen, og til Bolig paa *Balkendorfs Collegium* er ingen vis Examenscharac- teer foreskreven, uden forsaavidt *Communitetsstipendiet* i Forbindelse med *Balkendorfs Collegium* ikke kan tildeles Nogen, som ei har i det mindste *Haud illaudabilis* for den philosophiske Examen²⁶⁾, hvilket forresten nu for Tiden allerede følger af de særegne Regler for *Communitetsstipendiet*²⁷⁾. Naar iøvrigt fri Bolig

Universitets- og Skole-Annaler for 1812 I. S. 19, Skrivelse fra det theologiske Facultet af 27 April 1811 (i Facultetets Copiebog).

20) Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 7, jfr. Nr. 4.

21) Bestemmelserne i Frdn. om Examina af 11 Mai 1775 § 6 og 10 kunne ikke ansees gjældende, da de ikke ere optagne i Universitetsfundatsen af 7 Mai 1788, jfr. dennes Inti- mation. Heller ikke kunne i omhandlede Henseende Forfristerne i Frdn. af 22 Martz 1805 § 20 længere komme til Anvendelse, see Bekgj. af 10 August 1818 § 10.

22) Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 10.

23) Samme Fund. Cap. 6 § 2 Nr. 5.

24) Regl. af 30 Juli 1818 § 4 og 17.

25) Fund. for *Clers's Coll.* af 29 November 1691 I. § 4.

26) Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 4

27) Regl. af 30 Juli 1818 § 4, jfr. Fund. af 25 Juni 1777 § 19 og af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 2.

paa Balkendorfs eller Elers's Collegium indrømmes Nogen, som har ringere Characterer end *Laudabilis* for den philosophiske Examen, maa den ifølge de foransførte Regler tildeles paa kortere Tid end 5 Aar og ordentligviis ikke paa længere Tid end 3 Aar.

Til de større Stipendier henregnes ethvert, som enten tilstaaes paa 5 Aar, eller overstiger 50 Rbdlr. Dertil hører ogsaa, som nyligt bemærket, Bolig paa *Borcks* Collegium uden Hensyn til den Tid, for hvilken den tilstaaes²⁸⁾. Da det derhos er foreskrevet, at 5 Aar skulle være den længste Tid, hvori nogen af de Studerende maa have Plads paa Universitetets Collegier, bør uden Tvivl Betingelserne for de større Stipendier altid være tilstede, naar der skal indrømmes Nogen, som allerede i en vis Tid har havt Bolig paa Regentens eller et af de andre Collegier, Plads paa et andet Collegium i saa lang Tid, at han derved i det Hele faaer fri Bolig i 5 Aar. Til at erholde et af Universitetets større Stipendier udfordres, forsaavidt ikke for enkelte Stipendier gives særlige Undtagelser, at den Ansøgende "i den philosophiske Examen, saavel in *Philosophis* som for *Sprogene*, er kjendt *Laudabilis*"²⁹⁾. Herved have Hensyn til, at der efter Universitetets Fundats af 7 Mai 1788 gives en dobbelt Hovedcharacter for den philosophiske Examen, den ene for den philosophiske og den anden for den philologiske Deel³⁰⁾, og det var altsaa en Betingelse for Opnaaelsen af de større academiske Stipendier, at begge disse Characterer vare *Laudabiles*. Men da der nu kun gives en enkelt Hovedcharacter for den philosophiske Examens tvende Prøver³¹⁾, maa det uden Tvivl ansees for tilstrækkeligt, at denne Hovedcharacter er *Laudabilis*, uden at det er nødvendigt, at særligt Hensyn tages til Udfaldet af hver af Prøverne³²⁾. Naar et af de større Stipendier tillægges Nogen, forinden han har underkastet sig den philosophiske Examen, mister han det igjen, hvis han ikke i det seneste inden et Aar derefter bestaaer i denne Examen med Characteren *Laudabi-*

²⁸⁾ Med Bolig paa dette Collegium er ogsaa forenet et Pengestipendium, som overstiger 50 Rbdlr. om Aaret. Jfr. § 7.

²⁹⁾ Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 5.

³⁰⁾ Capitel 3 § 10 og 11.

³¹⁾ Resol. af 11 October 1816 § 4.

³²⁾ Jfr. Befgj. af 20 December 1833 § 4.

lis³³⁾. Derhos forudsættes det, at denne Examen er tagen i rette Tid³⁴⁾, men dersom Udfaldet har været ringere, maa det, for at Den, som forud har faaet et af de større Stipendier, skal kunne beholde det, være nok, at han ved en ny Prøve, aflagt inden Forløb af et Aar fra den Tid, Stipendiet blev ham tildeelt, opnaaer Characteren *Laudabilis*.

Til de større Stipendier af den anden Glasſe høre alle Reifestipendier og alle andre Stipendier, hvis aarlige Fordeel er 100 Rbdlr. eller derover. Udgang til dem staaer kun aaben for de Studerende, som, foruden at have opfyldt Betingelserne for de øvrige større Stipendier, "ogsaa have vel fuldendt deres *Cursum* ved *Academiet* og i den sidste Examen erholdt *Laudabilem* samt gjort sig saaledes bekjendte, at der kan være særdeles god Formodning om deres videre Fremgang i Videnskaberne til Fædrelandets Gavn og Ære"³⁵⁾. Til Opnaaelsen af disse Stipendier udfordres altsaa Embedsexamen ved Universitetet med anførte gode Udfald. Smidlertid er fuldstændig Examen ved den polytechniske Læreanstalt bleven sat i Glasſe med Embedsexamen ved Universitetet, saa at Studenter, der ere polytechniske Candidater med Characteren *Laudabilis*, have samme Udgang til Universitetets Reifestipendier og andre herhenhørende større Stipendier som Candidater i de egentlige Embedsfag, dog skulle saadanne polytechniske Candidater, naar de ikke have taget den philosophiske Examen, underkaste sig i de fleste af de til denne hørende Fag en egen Examen ved Universitetet³⁶⁾. At de for denne Examen opnaae Characteren *Laudabilis*, er nødvendigt, da først derved de almindelige Betingelser for Ugangen til de større academiske Stipendier kunne siges at være opfyldte og det forstaaer sig, at bemeldte Examen ikke kan give de polytechniske Candidater, som have underkastet sig samme, noget Fortrin fremfor dem, som forud have taget den philosophiske Examen, af hvilke sidste dog nødvendigviis ifølge den gjældende

³³⁾ Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 5.

³⁴⁾ See ovenfor S. 9—10

³⁵⁾ Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 9.

³⁶⁾ Resolution af 8 Januar 1841, jfr. S. P. Selmers Kjøbenhavn's Universitets Aarbog for 1841 S. 25—27.

Universitetslovgivning maa fordres, at de have bestaaet i denne Examen med Characteren *Laudabilis*. Fra den omhandlede Fordring om Embedsexamen er end ikke gjort Undtagelse for Dem, som have opnaaet academiske Grader, af hvilke Graderne i det filosofiske Facultet ikke forudsætte nogen Embedsexamen som nødvendig Betingelse³⁷⁾. Consistorium har imidlertid gjort Indstilling om, at en academisk Grad maatte give samme Udgang som Embedsexamen med bedste Character til de af Universitetets større Stipendier, hvortil ikke ifølge de særlige Bestemmelser fordres Examen i et vist Fag³⁸⁾. Net til at søge saadanne af Universitetets Reifestipendier, der ere bestemte for Fag, i hvilke ingen Embedsexamen gives³⁹⁾, er oftere ved særlige kongelige Resolutioner meddeelt Studerende, som have lagt sig efter saadanne Fag uden at have underkastet sig nogen Embedsexamen⁴⁰⁾.

4. Udgang til Stipendier er ogsaa gjort afhængig af de Studerendes Opsørel. Herom er foreskrevet, at de skulle opføre sig "skikkeligt", vise "et gudeligt og anstændigt Forhold" og at de kunne udelukkes fra Stipendier, "naar de gjøre sig skyldige i Uorden, Uartighed og Opsætsighed mod deres Foresatte⁴¹⁾".

5. Hvad Trangen angaaer, er det fastsat, at Stipendier, som ere bestemte til Understøttelse for de Studerende, ikkun maa bortgives til dem, som ere trængende dertil⁴²⁾. Trængens Beskaffenhed maa iøvrigt nærmere bedømmes efter det særlige Diemed, hvori et Stipendium tilstaaes. De fleste academiske Stipendier for Studerende ere bestemte til at sætte dem i Stand til at udrede Omkostningerne paa Opholdet i Universitetsstaden og afholde de med Studeringerne forbundne Udgifter, forsaavidt de hverken selv eie tilstrækkelig Formue dertil, eller have Forældre, som have Evne til

³⁷⁾ Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 5 § 4, Frdn. af 9 Januar 1824 § 2.

³⁸⁾ Skrivelse til Universitetsdirectionen af 6 Juli 1844.

³⁹⁾ Jfr. t. Ex. angaaende det Thottiske Reifestipendium § 52.

⁴⁰⁾ Jfr. S. P. Selmers Kjøbenhavns Universitets Aarbog for 1842 S. 57.

⁴¹⁾ Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 2 § 7, Cap. 6 § 2 Nr. 1 og 7, jfr. Regl. af 30 Juli 1818 § 8 og 9.

⁴²⁾ Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 i Begyndelsen og Nr. 10, jfr. Regl. af 30 Juli 1818 § 7, 8 og 9.

at give Børnene den fornødne Understøttelse ⁴³). Men nogle Stipendier, saasom Reisestipendier, gives dog i et andet Viemed og det forstaaer sig, at den Trang, som udfordres for at erholde et saadant Stipendium, ikke behøver at være af samme Beskaffenhed som den Trang, der skal give Afgang til de øvrige almindelige Stipendier. Den, som har "Betjening eller Plads og Indkomster andenstedes", kan ikke nyde Universitetets Stipendier, og "saasnart han andenstedes bliver forføret, bør han forlade Pladsen i de academiske Stipendiis, paa det at der igjen kan blive Leilighed for dem, der mere behøve saadan Understøttelse ⁴⁴". Disse Udtryk vise noksom, at derved ikke have Hensyn til enhver Indkomst, som have andenstedes fra, hvilket ogsaa er saa meget naturligere, som de academiske Stipendier i Regelen ikke ere saa store, at de gjøre anden Indkomst overflødig; men kun en Betjening eller saadan Indkomst, hvorved Den, der har samme, kan siges at være "forføret", udelukker fra ommeldte Stipendier, dog vil ogsaa enhver anden Indtægt, som Den har, der søger om Stipendier, komme i Betragtning, naar han har Medføgende, da af flere saadanne de dueligste og meest trængende skulle udvælges ⁴⁵). Trangen oplyses ved et i lovlig Form affattet *testimonium paupertatis* ⁴⁶).

At alle omhandlede Betingelser ere tilstede, bør nøie paasees, og for at de værdigste og meest trængende kunne blive udvalgte, skal det, naar Plads paa et Collegium eller et andet Stipendium er ledigt, i Almindelighed offentligt bekendtgjøres ⁴⁷), hvilket ordentligviis skeer ved Opflag i Universitetsbygningen. Forsaavidt ifølge Fundationerne nogen privat Mand har Ret til at udnævne til academiske Stipendier, bør denne Ret dog ikke øves uden efter de anførte Forfrytter, "da det aldeles ikke er at formode, at nogen Gave er bestemt til at befordre Efterladenhed og Forsømmelse i Studeringerne eller og anden Uffikkelihood ⁴⁸".

⁴³) Jfr. Univ. Fund. af 31 Martz 1732 § 52.

⁴⁴) Univ. Fund. af 7 Mai 1738 Cap. 6 § 2 Nr. 5, jfr. Regl. af 30 Juli 1818 § 5.

⁴⁵) Univ. Fund. af 7 Mai 1738 Cap. 6 § 2 Nr. 10.

⁴⁶) Formen for slige Testimonier er foreskrevet ved Bekj. af 24 Januar 1835, jfr. S. P. Selmers Akademiske Tidender for 1835 S. 112—116.

⁴⁷) Univ. Fund. af 7 Mai 1738 Cap. 6 § 2 Nr. 10.

⁴⁸) Samme Sted i Univ. Fund. af 1738.

Alle Universitetets Stipendier bortgives af Consistorium, forsaavidt ingen afvigende Bestemmelse hjemles ved de enkelte Stipendiens særlige Foundationer ⁴⁹⁾).

Foruden de almindelige Betingelser, som ere omhandlede, udfordres ogsaa med Hensyn til flere enkelte Universitetsstipendier visse særegne Betingelser. Disse maae ordentligviis udledes af de Bestemmelser, som særligen gjælde for de enkelte Stipendier, og de skulle i det Følgende nævnes. Paa dette Sted kunne alene anføres nogle faa saadanne særegne Betingelser, som oftere komme i Betragtning.

Saaledes forstaaer det sig, at Den, som søger et Stipendium, der er bestemt for Studerende, som dyrke et vist Fag, ogsaa maa godtgjøre, at han har gjort dette Fag til Gjenstand for sit Studium, og navnlig er det foreskrevet, at til de Pladser paa Collegierne, som ere henlagte til en vis Videnskab, Ingen maa antages, som ikke allerede er bekjendt for besynderlig Flid og Fremgang deri og at til de philologiske Pladser Ingen maa udnævnes, "uden han er vel bekjendt for udmærket Kundskab og Færdighed i de samme Sprog, til hvis Studium saadanne Pladser ere henlagte, og deri har faaet *Laudabilem* ved den filosofiske Examen" ⁵⁰⁾).

Enkelte Stipendier ere ved Foundationerne forbeholdne Studerende, som ere Danske af Fødsel ⁵¹⁾. Derunder maa, naar de almindelige Betingelser for academiske Stipendier ere tilstede, uden Tvivl altid indbefattes enhver Student, som paa Grund af Fødsel i Danmark eller af danske Forældre har dansk Indfødsret ⁵²⁾. Som Dansk paa Grund af Fødsel i Danmark betragtes ikke mindre Den, som er født i Hertugdømmet Slesvig, end Den, som er født i noget af de øvrige danske Lande, derimod ikke ubetinget Den, som er født i Hertugdømmet Holsteen eller Lauenburg, men det maa afgjøres efter de særlige Bestemmelser for Stipendiet, om Studerende, som ere

⁴⁹⁾ Samme Fund. Cap. 6 § 2 Nr. 10.

⁵⁰⁾ Samme Fund. Cap. 6 § 2 Nr. 6. Ifr. Canc. Skriv. af 31 Martz 1783 og med Hensyn til Betydningen af Udtrykket philologiske Pladser det af det juridiske Facultet under 9 September 1841 afgivne Responsum, som anføres i § 7.

⁵¹⁾ Ifr. § 7 og 15.

⁵²⁾ Ifr. Anord. om Indfødsretten af 15 Januar 1776 § 1 og 9.

fødte i noget af sidstnævnte Lande, kunne have Udgang til samme ⁵³). Er et Stipendium ved Foundationerne bestemt for Studenter af danske Forældre ⁵⁴), maa det være tilstrækkeligt, at Forældrene, navnlig Faderen, ere Danske, om Studenten end er født i Udlandet, efter at Forældrene sammesteds have bosat sig, og det synes saaledes ikke at være nødvendigt, at han har dansk Indfødsret, da academiske Stipendier ikke høre til de Rettigheder, som ved Anordningen om Indfødsretten ere forbeholdne Indfødte og Dem, som ere satte i Glassee med Indfødte, og nogen almindelig Erkjendelse af, at Indfødsret skulde være Betingelse for Opnaaelsen af saadanne Stipendier, neppe heller kan antages at indeholdes i nogen senere Lov ⁵⁵). Studenter fra andre Universiteter erholde, naar de, efter at have studeret sammesteds i det mindste i et Aar, lade sig indskrive ved Kjøbenhavns Universitet og underkaste sig en vis Præliminærexamen, Udgang til Universitetets Stipendier, saafremt de tillige paa Grund af deres Fødsel have Indfødsret i de danske Stater ⁵⁶). Om de derved, forsaavidt de ikke ere fødte i de egentligt danske Lande, ogsaa blive berettigede til de af Private stiftede Stipendier, som ved Foundationerne særligen ere forbeholdne Danske, maa afgjøres efter Bestemmelserne for disse Stipendier og de særegne Omstændigheder. De øvrige Stipendier synes man ikke at være ubesøiet til at tilstaae endog de Studenter ved Kjøbenhavns Universitet, som ikke ere Danske, men have taget Examen artium og underkaste sig den philosophiske Examen, om de end ikke forud ere blevne indskrevne ved et andet Universitet, eller dog have studeret derved i kortere Tid end et Aar, eller de endog ikke have Indfødsret i de danske Stater, dog forudsat, at ikke særegne Bestemmelser med Hensyn til enkelte Stipendier maatte medføre en Indskrænkning heri ⁵⁷).

Flere Stipendier ere indskrænkede til Studenter af den christelige eller navnlig af den lutheriske Religion, hvilket blandt Andet gjælder om alle dem, som efter Funda-

⁵³) Resc. af 20 October 1758, jfr. Resc. af 23 April 1745.

⁵⁴) Jfr. § 8 og § 31.

⁵⁵) Navnligen ikke i den Bestemmelse i Befgj. af 20 December 1833 § 4, som strax anføres.

⁵⁶) Befgj. af 20 December 1833 § 4.

⁵⁷) Jfr. nedenfor § 4 Side 22.

tionerne ikke kunne opnaaes, uden at den Ansøgende underkaster sig theologisk Examen⁵⁸⁾. Forsaavidt derved ikke have Hensyn til Studerende, som have valgt Theologien til Hovedfag, er den theologiske Examen vel senere ophævet, navnlig for juridiske og medicinske Studerende, men i dens Sted er dog sat en, nu for Tiden rigtignok ikke brugelig, Prøve, hvorved en theologisk Professor skal undersøge, om den Ansøgende har grundig Kundskab i Religionen og Christendommen⁵⁹⁾. De Stipendier, for hvilke ingen Indskrænkning i omhandlede Henseende forekommer, maae ogsaa kunne uddeles til Studerende af den mosaiske Troe⁶⁰⁾.

Naar et Stipendium skal ophøre for Den, hvem det er blevet tillagt, vil som oftest blive at bedømme efter de særegne Regler, som gjælde for Stipendiet, og dernæst maa det ogsaa ophøre, naar nogen af de almindelige Betingelser for at nyde Universitetets Stipendier falder bort. Saaledes kan det ophøre: naar den Stipendienydende viser Uflid⁶¹⁾; naar han, hvis det er ham tildeelt, forinden han har underkastet sig den philosophiske Examen, ikke tager denne i rette Tid⁶²⁾ og undertiden dersom han ikke i denne Examen opnaaer en vis Character⁶³⁾; naar han i Embedsexamen faaer Characteren *Non contemnendus*⁶⁴⁾; ordentligviis naar han udenfor de almindelige Universitetsferier reiser bort fra Byen uden Tilladelse⁶⁵⁾; i Almindelighed naar han enten ganske forlader Universitetsstaden, med mindre Stipendiet er et Reifestipendium, eller han, uagtet han bliver her, ophører at studere⁶⁶⁾; undertiden saasnart han har faaet

⁵⁸⁾ Jfr. § 8, 11, 21 og 47.

⁵⁹⁾ Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 6, jfr. J. P. Selmers Kjøbenhavns Universitets Aarbog for 1841 S. 54.

⁶⁰⁾ Univ. Direct. Strib. af 7 November 1840, jfr. nysnævnte Aarbog for 1840 S. 54—55.

⁶¹⁾ Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 1 og 7, jfr. Fund. af 25 Juni 1777 § 22 og 73, Instruct. af 13 September 1805 § 14, Regl. af 30 Juli 1818 § 9, 13 og 17.

⁶²⁾ Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 3 § 8.

⁶³⁾ Samme Fund. Cap. 6 § 2 Nr. 2 og 5, jfr. Regl. af 30 Juli 1818 § 4 og 17.

⁶⁴⁾ Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 7.

⁶⁵⁾ Fund. af 25 Juni 1777 § 57, Regl. af 30 Juli 1818 § 13 og 17.

⁶⁶⁾ Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 1 og 7, jvf. Fund. af 25 Juni 1777 § 22, Regl. af 30 Juli 1818 § 13 og 17.

Embedseramen eller en vis kort Tid derefter ⁶⁷⁾; naar han viser en slet Dpførsel ⁶⁸⁾; naar hans Drang til Stipendiet ophører ⁶⁹⁾ og naar den Tid, for hvilken det er givet, udløber ⁷⁰⁾. I sidstnævnte Henseende bemærkes, at ingen Studerende maa have Plads paa de med Universitetet forbundne Collegier i længere Tid end 5 Aar. Naar nogen derfor først har havt Plads paa Regentens eller et af de andre Collegier, kan han ikke derefter faae Plads paa et andet Collegium uden i det højeste for den Tid, som mangler i 5 Aar, uagtet Foundationen for dette Collegium ikke maatte indeholde en saadan Indskrænkning; dog er en Untagelse gjort til Fordeel for visse medicinske Studerende, som faae Plads paa Clerks's Collegium ⁷¹⁾, og undertiden er meddeelt en kongelig Dispensation, hvorved det er blevet en Studerende tilladt at beholde Plads paa et Collegium i saa mange Aar, som Foundationen for saadant Collegium bestemmer, uden Hensyn til den Tid, hvori han forud maatte have havt Plads paa et andet Collegium ⁷²⁾. For Uflid, upassende Dpførsel og Bortreise uden Tilladelse udenfor Ferierne kan et Stipendium ogsaa fratages den Stipendiendende for en Tid, eller indeholdes for en Tid ⁷³⁾.

4.

Communitetsstipendiet ¹⁾.

Kjøbenhavns Communitet er stiftet af Kong Frederik den Anden, som henlagde en Deel Gods i Sjælland og paa Falster og flere Tiender i Sjælland til en Stif-

67) Regl. af 30 Juli 1818 § 5.

68) Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 2 § 7, Cap. 6 § 2 Nr. 1 og 7, Regl. af 30 Juli 1818 § 9, 13 og 17.

69) Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 6, jfr. Regl. af 30 Juli 1818 § 9.

70) Regl. af 30 Juli 1818 § 5 og 17.

71) Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 5, Univ. Direct. Skrib. af 3 Marts 1832, jfr. nedenfor § 8.

72) Jfr. S. P. Selmers Akademiske Tidender for 1834 S. 204, Kjøbenhavns Universitets Aarbog for 1837 S. 107.

73) Jfr. de i Anmærk. 61, 65 og 68 anførte Steder.

1) S. Beckman: Communitatis regie Hauniensis historia, 1785, S. Hofmans Samling af Foundationer I. S. 22—26, S. F. Jansons Beskrivelse over Universitetets Midler og Indkomster S. 6—11, J. Vadens Universitets-Journal I. S. 58—71, L. Engelstofts Efterretninger angaaende Kjøbenhavns Universitet, 1823, S. 152—173.

telse, af hvis Indkomster der skulde gives 100 fattige Studenter fri Kost Middag og Aften. Stiftelsen, som ogsaa er bleven kaldet Klosteret, blev indviet den 1ste Mai 1569 og Foundationen er udfærdiget under 25 Juli s. A. ²⁾. Spiisningen ophørte i Aaret 1736 ³⁾ og vel var dette dengang kun en midlertidig Foranstaltning, men den er dog ikke senere indført og skal heller ikke igjen indføres ⁴⁾. I Stedet for samme er traadt en Understøttelse i Penge. De Studerendes Forsamlinger i Communitetet benyttedes tillige til at fremme deres Studier ved Disputationer og andre Dvelfer ⁵⁾. Disse undergik en væsentlig Forandring ved Foundationen af 25 Juni 1777 ⁶⁾ og de ere ganske ophørte siden Aaret 1795 ⁷⁾. Bestyrelsen af Stiftelsens Formue, som forhen har været under det theologiske Facultet ⁸⁾, er fra Begyndelsen af Aaret 1844 henlagt under Universitetsqvæsturen. ⁹⁾ Derimod bestyres Communitetsstipendiet i Forbindelse med Regentens endnu af det theologiske Facultet eller, rettere sagt, af de 3 ældste Professorer af dette Facultet under Universitetsdirectionens Overtilsyn ¹⁰⁾. I denne Bestyrelse vil dog uden Tvivl skee Forandring. Consistorium har i Skrivelse af 19 Juli 1844 foreslaaet, at den umiddelbare Bestyrelse overdrages til tre af Consistorium valgte Professorer, de to af det theologiske og den tredie af det juridiske Facultet, og at Consistorium indtræder som den overordnede Bestyrelse, til hvilken saadanne Forestillinger, som hidtil ere gaaede umiddelbart til Universitetsdirectionen, indsendes enten til endelig

²⁾ Den findes i J. Beckmans Comm. r. H. hist. S. 159—182.

³⁾ Resc. af 12 October 1736, jfr. N. Nyerups Universitets=Annaler, 1805, S. 289—294.

⁴⁾ Resc. af 22 August 1755, 10 Juni 1757, Fund. af 25 Juni 1777 § 76.

⁵⁾ J. Beckmans Communitatis r. H. hist. S. 16—22, 28—29, 42—46, 56—57, 61—63, 83—85, J. Vadens Universitets=Journal I. S. 60—64. Jfr. Univ. Fund. af 31 Marts 1732 § 61, 64 og 66.

⁶⁾ § 23—43, 50—55. Jfr. Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 10.

⁷⁾ L. Engelstofts Efterretninger angaaende Kjøbenhavns Universitet, 1823, S. 158.

⁸⁾ Fund. af 25 Juni 1777 § 2, 85. Jfr. Fund. af 25 Juli 1569 i J. Beckmans Communitatis r. H. hist. S. 179.

⁹⁾ Resol. af 15 December 1843.

¹⁰⁾ Fund. af 25 Juni 1777 § 2, 3, 62, Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 3, Inst. af 13 September 1805 § 18.

Afgjørelse, eller forsaavidt høiere Bestemmelse udfordres, til Forhandling og til Fremsendelse til bemeldte Direction. Stiftelsens Formue bestaaer fornemmeligen i omtrent 1000 Tønder Hartkorn bortarvefæstet Tordegods, 92 Kongetiender ^{1 1)}) og en opsamlet Capital, som ved Udgangen af Aaret 1843 ugjorde 486,252 Rbdlr. 76 Skl. Den hele Indtægt var i bemeldte Aar 75,683 Rbdlr. 83 Skl. ^{1 2)})

Communitetsstipendiet er bestemt for "slittige, stikkelige, duelige og fattige Studenter" i Almindelighed uden Hensyn til det Fag, som de studere ^{1 3)}), og Udgang til samme have saaledes overhovedet alle Studenter ved Kjøbenhavns Universitet, naar de i forrige § 3 omhandlede almindelige Betingelser for at nyde Universitetets Stipendier ere tilstede. Efter den oprindelige Foundation for Communitetet af 25 Juli 1569 maatte Understøttelse af samme vel ansees indskrænket til Studenter af den lutherfchristelige Religion, da det i Foundationen hedder: "Og efterdi vi besynderligen for den Aarsags Skyld have stiftet og funderet fornævnte hundrede Studenters Underholdning, at Guds Ord og det hellige Evangelii Ministerium kan forfremmes udi disse Lande, ville Vi og, at fornævnte Personer, som denne Almisse nyde og bruge ville, dagligen, foruden andre deres Studia, høre dennem, som læse og explicere den hellige Skrivt her udi Universitetet" ^{1 4)}); men da denne Foundation er ophævet ^{1 5)}) og en lignende

11) Jfr. Gavebrev og Fundats af 25 Juli 1569 i *J. Beckmans Communitatis r. H. hist.* S. 162—175, *L. Engelstofts Efterretninger angaaende Kjøbenhavns Universitet*, 1823, S. 153.

12) Jfr. *J. F. Jansons Beskrivelse over Universitetets Midler og Indkomster* S. 7—9, *J. P. Selmers Akademiske Tidender for 1834* S. 179—186, *Universitetets Aarbog for 1837* S. 130—131, for 1838 S. 178—180, for 1839 S. 117—119, for 1840 S. 76—82, for 1841 S. 92—95, 100—103, for 1842 S. 101—104, 108—110.

13) Fund. af 25 Juni 1777 § 9, 19, Regl. af 30 Juli 1818 § 8 og 9, jfr. *J. Badens Universitets-Journal* I. S. 66—67, II. S. 56—57, *L. Engelstofts Efterretninger angaaende Kjøbenhavns Universitet*, 1823, S. 152—153.

14) *J. Beckmans Communitatis r. H. hist.* S. 178, *J. Badens Universitets-Journal* I. S. 59 og 67. Ved et Resc. af 10 August 1764 (*Beckman* S. 94) blev det tilladt, at en Student, som var af jødisk Familie, men var bleven døbt, maatte antages som Alumnus ved Communitetet.

15) Indledning af Fund. af 25 Juni 1777.

Bestemmelse ikke er optagen i de gjældende Love for Communitetet ¹⁶⁾, maa anførte Indskrænkning antages at være bortfalden ¹⁷⁾. Det har tidligere ogsaa været forudsat ¹⁸⁾ og fra Lovgiverens Side erkjendt ¹⁹⁾, at Communitetsstipendiet ikke maatte uddeles til andre end danske og, før Norges Adskillelse fra Danmark, til norske Studenter, men efter den senere Lovgivning ²⁰⁾ synes det, at ogsaa andre Studenter ved Universitetet kunne, naar de dog have Indfødsret i de danske Stater, antages til at nyde dette Stipendium. Søvrigt maa man i Henseende til Udgang til Understøttelse af Communitetet skjelne imellem det ordinære Communitetsstipendium, de halvaarlige og andre særegne Understøttelser og det extraordinære Communitetsstipendium, hvorhos bliver at tage Hensyn til, at flere Studerende ere som Privilegerede berettigede til det ordinære Communitetsstipendium.

I. Udgang til det ordinære Communitetsstipendium have allerede i det første academiske Aar de Privilegerede og dernæst De, som, dimitterede fra nogen af de offentlige lærde Skoler, have der været Stipendiater eller Gratister og i Examen artium have faaet Hovedcharacteren *Laudabilis*. Studenter, som ere dimitterede fra private Instituter eller af private Lærere, kunne alene under særdeles Omstændigheder vente at erholde Stipendiet i deres første academiske Aar, hvorom de have at henvende sig med Ansøgning til Directionen for Universitetet og de lærde Skoler ²¹⁾. Alle, som have faaet Communitetsstipendiet i deres første academiske Aar, miste det igjen, saafremt de ikke i rette Tid underkaste sig begge den philosophiske Examen's Prøver og opnaae til

16) Fund. af 25 Juni 1777 § 9, 22, 23, 29, 30, 52.

17) Univ. Direct. Skrib. af 7 November 1840, jfr. S. P. Selmers Universitetets Aarbog for 1840 S. 54—55.

18) Resc. af 23 April 1745.

19) Resc. af 20 October 1758, jfr. Resc. af 6 December 1760 i S. Beckmans *Communitatis* r. H. hist. S. 93—94.

20) Bekgj. af 20 December 1833 § 4.

21) Regl. af 30 Juli 1818 § 4, jfr. § 7, Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 2, Bekgj. af 10 August 1818 § 8 og af 4 Juni 1832 § 5. Efter Consistoriums Forslag af 19 Juli 1844 skulde Consistorium for Fremtiden meddele den fornødne Tilladelse til at søge Stipendiet i det første academiske Aar.

Hovedcharacter i det mindste *Haud illaudabilis* ²²⁾). Efter Forløb af det første academiske Aar ²³⁾) kan Communitetsstipendiet søges, foruden af dem, som allerede i deres første Aar have Udgang til samme, ogsaa af andre Studenter, som i rette Tid have underkastet sig begge den philosophiske Examen's Prøver ²⁴⁾) og faaet til Hovedcharacter i det mindste *Haud illaudabilis*.

Dette Stipendium har tre Grader og Antallet af Stipendieportionerne er i Almindelighed bestemt til 130, der saaledes ere fordelte med Hensyn til de tre Grader, at den første Grad indbefatter 60 Portioner, hver paa 1 Rbdlr. om Ugen, den anden Grad indbefatter 40 Portioner, hver paa 1 Rbdlr. 3 Rbmf. om Ugen, og den tredie Grad indbefatter 30 Portioner, hver paa 2 Rbdlr. ugentligt ²⁵⁾). Den samlede Udgiwt udgjør saaledes i Almindelighed 9360 Rbdlr. Sølv om Aaret ²⁶⁾). Findes ikke blandt Communitetsalunnerne saa mange, der qualificere sig til at nyde de to høiere Grader, at det hele Antal 70 af disse Grader besættes, kunne saa mange flere antages til at nyde den laveste Grad, dog maa ikke derved det bestemte hele Antal af 130 overskrides ²⁷⁾). Herved kan altsaa bevirkes en Formindskelse i Udgiwt. De Privilegerede indbefattes under det bestemte Antal af 130 Communitetsalunner; men dog er det, naar Tallet paa de Privilegerede nogen Tid udgjør over 20, tilladt at forøge det almindelige Antal af 60 Portioner af laveste Grad med saa mange Portioner, som

²²⁾ Jfr. de i Anm. 21 anførte Lovbestemmelser og § 3 Anm. 13 og 16.

²³⁾ Regl. af 30 Juli 1818 § 4, jfr. § 8, Fund. af 25 Juni 1777 § 19 og Befgj. af 4 Juni 1832 § 5.

²⁴⁾ Fra denne Bestemmelse, at den philosophiske Examen skal tages inden en vis Tid, meddeles undertiden Dispensation af Universitetsdirectionen, jfr. § 3 C. 10. Ved Forslag af 19 Juli 1844 er andraget paa, at slige Dispensationer skulde gives af Consistorium.

²⁵⁾ Regl. af 30 Juli 1818 § 1 og 2.

²⁶⁾ Nemlig 60 Portioner paa 1 Rbdlr. om Ugen udgjøre aarligen 3120 Rbdlr.

40	—	—	1½	—	—	—	—	3120	—
og 30	—	—	2	—	—	—	—	3120	—

3 Alt 9360 Rbdlr.

²⁷⁾ Regl. af 30 Juli 1818 § 2, jfr. § 9 og 10.

der ere flere privilegerede Stipendiater end 20 ²⁸⁾. Paa Grund af den Forøgelse, som derved kan bevirkes i Stipendiaternes Antal, udgjør det Beløb, som for hvert af Aarene 1843 og 1844 er normeret for det ordinære Communitetsstipendium, 9760 Rbdlr. ²⁹⁾.

Ingen, som antages til Communitetsalumnus, kan strax erholde nogen af de høiere Grader, men Enhver skal begynde med den første eller laveste Grad, og Ingen kan rykke op til nogen af de høiere Grader, forinden han i det mindste i et Aar har nydt den nærmest foregaaende lavere Grad ³⁰⁾.

Communitetsstipendiets og Regentsens Bestyrelse udnævner Alumnerne blandt de Ansøgende og bestemmer med Hensyn til de Ansøgendes Trang, Flid og Dpførsel, hvor der skulle rykke op fra en lavere til en høiere Grad. Ansøgningerne forelægges Bestyrelsen af Regentsprovsten (*Præpositus communitatis*), til hvem de indgives ³¹⁾. Disse Sager afgjøres 2 Gange om Aaret, nemlig i Løbet af Mai og November Maanedene ³²⁾. Ved hver Maanedes Slutning udbetales til Alumnerne en forholdsmæssig Deel af deres Stipendium ³³⁾.

De, som have faaet Stipendiet i deres første academiske Aar, kunne beholde det i endnu 3 Aar, efterat de have taget den philosophiske Examen, hvorimod De, som først erholde det, efterat have underkafstet sig denne Examen, ikke kunne nyde det længere end 3 Aar fra den Tid af, da Stipendiet blev dem tildeelt ³⁴⁾. Derhos kan ordentligviis Ingen, som har faaet Embedsexamen, nyde Stipendiet længere end et halvt Aar derefter, men dog kan Directionen for Universitetet og de lærde Skoler i enkelte Tilfælde paa

²⁸⁾ Resol. af 30 Marts 1832, jfr. *J. P. Selmers Akademiske Tidender for 1834* S. 174—176.

²⁹⁾ Jfr. *J. P. Selmers Universitetets Aarbog for 1842* S. 109.

³⁰⁾ Regl. af 30 Juli 1818 § 10.

³¹⁾ Fund. af 25 Juni 1777 § 2, 3 og 19, Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 3, Regl. af 30 Juli 1818 § 6. Jfr. Fund. af 25 Juli 1569 i *J. Beckmans Communitatis regiæ Haun. hist.* S. 177—178.

³²⁾ Regl. af 30 Juli 1818 § 11.

³³⁾ Samme Regl. § 16.

³⁴⁾ Samme Regl. § 5. Jfr. Fund. af 25 Juni 1777 § 19, Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 5.

Grund af særdeles Omstændigheder bevilge en Forlængelse af endnu et halvt Aar ³⁵⁾. Dernæst ophører Stipendiet for Enhver, saasnart han bliver ansat i offentlig Tjeneste ³⁶⁾. Endvidere kunne, ligesom i forrige § 3 er anført med Hensyn til Universitetets Stipendier i Almindelighed, Uflid, Dphør af Studeringer ved Universitetet, Bortreise udenfor Ferierne, upassende Dpførsel og Dphør af Trang medføre, at Stipendiet ganske mistes, for en Tid fratages Stipendiaten, eller for en Tid indeholdes ³⁷⁾. Formedelst Forsømmelse af Studeringer, usædelig Dpførsel og Bortreise uden Tilladelse udenfor Ferierne kan ogsaa et Stipendium af høiere Grad nedsættes til et Stipendium af lavere Grad ³⁸⁾.

2. Angaaende de Privilegerede bemærkes Følgende:

a) Alle, som dimitteres til Universitetet umiddelbart fra **Island**, ere berettigede til, saasnart de have taget **Examen artium** og Plads er ledig, at erholde **Communitetsstipendiet** ³⁹⁾, hvilket de saaledes kunne beholde i 4 Aar ⁴⁰⁾. De behøve ikke at oplyse nogen Trang ⁴¹⁾, men isørigt gjælde ogsaa med Hensyn til dem de almindelige Bestemmelser om dette Stipendium. Naar en særdeles vel begavet, flittig og sædelig Elev paa Island skulde savne den fornødne Leilighed til sammesteds at uddanne sig, kan Universitetsdirectionen paa anbefaling af Biskoppen over Island bevilge ham fri Underviisning i Koeskilde, Slagelse eller Kjøbenhavns ⁴²⁾ lærde Skole

³⁵⁾ Regl. af 30 Juli 1818 § 5, jfr. Univ. Direct. Skriv. af 15 Januar og 12 Juli 1828. Efter Forslag af 19 Juli 1844 skulde Myndighed til at bevilge denne Forlængelse gaa over til Consistorium.

³⁶⁾ Regl. af 30 Juli 1818 § 5, jfr. Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 5.

³⁷⁾ Fund. af 25 Juni 1777 § 22, 73, Regl. af 30 Juli 1818 § 9 og 13. Jfr. ogsaa S. 22—23 (Num. 22).

³⁸⁾ Regl. af 30 Juli 1818 § 13.

³⁹⁾ Resc. af 23 December 1579, Fund. af 31 Martz 1732 § 56, Fund. af 25 Juni 1777 § 21 Lit. a, Regl. af 30 Juli 1818 § 4. Jfr. *J. Beckmans Communitatis regiae Haun. hist.* S. 108, *J. P. Selmers Kjøbenhavns Universitets Aarbog for 1838* S. 28.

⁴⁰⁾ Regl. af 30 Juli 1818 § 5.

⁴¹⁾ Canc. Skriv. af 9 December 1828 og Univ. Direct. Skriv. af 27 s. M. Jfr. *J. P. Selmers Akademiske Tidender for 1834* S. 176—177.

⁴²⁾ Forhen ogsaa i Helsingørs Skole, men denne er senere nedlagt, *J. P. Selmers Akademiske Tidender for 1836—1840* S. 297, *Collegial-Tidende for 1838* S. 900.

tilligemed Skolens høieste Stipendium under den Forpligtelse, at han efter fuldendte academiske Studier vender tilbage til sit Fædreland for at gavne dette i offentlig Stilling og at han ellers tilbagebetaler Skolen den nydte Understøttelse. Naar saadanne Elever blive Studenter have de den samme Udgang til Communitetsstipendiet, som er tilstaaet de Studerende, der fra Island dimitteres til Universitetet ⁴³). Samme Ret have derimod ikke andre islandske Studenter, naar de ikke ere dimitterede umiddelbart fra Island ⁴⁴). Paa Ansøgning kan Universitetsdirectionen bevilge islandske Studerende, naar saavel deres Trang som deres Flid og Fremgang tilfredsstillende bevises, Forhøielse, hvergang paa et Aar, af deres Communitetsstipendium, saa at de komme til at nyde dobbelt Portion af Stipendiets nederste Grad ⁴⁵).

b) Studenter, som ere dimitterede til Universitetet umiddelbart fra Færøerne eller Grønland have samme Udgang til at erholde Communitetsstipendiet strax efter Examen artium som Studenter, der ere dimitterede fra Island ⁴⁶). Under visse Betingelser kunne færøiske og grønlandske Studenter ogsaa komme i fortrinlig Betragtning til at erholde Communitetsstipendiet, uagtet de ikke ere dimitterede umiddelbart fra Færøerne eller Grønland. Det er nemlig bestemt, at Studerende, som have hjemme i disse Bilande, hvad enten de ere Sønner af færøiske eller grønlandske Forældre eller af der bosatte Danske, skulde, naar de dimitteres til Universitetet, efterat have opholdt sig i Danmark i en Tid, som ikke overstiger 5 Aar, tages i fortrinlig Betragtning til at

⁴³) Resol. af 10 Marts 1826, jfr. Resc. af 4 Mai 1759 og Collegial-Lidende for 1826 S. 328—333.

⁴⁴) Univ. Direct. Skriv. af 10 December 1831 og 30 December 1837, jfr. J. P. Selmers Akademiske Tidender for 1834 S. 177, Kjøbenhavns Universitets Aarbog for 1837 S. 106, for 1840 S. 57, for 1841 S. 67.

⁴⁵) Resol. af 14 December 1832, jfr. J. P. Selmers Akademiske Tidender for 1834 S. 177—178. Myndighed til at bevilge slige Forhøielser skulde efter Forslag af 19 Juli 1844 gaae over til Consistorium.

⁴⁶) Fund. af 31 Marts 1732 § 56, 25 Juni 1777 § 21 Litr. a, Regl. af 30 Juli 1818 § 4, Univ. Direct. Skriv. af 9 November 1833, jfr. J. Beckmans Communitatis r. H. hist. S. 108, J. P. Selmers Akademiske Tidender for 1834 S. 177.

erholde Plads paa Communitetet, dog kun under Forudsætning af beviist Trang og tilfredsstillende Vidnesbyrd for Duellighed og Flid ⁴⁷).

c) Sønner af Embedsmænd eller andre danske Underaatter i de danske Colonier i Ostindien have, naar de enten dimitteres til Universitetet umiddelbart fra disse Colonier, eller de forud have faaet fortrinlig Afgang til Elevpladser ved Sorøe Academies Opdragelses- og Underviisningsanstalt eller til Gratistpladser i nogen af de lærde Skoler i Danmark og derefter dimitteres til Universitetet fra de lærde Skoler, hvori de saaledes have været optagne, eller begive sig til Universitetet, efterat have taget de to forberedende academiske Examina i Sorøe, Afgang til som Privilegerede strax at nyde Communitetsstipendiet, dog kun under den Forudsætning, at de fremlægge antagelige Uformuenhedsattester og Forældrene enten ere vedblevne at have Ophold i de anførte Colonier, eller der ved Døden ere afgaaede ⁴⁸).

d) Naarligen have 2 Studenter, som ere dimitterede til Universitetet fra Frederiksborg Skole, Forret til at erholde Communitetsstipendiet strax efter Examen artium, naar de almindelige Betingelser ere tilstede, som i Almindelighed give Afgang til dette Stipendium i det første academiske Aar, altsaa kun naar de have været Stipendiater eller Gratister i Skolen og de ved Examen artium have faaet Laudabilis til Hovedcharacter ⁴⁹). Da den længste Tid, hvori Stipendiet kan nydes, er 4 Aar, kunne der altsaa i det høieste være 8 af denne Klasse af Privilegerede, som samtidigen nyde Stipendiet.

For Tiden gives ikke andre Privilegerede end de ovenanførte og det maa antages, at Tallet paa dem ikke letteligen vil blive forøget, da det i Foundationen for Communitetet af 25 Juni 1777 § 21 er udtalt, at "flere slige (∴ Privilegerede) bevilges herefter ikke" ⁵⁰).

⁴⁷) Resol. af 6 November 1841, jfr. S. P. Selmers Kjøbenhavns Universitets Aarbog for 1841 S. 67—68.

⁴⁸) Resol. af 18 December 1840, jfr. S. P. Selmers Kjøbenhavns Universitets Aarbog for 1840 S. 55—59.

⁴⁹) Resc. af 16 Juni 1642, Fund. af 25 Juni 1777 § 21 Litr. c, Regl. af 30 Juli 1818 § 4, jfr. S. Beckmans Communitatis r. H. hist. S. 48.

⁵⁰) At denne Regel ikke er bleven holdt nøjagtigen, sees af, hvad under Litt. b og c er anført.

3. Til de særlige Understøttelser af Communitetet udenfor de bestemte Stipendiportioner høre fornemmeligen de saakaldte halvaarlige Understøttelser. Da det er langt fra, at alle qualificerede Ansøgere kunne ved de halvaarlige Uddelinger af det ordinære Communitetsstipendium erholde dette ^{5 1)}, kan Stipendiets Bestyrelse hvert Halvaar indstille de meest trængende og værdige iblandt dem, som have maattet forbigaaes, til af Directionen for Universitetet og de lærde Skoler at bevilges hver en overordentlig Understøttelse af 20 Rbdlr. ^{5 2)} Hertil ere oprindeligen bestemte aarligen 500 Rbdlr., som tages af, hvad der bespares derved, at Stipendiepladser komme til i en kort Tid at staae ledige, og det Manglende tilskydes af Communitetets Indtægter; men da anførte Beløb ikke er tilstrækkeligt til Diemedet, saa er til disse halvaarlige og til andre særlige Understøttelser af Communitetet i de senere Aar anvendt et ikke lidet større Beløb og navnlig ere for hvert af Aarene 1843 og 1844 dertil normerede 1240 Rbdlr. ^{5 3)} Til de øvrige særlige Understøttelser, som udredes af dette Beløb, høre fornemmeligen den Forøgelse af Communitetsstipendiet, som kan tilstaaes islandske Studenter ^{5 4)}, og saadanne Understøttelser, som i Halvaarets Løb paa Grund af særegne Omstændigheder bevilges enkelte Studerende. Af dette Beløb betales ogsaa Udgifterne paa syge Regentsalumners Guur og Pleie paa Hospitalet, forsaavidt disse Udgifter, hvis de Syge have Communitetsstipendiet, ikke kunne afholdes af dette, som imidlertid indeholdes dertil ^{5 5)}. Af Communitetet tilstaaes endvidere ikke saa sjældent ex-

^{5 1)} Jfr. J. P. Selmers Akademiske Tidender for 1834 S. 194, for 1835 S. 205, 210, Kjøbenhavns Universitets Aarbog for 1837 S. 104, 105, for 1838 S. 112, 113, for 1839 S. 197, 198, for 1840 S. 168, 169, for 1841 S. 170, 171, for 1842 S. 186, 187.

^{5 2)} Regl. af 30 Juli 1818 § 12. Under 19 Juli 1844 er det foreslaaet, at disse halvaarlige Understøttelser skulle kunne tilstaaes af Stipendiets nærmeste Bestyrelse uden højere Approbation.

^{5 3)} J. P. Selmers Akademiske Tidender for 1835 S. 206, 210, Kjøbenhavns Universitets Aarbog for 1837 S. 106, for 1838 S. 113, for 1839 S. 198, for 1840 S. 169, for 1841 S. 101, 171, for 1842 S. 109, 187.

^{5 4)} Jfr. S. 26 (Anm. 45).

^{5 5)} R. Nyerups Efterretninger om Regentsen S. 43—44, J. P. Selmers Kjøbenhavns Universitets Aarbog for 1842 S. 109, jfr. Akademiske Tidender for 1835 S. 207.

traordinære Reiseunderstøttelser til haabefulde Studerende ⁵⁶⁾, men disse Understøttelser udredes ikke af anførte Beløb, da dette er bestemt til Hjælp for Dem, som endnu fortsætte deres Studeringer her ved Universitetet.

4. **Extraordinære** ere de Communitetsstipendier, som, uden at de almindelige Regler om Afgang til og Dphør af Communitetets Stipendier komme til Anvendelse, tildeles visse Personer paa Grund af en vis Stilling, hvori de ere, eller hvori de ere bestemte til at indtræde. Disse Personer skulle vel være indskrevne Studenter ved Universitetet, men der sees ikke paa, hvilken Examenscharacter de have og om de have taget den philosophiske Examen, eller om de, hvis de have underkastet sig samme, hvilket af andre Grunde kan være dem nødvendigt, have taget den i rette Tid. Dette Stipendium tilstaaes tildeels Personer, som ere i en offentlig Stilling, og gives forsaavidt ikke for at fremme Studeringer, men maa ansees som en Deel af disse Personers Løn og kan derfor nydes af dem, saalænge de forblive i denne Stilling. De Studerende, som for Tiden kunne nyde dette extraordinære Stipendium, ere følgende:

a) Tre islandske Studenter, som have taget Examen artium og lægge sig efter Medicin og Chirurgie, for siden at vende tilbage til deres Fødeland som Læger. De erholde strax det ordinære Stipendiums tredie Grad og kunne beholde samme i 3 Aar ⁵⁷⁾. Oprindeligen synes at være tænkt paa Studenter, som vilde studere Chirurgie ⁵⁸⁾. Denne Videnskab har i lang Tid været særegen Læregjenstand ved det chirurgiske Academie ⁵⁹⁾, men efterat dette er blevet indlemmet i Universitetet ⁶⁰⁾, kommer omhandlede Stipendium igjen til at blive anvendt, overeensstemmende med Communitetsstiftelsens Niemed, til at fremme Studeringer ved Universitetet. For at kunne tage Examen ved det forrige chirurgiske Academie, var det ikke nødvendigt at være Student, og derfor er dette extra-

⁵⁶⁾ De samme acad. Løbender for 1835 S. 207 og Aarbogen for 1837 S. 106, for 1839 S. 198, for 1841 S. 171, for 1842 S. 188.

⁵⁷⁾ Resc. af 8 April 1768, 14 Januar 1803, Regl. af 30 Juli 1818 § 15, jfr. L. Engelstofts Universitets- og Skole-Annaler for 1808 I. S. 343—344.

⁵⁸⁾ Resc. af 8 April 1768.

⁵⁹⁾ Fvbn. af 22 Juni 1785 § 12.

⁶⁰⁾ Befgj. af 21 December 1841.

ordinære Stipendium undertiden ved særlige kongelige Resolutioner tilstaaet Islændere, som uden at være Studenter have lagt sig efter Chirurgie, for senere at vende tilbage til Island som Læger ⁶¹⁾, men dette maa for Fremtiden falde bort, da den egne chirurgiske Examen er ophævet og en almindelig lægevidenskabelig Examen, der omfatter saavel de egentligt medicinske som de chirurgiske Videnskabsgrene, er anordnet og denne ikke kan tages af Andre end Studenter ⁶²⁾.

b) Fire Studenter, som af Missionscollegiet antages til at forberedes til Missions Tjeneste i Grønland. De nyde en dobbelt Portion eller saa meget, som det ordinære Stipendiums tredie Grad udgjør, altsaa hver 2 Rbdlr. om Ugen ⁶³⁾. Naar det af Missionscollegiet begjæres, at nogle Studenter, indenlandske eller udenlandske, som ere bestemte til Missions Tjeneste i Ostindien, antages til at nyde Communitetet, maa det ikke negtes ⁶⁴⁾.

⁶¹⁾ L. Engelstofts Universitets- og Skole-Annaler for 1808 I. S. 343—345, for 1809 II. S. 91—92, for 1813 S. 93, Efterretninger ang. Kjøbh. Univ. 1823 S. 305, J. P. Selmers Akademiske Tidender for 1834 S. 178—179, for 1835 S. 205—206.

⁶²⁾ Plac. af 30 Januar 1838.

⁶³⁾ Resc. af 8 Marts og 8 November 1737, 9 October 1771, 7 Juli 1773, Fund. af 25 Juni 1777 § 21 Litr. b.

⁶⁴⁾ Resc. af 3 Mai 1715, Fund. af 25 Juni 1777 § 21 Litr. b.

Foruden de Ovennævnte nyde ogsaa

c) Præsterne ved Trinitatis Kirke et extraordinært Communitetsstipendium. Det betragtes for Sognepræsten og Capellanen som "en Refusion for det Dffer, Communitetets Alumni ellers burde give dem". Fund. af 31 Marts 1732 § 55, Fund. af 25 Juni 1777 § 21 Litt. e og f, Resol. af 13 Mai 1791 Nr. 6 i Canc. Skriv. af 17 f. M.

Efter Fund. af 25 Juni 1777 § 21 vare endnu nogle flere berettigede til extraordinært Communitetsstipendium, nemlig:

d) 3 Studenter, som oplærtes til at tjene ved Missjonen i Finmarken og Nordlandene, jfr. Resc. af 18 November 1707, 3 Mai 1715, 17 November 1758 og 3 November 1774. Dette er faldet bort ved Norges Afskillelse fra Danmark.

e) Lærere ved Vaisenhuset, jfr. Inst. af 21 Juli 1727 § 14 (i J. Hofmans Samling af Foundationer X. S. 212), Resc. af 15 Marts 1737, Resol. af 13 Mai 1791 i Canc. Skriv. af 17 f. M., J. Beckmans Communitatis r. H. hist. S. 70, 85, 86. Er ophørt efter Vaisenhusets nye Indretning, jfr. K. Weyerups Efterretninger om Regentfen S. 16, L. Engelstofts Efterretninger ang. Kjøbenh. Univ., 1823, S. 158.

Det extraordinære Communitetsstipendium formindsker ikke Antallet paa de ordinære Stipendieportioner eller det Pengebeløb, som for disse er bestemt ⁶⁵⁾).

5.

Regentsen ¹⁾).

Regentsen eller Collegium regium er stiftet af Christian den Fjerde Aar 1623 til en Bolig for 100 Studenter ²⁾). Dette Collegium er noie forenet med Communitetet. Begge Stiftelser staae under en fælleds Bestyrelse ³⁾), Regentsens Udgifter

f) 2 Studenter til Brug ved de astronomiske Observationer paa Rundetaarn, jfr. Resc. af 26 September 1766, S. Beckmans Communitatis r. H. hist. S. 99. I lang Tid have saadanne ikke nydt Stipendiet, men det er mig ikke bekjendt, at Bestemmelsen udtrykkelig er hævet.

g) 6 Landmaalere, som skulde bruges ved de geographiske Korters Optagelse, jfr. Resc. af 26 Juni 1761 § 5, et andet Resc. af f. D., Resc. af 18 December 1761, 10 Juni 1763, Resol. 13 Mai 1791 Nr. 2, K. Weyerups Efterretninger om Regentsen S. 16—17. Af disse Landmaalere lever endnu een, som nyder Stipendiet, jfr. S. P. Selmers Kjøbenhavns Universitets Aarbog for 1841 S. 101.

h) En Catechet ved Bremerholms Kirke, jfr. Resc. af 28 April 1736, 29 Juni 1742, 23 August 1743, S. Beckmans Communitatis r. H. hist. S. 87—88. Dphørt ifølge Resol. af 13 Mai 1791 Nr. 3.

i) Læreren ved de 32 Mænds Skole her i Byen, jfr. Resol. af 13 Mai 1791 Nr. 4. Denne Skole er ophævet og den Lærer, hvis Bestilling derved ophørte, beholdt vel Communitetsstipendiet som Pension, men han er senere død; jfr. S. P. Selmers Kjøbenhavns Universitets Aarbog for 1841 S. 101 og 172.

k) Samulus ved Kongens Bibliothek, jfr. Resc. af 27 Juli 1672, 29 April 1704, 29 Juni 1742, 18 Martz 1748. Dphørt ifølge Resol. af 13 Mai 1791 Nr. 5.

l) Samulus ved Universitetsbibliotheket. Dphørt ifølge Resol. af 13 Mai 1791 Nr. 7.

⁶⁵⁾ Regl. af 30 Juli 1818 § 15.

¹⁾ K. Weyerups Efterretninger om Regentsen, 1809, S. Hofmans Samling af Foundationer I. S. 26—30, J. Badens Universitets-Journal I. S. 16—20.

²⁾ K. Weyerups Efterretninger S. 4—7, L. Engelstofts Efterretninger angaaende Kjøbenhavns Universitet, 1823, S. 149.

³⁾ Jfr. § 4 S. 20—21 og 24.

afholdes af Communitetets Indtægter ⁴⁾ og Plads paa Regentzen er ordentligviis forbunden med Communitetsstipendiet, idet en Student, naar han antages til at nyde Communitetet, ogsaa skal antages til Plads paa Regentzen, saasnart en saadan bliver ledig for ham ⁵⁾. Hertil angives Grunden at være, at "det er bedre, at Nogle faae en skikkelig Hjælp, end at Mange nyde altfor lidet" ⁶⁾. Da der imidlertid gives flere Portioner af Communitetsstipendiet end Pladser paa Regentzen, saa kunne ikke Alle, som antages til Communitetsalunner, strax faae Plads paa Regentzen, om de end søge en saadan Plads, og heraf i Forbindelse med den Omstændighed, at begge Understøttelser kunne nydes i lige lang Tid, vil atter følge, at for Mange vil Communitetsstipendiet ophøre, forinden deres Tid at kunne forblive paa Regentzen er udløben ⁷⁾. Reglerne om Afgang til Plads paa Regentzen, om Tiden, hvori denne Plads kan beholdes, og om Ophør af saadan Plads samt Fortabelse af samme for en Tid, ere ganske de samme, som gjælde med Hensyn til det ordinære Communitetsstipendium ⁸⁾. De Studenter, som ere privilegerede til at nyde dette Communitetsstipendium, ere paa samme Maade privilegerede til at erholde Plads paa Regentzen ⁹⁾ og ligesaa have de Studerende, som ere berettigede til det extraordinære Communitetsstipendium, lige Forret til Plads paa Regentzen ¹⁰⁾. Pladserne bortgives af den for Communitetsstipendiet og Regentzen fælleds Bestyrelse, bestaaende for Tiden af de tre ældste Professorer af det theologiske Facultet ¹¹⁾.

⁴⁾ Fund. af 25 Juni 1777 § 79.

⁵⁾ Samme Fund. § 1, 61, Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 4.

⁶⁾ Fund. af 25 Juni 1777 § 1.

⁷⁾ Jfr. L. Engelstofts Efterretninger ang. Universitetet S. 160—161.

⁸⁾ Regl. af 30 Juli 1818 § 17, jfr. S. 22—25, og de i Anmærkningerne sammesteds 21, 22, 23, 31, 32, 34—37 paaberaabte Steder.

⁹⁾ Regl. af 30 Juli 1818 § 17, Nr. 2, jfr. S. 25—27 og de Steder, som paaberaabes i Anmærkningerne sammesteds.

¹⁰⁾ See Side 29—30 og navnlig de Steder, hvortil henvises i Anmærkningerne 57, 61, 63 og 64, i denne sidste dog kun forsaavidt den hører til Litr. b.

¹¹⁾ See § 4 Anm. 31, jfr. samme § S. 20—21.

Bærelserne ere saaledes fordelte mellem de 100 Regentſalumner, at to og to af dem ordentligviis have to Bærelſer ſammen, dog ere der nogle ſaa Alumner, ſom have hver eet Bærelſe ¹²⁾). Til hver Kaffelovn ¹³⁾ leveres $1\frac{1}{2}$ Favn Brænde ¹⁴⁾).

Hver af Alumnerne nyder et Regentſſtipendium paa 20 Rbdlr. aarligt ¹⁵⁾. Dernæſt gives nogle andre Univerſitetsſtipendier, ſom ere beſtemte for Regentſalumner. Diſſe ere ¹⁶⁾:

1. **Stipendium Domus regiæ**, ſtiftet af Communitetets Medler i Anledning af Kong Chriſtian den Syvendes Formæling og Dronning Caroline Mathildes Indtog. Den oprindelige Fundats er forfattet af det theologiske Facultet under 8 October 1766 og ſtaadfæſtet af Kongen under 8 November ſ. A. ¹⁷⁾, men denne er ophævet og en ny, der dog i det Væſentlige er overeensſtemmende med den ældre,

12) R. Weyerups Eſterretninger om Regentſen S. 10—11.

13) Kun i det ene af de 2 Bærelſer, ſom 2 Alumner have ſammen, findes Kaffelovn.

14) Fund. af 31 Martſ 1732 § 69, 25 Juni 1777 § 19, R. Weyerups Kjøbenhavnſ Univerſitets Annaler S. 139, Eſterretninger om Regentſen S. 45—47.

15) Reſol. af 13 Mai 1791 § 4. Dette Stipendium har ſin Oprindelse fra den Regentſalumnerne tillagte Ret til Ligbæring. Til Belønning for deres Beredvillighed til under Peſten i Aaret 1711 at bortbære Lig, hvilket de ansatte Ligbærere unddroge ſig fra, fik Studenterne under 4 Mai 1712 Bevilling til "at bære alle de Lig, hvortil de bleve begjærte, uden derudi af de andre Societeter at hindres". Jfr. Art. af 21 December 1714, Fund. af 31 Martſ 1732 § 69, 25 Juni 1777 § 63—69. Denne Indretning er ophævet ved Reſol. af 13 Mai 1791 (i Canc. ſkriv. af 17 ſ. M.) og Ligbæringen beſorges nu af Lønnede Folk, men Indtægterne af ſamme tilfalde Communitetet og af diſſe Indtægter udredes ovenanførte Regentſſtipendium. Jfr. Bl. af 24 Mai 1792, 29 Juni 1795, 21 Auguſt 1798, J. Hofmans Samling af Foundationer I. S. 27, J. Vadens Univerſitets-Journal I. S. 16—17, R. Weyerups Eſterretninger om Regentſen S. 18—23.

16) Jfr. R. Weyerups anførte ſkrift S. 23—43. De Angivelſer af diſſe Stipendier, ſom findes i J. Vadens Univ. Journal I. S. 18—19 og i J. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1842 S. 189—190, ere ikke fuldſtændige. Tvende Stipendier: Nannestadanium og Stenbuchianum, ſom have været beſtemte for Regentſalumner, ere gaaede over til det norſke Univerſitet. L. Engelſtofts Univ. og Skole=Annaler for 1811 II. S. 254—255.

17) Den findes trykt i L. Engelſtofts Univerſitets- og Skole=Annaler for 1809 II. S. 213—220, jfr. S. 207—213, 220—224.

er given af Kongen under 23 April 1777. Capitalen, som oprindeligen var 1200 Rdlr., er bleven forenet med en kongelig Gave paa 600 Rdlr., hvis Renter skulle anvendes til Indkjøb af Bøger for Communitetsbibliotheket¹⁸⁾. Begge Capitaler tilsammen udgjøre nu 1634 Rbdlr. 76 Skl.¹⁹⁾, hvoraf $\frac{2}{3}$ tilhøre det omhandlede Regentsstipendium. De aarlige Renter, som udbetales Ephorus, $3\frac{3}{4}$ pCt.²⁰⁾ af Capitalen, udgjøre 61 Rbdlr. 28 Skl., hvoraf $\frac{2}{3}$ eller 40 Rbdlr. 82 Skl. udbetales til lige Deling mellem 2 "duelige, skikkelige og slittige" Regentsalumner, der studere Theologie, have i den philosophiske Examen opnaaet i det mindste *Haud illaudabilis* og "om hvilke i Henseende til deres ingenia, Værdom, Forhold og Flid Hayes særdeles god Forhaabning". De skulle efter Foundationen beboe de to Værelser, som findes i første Gangs anden Etage paa venstre Haand næst ved Trappen, og kunne nyde dette Stipendium i 3 Aar, dersom de efter deres Udnævnelse dertil forblive saa længe paa Regentsen. De skulle ordentligviis tage theologisk Examen inden 2 Aar, i det mindste med Characteren *Haud illaudabilis*, da ellers det theologiske Facultet, naar samme ikke finder dem lovligen undskyldt, kan indeholde Stipendiet. Toge de Examen philologicum, kunde de endnu i 2 Aar, altsaa i det Hele i 5 Aar, beholde dette Stipendium, men dette kommer efter de nugældende Bestemmelser om Bolig paa Regentsen ikke længere ganske til Anvendelse²¹⁾. Ephorus for dette Stipendium er den første theologiske Professor eller, hvis han ikke har Leilighed til at overtage denne Forretning, den anden theologiske Professor. Det bortgives af det theologiske Facultet, som ogsaa kan udelukke fra

18) Resc. af 15 Mars 1777, der findes paa det anførte Sted i L. Engelstof's Annaler S. 221—224.

19) Jfr. H. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121, for 1842 S. 189. Naar de med Universitetet forbundne Stiftelsers Capitaler ere mindre end de oprindelige Beløb, er Grunden dertil næsten altid Tab, som ledes ved Omfribningen fra grov Courant til Rigsbankpenge.

20) De Stiftelser, hvis Capitaler bestyres under Universitetsquasturen, erholde i Almindelighed til Anvendelse for deres Diemed kun $3\frac{3}{4}$ pCt. aarlig Rente, da $\frac{1}{4}$ pCt. Rente betales til Quasturen for Bestyrelsen, Resol. af 28 October 1825, jfr. Resc. af 2 October 1801 § 4.

21) Jfr. S. 24 og 32.

samme, "dersom nogen Stipendiarius befindes enten at være forsømmelig i at studere eller uskikkelig".

2. *Stipendium Anonymi* ²²⁾. Dette Stipendium er ved Foundation af 11 April 1745 stiftet af første Hofprædikanter og General-Kirkeinspector B. Bluhme og theologisk Professor S. J. Reuß af hvad de "Sid efter anden have samlet og ophævet af de af Kong Christian den Sjette til fattige Studenter udgivne og deres Administration anbettede Penge". Capitalen, som oprindeligen var 300 Rdlr., udgjør nu 272 Rbdlr. 49 Sfl. ²³⁾. Den aarlige Rente, $3\frac{3}{4}$ pCt., 10 Rbdlr. 20 Sfl. deles lige mellem to af de "fattigste, gudsfrygtigste og skikkeligste *theologiae studiosi*", som ere Regentsalunner og "beboer de to Kamre i den saakaldte 6te Inspections anden Etage paa venstre Haand, naar man kommer op ad Trappen". De kunne nyde dette Stipendium i 3 Aar, "saafremt de sig skikkelig forholde". Stipendiet synes ifølge Foundationen at burde bortgives af Universitetets Rector i Forbindelse med det theologiske Facultet.

3. *Bangs Stipendium*. Ved Testament ²⁴⁾ af 3 October 1763, der er bekræftet af Kongen under 21 December 1764, har theologisk Professor Johan Otto Bang bestemt Beholdningen i sit Dødsboe til et Stipendium for 2 theologiske Studenter, der "logere i Regentsen i den fjerde Gang anden Dør paa høire Haand ovenpaa eller i anden Etage". Dette Stipendium, hvis Capital oprindeligen var 434 Rdlr. og nu udgjør 394 Rbdlr. 8 Sfl. ²⁵⁾ og hvis aarlige Renter, der uddeles, $3\frac{3}{4}$ pCt., ere 14 Rbdlr. 76 Sfl., bortgives af det theologiske Facultet. Tiden, hvori det kan nydes, er ikke bestemt i Testamentet.

²²⁾ Fundatsen findes trykt i L. Engelstofts Univ. og Skole=Annaler for 1809 II. S. 70—71. Jfr. S. 81, Annaler for 1812 S. 22, S. Hofmans Samling af Foundationer I. S. 207, J. Badens Universitets=Journal I. S. 19.

²³⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121, for 1842 S. 190.

²⁴⁾ Dette er ikke trykt, men findes, forsaavidt ovennævnte Stipendium vedkommer, indført i Stipendiets Regnskabsbog. Jfr. L. Engelstofts Univ. og Skole=Annaler for 1809 II. S. 82, for 1812 S. 24, J. Badens Universitets=Journal I. S. 19.

²⁵⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121, for 1842 S. 190.

4. **Bartholins Stipendium**²⁶⁾. Stifteren af dette Stipendium, Professor i Medicin og Mathematik **Erasmus Bartholin**, har ved Testament af 5 December 1696, der er stadfæstet af Kongen under 8 November 1698, forøget sin Moder, Professor **Caspar Bartholins** Enke **Anne Finkes** Stiftelser og derhos blandt Andet givet "til Kammeret ubi Regentsen 300 Rbdlr. til Fld og Lys at underholdes". Legat-capitalen udgjør nu 300 Rbdlr., hvis aarlige Renter $3\frac{3}{4}$ pCt. eller 11 Rbdlr. 24 Sfl. uddeles til en Alumnus paa Regentsen²⁷⁾. Udnævnelsen skal efter Foundationen skee af Consistorium, efter at Stifterens Afsom, hvem han havde forbeholdt "Magt til at udgive denne Almisse til Kammeret ubi Regentsen og dertil nævne de, som ere dygtige", er uddød²⁸⁾.

5. **Bings Stipendium**. Dette er i Kraft af kongelig Bevilling paa at oprette Testament af 22 Juni 1742 stiftet af Etatsraad og Doctor i Medicinen **Jens Bing** ved Testament af 11 Mai 1749²⁹⁾. Ved samme er blandt andre Legater 4000 Rbdlr. i Kroner henlagte til "fattige, gudfrygtige og skikkelige Studenter, enhver at nyde af Renten aarlig 20 Rbdlr., som blive fastsatte ved visse Kamre paa Regentsen i 5 Aar". Denne Deel af **Bings** Stiftelser er senere forøget³⁰⁾ og ved Consistoriums Skrivelse af 17 Juli 1841 ere 10 Stipendieportioner, hver paa 20 Rbdlr. aarligen, bestemte for Regentsalumner³¹⁾. Stipendiets Ephor "forestlaaer Candidatos Stipendii til Consistorii Approbation, og det i Henseende, om noget paa Candidatorum Levnets Dpførsel og Skikkelighed kunde siges, der kunde være andre blandt Professores kundbart; thi hvor saadant fandtes, bør saadan en Candidatus ei at an-

26) Foundationen er ikke trykt. Jfr. **R. Weyerups** Efterretninger om Regentsen S. 27—30, **S. Hofmans** Samling af Foundationer I. S. 169, **J. Badens Univ. Journal** I. S. 18, **L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler** for 1809 II. S. 82, for 1812 S. 24—25.

27) **S. P. Selmers** Kjøbh. Univ. Aarbog for 1838 S. 117, for 1842 S. 190.

28) **R. Weyerups** Efterr. om Regentsen S. 29—30, **L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler** for 1812 S. 25.

29) Findes i **S. Hofmans** Samling af Foundationer I. S. 230—233, jfr. **J. Badens Univ. Journal** I. S. 18, **L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler** for 1812 S. 27.

30) Jfr. nedenfor § 10.

31) Jfr. **S. P. Selmers** Kjøbh. Univ. Aarbog for 1841 S. 54—60, for 1842 S. 190.

man kommer fra Gaarden". De kunne beholde dette Stipendium, saalænge de forblive paa Regentſen og "ſig ſømmeligen forholde". Forret til ſamme have Studenter, ſom ere dimitterede fra Horsens Skole. Ephorus er den forſte theologiske Profeſor.

8. Groth's Stipendium. Ved Gavebrev af 12 Januar 1829, ſtafſættet af Kongen under 14 Marts ſ. X.³⁸⁾, har Secretær Knud Gotfred Groth i Anledning af Prinds Frederik Carl Chriſtians og Prindsesſe Wilhelmine Mariæ Formæling ſkjænket 600 Rbdlr. i kongelige Obligationer "til Bedſte for Regentſen". Kenterne, der udbetales med fulde 4 pCt. om Aaret eller 24 Rbdlr., tildeles ordentligviis en Regentſalumnus, ſom til forſte og anden Examen har erholdt Hovedcharacteren *Laudabilis* og ingen ringere Character i nogen Vidensſkab end *Haud illaudabilis*. Forret til ſamme have ſifteviis den ene Gang en Student fra Horsens Skole eller, hvis ikke paa Regentſen findes nogen Alumnus fra Horsens Skole, ſom har taget ſine Examina med anførte Characterer, en Regentſalumnus fra Aarhus Skole, og den anden Gang en Student, ſom er dimitteret fra en af Skolerne eller Inſtituterne i Kjøbenhavn. Stipendiet kan nydes i 3 Aar, om Stipendiaten end imidlertid flytter i Byen, eller erholder Plads paa et af de tre andre Collegier, og hvis efter de tre Aars Forløb ingen Qualificeret anſøger om Stipendiet, kan, naar Omſtændighederne tillige maatte tale derfor, Forlængelse tilſtaaes paa 2 Aar. Derſom Nogen af Stifterens Slægtninge enten paa Faderens, Sognepræſt i Holſtebroe Simon Groth's, eller paa Moderens, Dorothea Sophie Groth, født Grøns, Side attraaer Stipendiet og har taget ſin forſte og anden Examen med de ovenanførte Characterer, har han Fortrinſret fremfor enhver anden Medſøgende uden Henſyn til, fra hvilken Skole han er dimitteret, og uden at han behøver at have eller ſøge om Plads paa Regentſen. Alt, ſom vedkommer dette Stipendium, afgjøres af det theologiske Facultet.

9. Holm's Stipendium. Dette er ſtiftet af Profeſor i Theologien Peter Holm ved Gavebrev af 10 October 1766³⁹⁾ for "2 duelige, ſtiftelige, flittige og fat-

³⁸⁾ Findes i H. P. Selmers Akademiske Tidender for 1834 S. 244—247 og i Ugreenſings Deſcriptſamling under 21 Marts 1829.

³⁹⁾ Gavebrevet er ikke trykt. Iſr. K. Nyerups Eſterr. om Regentſen S. 31—32, L. Engelſtofts Univ. og Skole=Annaler for 1809 II. S. 83, for 1812 S. 195—196.

tige *Studiosi theologiæ*”, der skulle boe paa Regentsen i Kirkebygningens første Gang Nr. 1. De udnævnes af Ephorus, som skal være den første theologiske Professor, naar han har Leilighed dertil. Capitalen, der oprindeligen var 400 Rdlr., udgjør nu 363 Rbdlr. 27 Skl. og Renterne, der skulle uddeles een Gang om Aaret i hver 11 Juni Termin, ere aarligen 13 Rbdlr. 60 Skl. ⁴⁰⁾ Forvrigt gjælde om dette *Stipendium domus regiae*.

10. *Stipendium Julianum*, stiftet ved et af Sognepræst for Steenmagle og Steenlille Menigheder Anders Julius og Margrethe Deichman under 28 Februar 1728 oprettet og den 12 Marts s. A. af Kongen stadfæstet Testament ⁴¹⁾. Capitalen er indbetalt med 200 Rdlr., men da den Ildbrand, som Aar 1728 overgik Regentsen tilligemed en stor Deel af Byen, foranledigede, at i lang Tid ingen Udbetaling af Renterne kunde skee, vorede Capitalen saaledes, at fra Aar 1740 stode 300 Rdlr. paa Rente. Den udgjør nu 272 Rbdlr. 48 Skl., hvoraf de aarlige Renter $3\frac{3}{4}$ pCt. ere 10 Rbdlr. 20 Skl. ⁴²⁾ Disse skulle efter Testatorernes ”ældste Arving af Mandlinien, hans Anordning og Seddel distribueres aarlig til fattige paa Regentsen liggende Studenter.” De pleie i den senere Tid at deles mellem 2 Regentsalumner og nogen Udnævnelse af Testatorernes Arving finder ikke Sted.

11. *Stipendium Masio-Rostgardianum* ⁴³⁾. Efter at Arvingerne efter Professor i Theologien Hector Gotfried Masius ved Dom af 26 Januar 1718 vare blevene tilpligtede at udbetale en Capital, som han havde testamenteret til de Fattige, har hans Søn, Frederich von der Maases, Enke Conradine Sophie Rostgaard

⁴⁰⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121, for 1842 S. 190.

⁴¹⁾ Findes i L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1809 II. S. 58—62, 83. Sfr. samme Annaler for 1812 S. 199 og S. Hofmans Samling af Foundationer I. S. 207—208.

⁴²⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121, for 1842 S. 190.

⁴³⁾ S. Hofmans Samling af Foundationer I. S. 208, L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1809 II. S. 83—84, for 1812 S. 206, J. Badens Univ. Journal I. S. 19. Foundationen er ikke trykt.

tillagt Universitetet i Kjøbenhavn og "i Gærdeleshed Regentsen" 485 Rdlr. 68 Skl. af sin Andeel og af egne Midler forøget dette Beløb med 49 Rdlr. 28 Skl., saa at hun i det Hele har indbetalt til Universitetet 535 Rdlr.⁴⁴⁾ Dette Stipendium, som efter Fundationen af 12 Januar 1736 skal kaldes Stipendium Masio-Rostgardianum, er henlagt "til tvende saakaldte dobbelte Kammere i Regentsen for 4 skikkelige Studenter til Hjælp til Brændeveed og Lys og andre Nødvendigheder". Det anbefales de to af dem at lægge sig efter det hebraiske og de to andre efter det græske Sprog. Udnævnelsen tilkommer den ældste theologiske Professor. Den nuværende Capital er 484 Rbd. 33 Skl. og de aarlige Renter, som deles mellem 4 Regentsalummer, beløbe sig til 18 Rbdlr. 16 Skl.⁴⁵⁾

12. Müllers Stipendium⁴⁶⁾. Ved et af Conferentsraad Otto Friedrich Müller og Hustru, Anna Paludan, under 18 Mai 1774 oprettet Testament, der under 7 Januar 1785 er stadfæstet af Kongen, ere givne 200 Rdlr. "til et Kammer paa Regentsen". Det theologiske Facultet, som udøver Udnævnelsesretten, har i Skrivelse til Frue Müller af 2 November 1785 tilsagt hende at ville ved Stipendiets Bortgivelse tage de Studerende paa Regentsen, der ere nærmest beflægtede med Testatorerne, fornemmeligen i Betragtning. Capitalen udgjør nu 181 Rbdlr. 63 Skl. og de aarlige Renter deraf 7 Rbdlr. 25 Skl.⁴⁷⁾ pleie, uagtet der ved Testamentet synes nærmest at være tænkt paa 2 Regentsalummer, at tildeles een af de Studerende, som have Plads paa Regentsen.

13. Noldts Stipendium⁴⁸⁾. Dette er oprindeligen stort 600 Rdlr. og stift-

⁴⁴⁾ Paa de i foregaaende Anmærkning anførte Steder angives Capitalen til 533 Rdlr. 32 Skl.

⁴⁵⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121, for 1842 S. 191.

⁴⁶⁾ Den vedkommende Post i Testamentet findes i R. Weyerups Esterr. om Regentsen S. 33—35. Jfr. J. Badens Univ. Journal I. S. 19, 94, L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1809 II. S. 84, for 1812 S. 209—210.

⁴⁷⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1842 S. 189.

⁴⁸⁾ S. Hofmans Samling af Foundationer I. S. 206, S. F. Jansons Beskriv. over Univ. Midler S. 26, J. Badens Univ. Journal I. S. 19, L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1812 S. 211. Gavebrevet er ikke trykt, men findes i det theologiske Facultets Copiebog I. S. 17.

tet af Professor i Theologien Christian Roldt og Hustru Maria Elligers ved Gavebrev af 1 August 1683. Dets Renter skulle anvendes til Brænde for fattige Regentzalummer, "saafremt de ellers frygte Gud og leve skikkelig". Paa Grund af den forefrevne Anvendelse ere Renterne, da der tillagdes hvert Kammer noget Brænde af Communitetet, blevne inddragne under denne Stiftelses almindelige Indtægter, men efter Indstilling af det theologiske Facultet har Directionen for Universitetet og de lærde Skoler ved Skrivelse af 9 Marts 1839 bifaldt ⁴⁹⁾, at de anvendes som et særskilt Stipendium og "uddeles ved de tvende aarlige Terminer til tvende flittige Regentzalummer i lige Dele". Capitalen udgjør nu 578 Rbdlr. 93 Sfl. og de aarlige Renter 23 Rbdlr. 14 Sfl. ⁵⁰⁾. En af de theologiske Professorer er Ephor for dette Stipendium og uddeler samme.

14. Windings Stipendium, stiftet af Professor Povl Winding ved Gavebrev af 27 Marts 1694 ⁵¹⁾. Det er bestemt for "tvende skikkelige og gudsfrygtige Personer, logerende tilsammen paa et af Værelserne i Regentzen". Capitalen var oprindelig 400 Rbdlr. og udgjør nu 257 Rbdlr. 78 Sfl. De aarlige Renter, som uddeles, ere 10 Rbdlr. 30 Sfl. ⁵²⁾. Stipendiet bortgives af det theologiske Facultet ⁵³⁾.

I Liden vil et Rostgaard's Stipendium blive at oprette for 4 Regentzalummer. Conferentsraad Friderich Rostgaard har ved Forskrivning af 18 Juni 1736 og Testament af s. D. ⁵⁴⁾ skjænket Kjøbenhavns Universitet 4000 Rbdlr. fornemmeligen i det Viemed, at en Professor i Historie og nordiske Oldsager kan blive lønnet af

⁴⁹⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1839 S. 102—103.

⁵⁰⁾ Samme Aarbog for 1842 S. 189.

⁵¹⁾ Findes i L. Engelstofts Univ. og Skole=Annaler for 1807 II. S. 101—102. Ifr. de samme Annaler for 1812 S. 228 og K. Nyerups Esterr. om Regentzen S. 37—39.

⁵²⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1842 S. 189.

⁵³⁾ Af en Skrivelse fra det theologiske Facultet af Juni Maaned 1807 (hvilken findes indført i Facultetets Copiebog) seer man, at Stifterens Familie har gjort Paastand paa at bortgive Stipendiet og endog paa at uddele det til Studenter, som endnu ikke havde Plads paa Regentzen, og derved give dem Afgang til saadan Plads.

⁵⁴⁾ Begge Dele findes i J. Vadens Univ. Journal VI. S. 29—41. Ifr. S. P. Selmers Akademiske Tidender for 1833 S. 390—394 og nedenfor § 45.

Renterne, naar Capitalen ved Dplægning af Renter er voret til 32,151 Rdlr. Naar denne Capital er opnaaet, skal Renten af 640 Rdlr. anvendes til to Stipendier for 4 Regentsalummer, som udnævnes af det theologiske Facultet. Den Betingelse er tilføjet, at den ene af de to Contubernaler skal hvert andet Aar disputere for Stipendiet i Regentsens Auditorium. Fortrinlig Udgang til dette Stipendium skulle de Alumner have, som ere fødte i Sjælland, og blandt dem de, der ere dimitterede til Universitetet fra Helsingøers eller Sorøes Skoler, tilligemed en eller anden Islænder, dersom de ikke ere ringere end Andre i Lærdom og Nemme. Den Nostgaardske Stiftelse er vel traadt i Virksomhed med Hensyn til det ovenansførte Hovedsiemed, men Stipendiet for Regentsalummer er endnu ikke oprettet, da Stiftelsens rentebærende Capital ved Udgangen af Aaret 1843 kun udgjorde 25,233 Rbdlr. 14 Skl.

Foruden de ovenansførte Stipendier for Regentsalummer gives nogle andre Stipendier, som vel ere bestemte for Studerende i Almindelighed, men dog under en vis Betingelse komme nogle Regentsalummer tilgode. Herhen høre Brochmands Enkes Stipendium, Jostsons Stipendium og Stipendium decollatae virginis⁵⁵⁾, hvortil de af Missionscollegiet antagne grønlandske Seminarister, som have Plads paa Regentsen, have Forret⁵⁶⁾.

Fundationerne for flere af de ovenomhandlede Stipendier henlægge disse til visse Kamre paa Regentsen. Denne Bestemmelse følges ikke for Tiden. Den synes lidet hensigtsmæssig, da Grundsætningerne for Kamrenes Fordeling mellem Alumnerne ere forstjellige fra dem, hvorefter Stipendier uddeles, og tildeels lader den sig end ikke udføre, da nogle Værelser, som tidligere have været benyttede til Behoelse af Alumner, nu ere bestemte til anden Brug. Alumnerne maae, naar de ville beholde den Ret, som ordentligviis indrømmes dem, til selv indbyrdes at komme overeens om, hvo der skulle boe sammen, være villige til at frafalde Paastand om, at visse Stipendier skulle følge med bestemte Kamre. Universitetsdirectionen har i Skrivelse af 9 Marts 1839

⁵⁵⁾ Jfr. § 14, 30 og 56.

⁵⁶⁾ Resc. af 8 Marts 1737.

bifaldt, at saadanne Stipendier fremdeles bortgives uden Hensyn til, at de ere bestemte for Beboerne af visse af Regentens Børelser ⁵⁷⁾).

For syge Regentsalunner, som komme paa Frederiks Hospital, betales Guur og Pleie af Communitetets Kasse, dog indeholdes imidlertid Communitetsstipendiet for dem, som nyde dette ⁵⁸⁾. For de syge Alunner, hvis Sygdom tillader dem at forblive paa Regentens, betales Apothekets Regning af Bings Stiftelse ⁵⁹⁾.

6.

Walkendorfs Collegium ¹⁾.

Med Gavebrev af 16 Juli 1595 har Righshofmester Christopher Walkendorf skjænket til Bolig for 16 fattige Studenter det Huus i St. Peders Stræde, som benævnes Walkendorfs Collegium og tidligere havde været et Carmeliter Kloster. Med samme Gavebrev overdrog han ogsaa til Universitetet 6100 Rdlr. i Species. Deraf skulde de 2000 Rdlr. i Species bestandigt staae til Fremvært, 100 Rdlr. bleve henlagte til et Bibliothek, som han forenede med sin Stiftelse, og Renterne skulde derfor anvendes til Bøgers Indkjøb, og Renterne af de øvrige 4000 Rdlr. i Species bleve saaledes fordelte, at 30 Rdlr. eller 5 pCt. ²⁾ aarlig Rente af 600 Rdlr. skulde tilfalde Professorene og 170 Rdlr. eller Renten af 3400 Rdlr. skulde med Fradrag af de til Bygningens Vedligeholdelse medgaaende Omkostninger anvendes til Understøttelse for de Studenter, som fik Bolig paa Collegiet. Angaaende dette Collegium og Stipendium

⁵⁷⁾ Jfr. S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1839 S. 103, K. Nyerups Esterr. om Regentens S. 72—73.

⁵⁸⁾ K. Nyerups Esterr. om Regentens S. 43—44, 85, 89—90. Jfr. ovenfor S. 28.

⁵⁹⁾ Jfr. § 10.

1) Foundationen findes i S. Hofmans Samling af Foundationer I. S. 50—73, jfr. K. Nyerups Kjøbh. Univ. Annaler S. 225—229, J. Badens Univ. Journal I. S. 111—121, L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1812 S. 17—19.

2) For at Renterne desto visere skulle indkomme, forbyder Stiftelsen udtrykkelig, at der tages højere Rente end 5 pCt. aarligt.

have Professorene under 24 Marts 1599 forfattet nogle nærmere Regler, hvilke af Stifteren ere antagne og bekræftede ³⁾).

Plads paa Collegiet er bestemt for fattige, skikkelige og flittige Studenter i Almindelighed ⁴⁾. Stifteren forbeholdt sig og sine "Arvinger paa Skjoldfiden, som boendes ere paa Glorup", Rettigheden til at bortgive Pladserne, "dog ikke til Andre, end som ville forbedre dennem ubi deres Bog og føre et godt Levnet", men de besætted nu af Consistorium, da der ikke længere gives nogen af Stifterens Arvinger, hvem Rettigheden kan tilkomme. Pladserne kunne Alumnerne beholde i 5 Aar ⁵⁾, naar de ikke imidlertid gjøre sig uærdige til samme. For utilbørlig Dpførsel eller Uflid i deres Studeringer skulde de miste Pengestipendiet, eller efter Omstændighederne udvises af Collegiet. Det forbydes dem at reise bort uden med Professorernes Tilladelse, hvilken kan meddeles dem for en Tid af indtil 12 Uger. Blive de længere borte, miste de deres Plads. Under samme Straf forbydes det dem at "holde nogen Børneskole, nogen Drif, Gæstebud eller nogen saadan Samqvem" i deres Kammer. I lige Maade skal Den udvises, som udebliver af sit Kammer om Natten, naar Paamindelse i saa Henseende har været frugtesløs. En af Alumnerne skal have Tilsyn med de øvrige og med Bygningen. Han nyder derfor en halv Gang mere i Stipendium end de øvrige Alumner. Pengestipendiet skal uddeles til dem to Gange om Aaret: til Paaske gives dem den ene Trediedeel og til Michaelisdag de to Trediedele, da de om Vinteren "have meest Behov til Klæder, Ild, Bed og Lys". Til Collegiet hører en Have, som benyttes af Alumnerne. Den skal deles i otte Dele, hvoraf hver tilfalder to Alumner, som have Værelser sammen.

Af de 2000 Rdlr. i Species, som ere bestemte til Fremvært, eller af deres Renter maa aldrig noget forbruges. Naar Renterne ved Dplæg ere opvoredede til 1000 Rdlr., hvilket efter den i Foundationen forudsatte Rentefod er antaget at ville skee hvert

³⁾ Disse findes ligeledes paa det anførte Sted i H. Hofmans Samling.

⁴⁾ Ved Res. af 26 Juni 1761, 18 December s. A. og 10 Juni 1763 er der bleven anbiist et vist Antal Studenter, som ere benyttede ved den geographiske Opmaaling, Plads paa Collegiet, men af dem er kun een tilbage og efter hans Afgang vilde alle Pladser blive at besætte efter de fundatsmæssige Regler. Ifr. § 4 S. 31 Num. 64 Litr. g.

⁵⁾ Ifr. dog § 3 S. 10—11, 12 og 19.

tiende Aar, skulde de lægges til den øvrige Hovedcapital og de Renter, som efter den Tid vindes af flige oplagte 1000 Rdlr., skulde deles saaledes, at Professorene faae Renten af 100 Rdlr. og Alumnene af 900 Rdlr. Den Rentens Rente, som midlertidigen kan faaes, medens Renterne af de 2000 Rdlr. opvoxe til 1000 Rdlr., er tillagt Professorene. Skulde Bygningen blive ødelagt ved Ildbrand, maa ligesaa lidet noget af foremeldte Fremvæxtcapital eller dens Renter som af Collegiets øvrige Capital benyttes til Bygningens Istandsættelse, men denne skal igjen opbygges, forbedres og vedligeholdes af de Rentepenge, som ere bestemte til Bygningens Vedligeholdelse og til Stipendium for Studenterne. Disse Bestemmelser ere dog ikke nøiagtigen overholdte. Fremvæxten er til forskjellige Tider standsat, og navnlig fra 1704 til 1734, fra 1739 til 1760, og heller ikke har nogen Fremvæxt funden Sted siden Pengeforandringen i Aaret 1813, men den vil nu igjen tage sin Begyndelse ifølge de Bestemmelser, som Consistorium ved Skrivelse af 16 Juli 1844 har truffet for at bevirke, at de fundationsmæssige Regler for Valkendorfs Collegium atter kunne træde i Kraft. Saavel efter Branden i Aaret 1728 som efter Branden i Aaret 1795 er ogsaa en Deel af Capitalen optagen til Husets Istandsættelse. Af det Anførte er Følgen bleven, at Collegiets Capital ikke er saa stor, som den ellers vilde have været. Den samlede paa Collegiets Navn staaende Capital udgjør 20,495 Rbdlr. 75 Skl. ⁶⁾ Derunder indbefattes: 1. den omhandlede Fremvæxtcapital 2000 Rdlr. i Species, der ere omfattede til 2160 Rdlr. i Kroner og disse igjen til 2295 Rdlr. Courant; 2. Bibliothekets Capital 100 Rdlr. i Species, der ere omfattede til 108 Rdlr. i Kroner og disse igjen til 114 Rdlr. 72 Skl. Courant; 3. 100 Rdlr. Species, som oprindeligen ere indkomne mere, end Stifteren havde gjort Regning paa, og ved de under 24 Marts 1599 forfattede og af ham stadfæstede Regler ere bestemte til Bygningens Vedligeholdelse, hvilke 100 Rdlr. Species ligeledes kunne ansættes til 114

⁶⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 122. Her angives Capitalen til 20,695 Rbd. 75 Skl. Under samme har nemlig været indbefattet et Beløb af 200 Rbd., som tilhører et af Statsminister Stampe stiftet Stipendium og ifølge Consistoriums Skrivelse af 16 Juli 1844 er skilt fra Collegiets egen Capital. Ifr. S. 49 Nr. 4.

Rdrl. 72 Skl. Courant; 4. en Gave paa 432 Rdrl. Courant, som af Biskop Mannelstad ved Gavebrev af 9 August 1760 er tillagt Collegiet til Gjengjæld for, hvad han tidligere havde oppebaaret som Alumnus paa Collegiet, og 5. en Gave paa 228 Rdrl. Courant, skænket Collegiet tildeels af samme Grund af Professor P. Holm ved Gavebrev af 3 September 1760⁷⁾. Det øvrige Beløb er Grundcapitalen 4000 Rdrl. i Species, der ere omsatte til 4320 Rdrl. i Kroner eller 4590 Rdrl. Courant, tilligemed den ved Dplæg indvundne Silvært. Denne Silvært kommer, naar fra Collegiets hele Capital afdrages de ovennævnte Beløb, omskrevne til Rigsbankpenge Daler for Daler, til at udgjøre 12,721 Rbdrl. 27 Skl.⁸⁾ Collegiets Bibliothek, der var forældet og derfor ikke benyttedes og heller ikke paa nogen passende Maade kunde forsynes med nye Bøger, da den dertil henlagte Indtægt, Renten af 100 Rdrl. Species, var utilstrækkelig, er ifølge kongelig Resolution af 17 Januar 1840 solgt⁹⁾ og det derfor indkomne Beløb er anvendt til en Udgravning af Kjelberen, hvilken maatte ansees meget ønskelig for at holde Fugtighed fra Værelserne. Dmmelbte 100 Rdrl. i Species, omskrevne paa den ovennævnte Maade til 114 Rbdrl. 72 Skl., synes nu rigtigst at burde henlægges til Bygningens Vedligeholdelse, da det dertil bestemte lige Beløb er aldeles utilstrækkeligt. Samme Anvendelse kan ogsaa passende gives Mannelstads og Holms Gaver, der uden nogen Indskrænkning ere skændte Collegiet, og de ville da ikke blive at henregne til det Beløb, af hvis Renter en Deel skal tilfalde Professorene.

7) J. Badens Univ. Journal I. S. 114—117.

8) Collegiets hele Capital udgjør 20,495 Rbdrl. 75 Skl.
Herfra drages:

Dyrindelig Hovedcapital	4590 Rbdrl.		
Fremsværtcapitalen	2295	—	
Bibliothekets Capital	114	—	72 Skl.
Capital til Bygningens Vedligeholdelse	114	—	72 —
Mannelstads Gave	432	—	
Holms Gave	228	—	

7,774 — 48 —

Silværtcapital 12,721 Rbdrl. 27 Skl.

9) S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1840 S. 33—35.

Disse, som til Fordeel for Alumnerne have fra Aaret 1820 af og indtil videre frasaldet al Paaastand paa Andeel i Renterne af Collegiets Capitaler ¹⁰⁾, have ved de Bestemmelser, som ere givne i Consistoriums Skrivelse af 16 Juli 1844, samtykket i saadan Anvendelse. Ifølge heraf bliver det deels Grundcapitalen 4000 Rdlr. i Species, omfat til 4590 Rbdlr., og deels Tilvæxten 12,721 Rbdlr. 27 Sfl., af hvis Renter Uddeeling skal skee til Professorene og Alumnerne. Af denne Grundcapital's Renter tilfalde Renterne af 600 Rdlr. i Species, der efter de ovennævnte Forhold maae omskrives til 648 Rdlr. i Kroner eller 688 Rdlr. 48 Sfl. i Courant eller Rigsbankpenge, Professorene og disse have endvidere Fordring paa Renterne af 100 Rbdlr. for hvert fulde 1000 Rbdlr., som Tilvæxten udgjør, altsaa af 1200 Rbdlr., tilsammen 1888 Rbdlr. 48 Sfl. Ifølge heraf kommer den Capital, hvis Renter skulle uddeles til Alumnerne, efter at først Bygningens Vedligeholdelse er bekostet af samme, forsaavidt Omkostningerne dertil ikke kunne afholdes af Renterne af de Summer, som særligen henlægges dertil, for Tiden til at gjøre 15,422 Rbdlr. 75 Sfl. ¹¹⁾ Stipendiet har siden Aaret 1827 udgjort for hver af Alumnerne 28 Rbdlr. om Aaret foruden Inspectors Tillæg. Da alle i Foundationen bestemte Udbetalinger igjen skulle tage deres Begyndelse, er det i den ovennævnte Skrivelse af 16 Juli 1844 antaget, at Stipendiet muligen for nogen Tid kunde blive at nedsætte til 24 Rbdlr. aarligt, men efter Collegiets Formuestilstand for dette Aar er det dog at haabe, at denne Nedsættelse vil kunne undgaaes.

Til Valkendorfs Collegium høre følgende særlige Stipendier:

I. **Obelix's Stipendium.** Dette er stiftet af Conferentsraad og Professor Balthazar Gebhard von Obelix, som ved Gavebrev af 13 Februar 1797 har skjænket Collegiet 200 Rdlr., der efter hans Død ere indbetalte til Universitetet den 4 Januar

¹⁰⁾ Samme Aarbog for 1837 S. 106, for 1838 S. 115.

¹¹⁾ Oprindeligt Hovedcapital 3400 Rdlr. i Species er 3672 Rdlr. i Kroner eller 3,901 Rbd. 48 Sfl.
Fra Tilvæxten 12,721 Rbd. 27 Sfl.

draget for Professorene 1200 —

igjen . . 11,521 — 27 —

15,422 Rbd. 75 Sfl.

1809. Renterne skulle efter Gavebrevet tilfalde den ældste eller næstældste Alumnus og ere ved en i Aar 1809 tagen Bestemmelse tillagte den ældste ¹²⁾). Capitalen udgjør nu 98 Rbdlr. 95 Skl., hvis Renter, der uddeles, ere aarligen 3 Rbdlr. 68 Skl.

2. Riisbrighs Stipendium. Dette grunder sig paa et Legat, oprindeligen stort 600 Rdlr., som Etatsraad og Professor Børge Riisbrigh ved Testament af 18 November 1805, der af Kongen er stadfæstet under 26 April 1809, har tillagt Collegiet til Gjengjæld for de Stipendier, han i sin Tid som Alumnus paa Collegiet havde oppebaaret. Renterne skulle deles lige mellem de to Alumner, som næst Inspector ere de ældste paa Collegiet ¹³⁾). For Tiden udgjør Capitalen 321 Rbdlr. 50 Skl. og Renterne, som deraf havees til Uddeling, ere aarligen 12 Rbdlr. 6 Skl. ¹⁴⁾

3. Smiths Stipendium. Dette er stiftet ved en Gave, oprindeligen stor 400 Rdlr., som Professor Jens Smith til Gjengjæld for de Stipendier, som han har nydt, medens han var Student, ved Gavebrev af 6 September 1812, stadfæstet af Kongen under 29 December s. A., har skjænket til Collegiet. Renterne tilfalde en Studiosus eller Candidatus medicinæ, som har Plads paa Collegiet og med Flid fortsætter sine academiske Studier, og, i Mangel af en saadan, en Alumnus, som studerer Physik, Chemie og Mathematik, "især om han gjør samme til sit Brødstudium". Findes heller ingen saadan Studerende paa Collegiet, skal Consistorium give Stipendiet til den værdigste blandt de øvrige Alumner og han nyder det, indtil han rykker op til et af de øvrige særlige Stipendier, som alt tidligere ere givne til Alumner paa Valkendorfs Collegium, eller en af de Fortrinsberettigede til Smiths Stipendium indkommer paa Collegiet, i hvilket sidste Fald han fratræder samme ved det løbende Aars Udgang ¹⁵⁾). Capitalen er omfrevet til 88 Rbdlr. 33 Skl., hvis aarlige Renter, $3\frac{3}{4}$ pCt., ere 3 Rbdlr. 30 Skl. ¹⁶⁾

¹²⁾ L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1809 I. S. 40—41, 232—233.

¹³⁾ Testamentet findes i L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1809 I. S. 230—232.

¹⁴⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121.

¹⁵⁾ Gavebrevet findes i L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1812 S. 243—248.

¹⁶⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121.

4. **Stampes Stipendium**, der er stiftet ved en Gave paa 200 Rbdlr., som Statsminister Henrik Stampes Enke, Margrethe Elisabeth Stampe, efter hendes afdøde Mand's Duffe og Billie har ifølge Gavebrev af 7 August 1790 indbetalt til Universitetet i 11 Juni Termin s. A. Renterne, som, naar Capitalen ansees omfrevnen til Rigsbankpenge Daler for Daler, udgjøre, efter Fradrag af Afgiften til Universitetsqvæsturen for Bestyrelsen, aarligen 7 Rbdlr. 48 Skl., ere tillagte den Alumnus, som er Inspector paa Collegiet¹⁷⁾.

Ved Testament af 28 Juli 1835, der er stadfæstet af Kongen under 14 April 1841, har Controllør ved Enkekassen Jens Lind Eskildsen efterladt et Legat paa 500 Rbdlr. Sølv, hvis Renter tilfalde en af hans Slægtninge, saalænge samme lever, men efter dennes Død skal Capitalen, der er indbetalt til Universitetet, tilhøre Valkendorfs Collegium. Hvad Anvendelse der i sin Tid skal gives Renterne, naar disse komme Collegiet tilgode, er endnu ikke bestemt.

En anden Gave til Collegiet, som vil komme de Studerende til Nytte, er skjænk-
ket af Statsraad Estrup til Kongssdal. Han har indbetalt til Universitetet 1000 Rbd. med den Bestemmelse, at de skulle anvendes til Bygningens Udvidelse, og ved kongelig Resolution af 17 Januar 1840 er det bestemt, at ved Hjælp af denne Gave skal det Baghuus, hvori Collegiets forrige Bogsamling har været opbevaret, indrettes til Bolig for 4 Studerende. Til denne Plans Udførelse har Statsraad Estrup endvidere tilbudt 100 Rbdlr.¹⁸⁾

7.

Collegium Medicum eller Borcks Collegium.

Nlus Borck, Assessor i Høiesteret og Professor i Medicin og Philologie, har i Kraft af en af Kongen under 21 Januar 1688 meddeelt Bevilling til at oprette Testament og forfatte Fundats for et Collegium for Studenter, ved Foundation af

17) Gavebrevet findes i J. Badens Unis. Journal IV. S. 141.

18) S. P. Selmers Kjøbh. Unis. Aarbog for 1838 S. 113—114, for 1840 S. 33—36.

29 Juli 1689¹⁾) skænket Universitetet til Bolig for 16 "fattige, gudfrøgtige og lærde Studiosi" en i store Kanikestræde liggende Gaard, som han til denne Brug selv havde ladet indrette²⁾). Til dette Collegium, som efter Foundationen ikke skal benævnes efter Stifteren, men skal kaldes Collegium Medicum, har han henlagt sit Bibliothek og en Capital af 24,200 Rdlr. Kroner, hvortil han ved en Codicil af 14 Januar 1690 endnu har føiet 500 Rdlr. i Kroner³⁾). Disse anførte 24,700 Rdlr. ere saaledes fordelte, at 16,000 Rdlr. ere bestemte til Stipendium for Collegiets Alummer, af hvilke Inspector, der skal have Tilsyn med de andres Skikkelighed og Flittighed, skal have $\frac{1}{3}$ mere end hver af de øvrige, 5000 Rdlr. til bestandig Fremvært, 1000 Rdlr. til Bygningens Vedligeholdelse og "nyttig tarvelig Embellering", 500 Rdlr. til visse Bygningsudgiwter og hvis noget bliver tilovers af Renten af dem, skal den tilfalde Fattige, 500 Rdlr. til Bibliothekets Forøgelse, 1000 Rdlr. til Indtægt for Consistoriums Medlemmer, 500 Rdlr. til Indtægt for Collegiets Ephorus og 200 Rdlr. til Løn for Portneren. Renten af de til Fremvært bestemte 5000 Rdlr. skal hvert tiende Aar lægges til Hovedcapitalen, "som in Fundatione Collegii Walchendorphiani anordnet er". Den kan ogsaa benyttes til Bygningens Istandsættelse, naar formedelst et eller andet uhykkeligt Tilfælde saa stor Brøstfældighed paa Bygningen skulde opstaae, at Renten af de til dennes Vedligeholdelse bestemte 1000 Rdlr. ikke skulde være tilstrækkelig. Medens Fremværtcapitalens Renter opvoxe, skal den Rente, som af dem kan vindes, være til Indtægt for Consistoriums Medlemmer. Naar Hovedcapitalen forøges ved Hjælp af Fremværtcapitalens Renter, skal Renten af Forøgelsen tjene til at forbedre Alumnernes Stipendium. Capitalerne ere i Midten af forrige Aarhundrede omfattede til Courantmynt med en Agio af $6\frac{1}{4}$ pCt.⁴⁾). Collegiets Bygning afbrændte

1) Den findes i *H. Hofmans Samling af Fundationer* I. S. 77—84; jfr. S. 74—76, 84—88, *J. Vadens Univ. Journal* II. S. 9—17, *L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1812* S. 20—21.

2) Jfr. *L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1810* I. S. 202—205.

3) Jfr. *H. Hofmans Samling* I. S. 86 Noten k. Med ovennævnte Capital er forenet et saakaldet Appendix paa 1600 Rdlr. i Kroner, hvorom skal tales i § 12. Jfr. *H. Hofmans Samling* I. S. 85—88.

4) Jfr. *Erbdn. af 23 November 1737.*

under Kjøbenhavns Ildbrand i Aaret 1728 og den nye Bygning, som derefter blev opført i de tvende paafølgende Aar og til hvilken 5000 Rdlr. i Kroner af Collegiets Capitaler bleve forbrugte, ødelagdes igjen under Kjøbenhavns Bombardement i Aaret 1807. En ny Bygning er atter opført i Aaret 1824⁵⁾. Derimod har man efter den Tid ikke begyndt paa at anstaafe noget nyt Bibliothek for Collegiet, hvorfor Renten af de til Bibliothekets Forøgelse henlagte 500 Rdlr. i Kroner eller 531 Rdlr. 24 Skl. Courant kan anvendes til Bygningsudgifter, hvortil den kan behøves, da de dertil bestemte særlige Indtægter ere aldeles utilstrækkelige.

Blandt Alumneme skal "1 noget alvorligen antage sig Studium Chemicum, 1 Studium Botanico-Medicum, 1 Mathematicum, og 3 Philologicum, for at gjøre sig beqvemme til at betjene Rectoratus og andre Bestillinger i Skolerne, de andre 10 Alumni blive ved Studium Theologicum, dog ingen af alle at forbydes, at de jo i andre lovlige studiis efter egen Inclination sig ogsaa maa exercere". Ved en Betænkning af det juridiske Facultet af 9 September 1841 er det antaget, at "Studium Philologicum" betegner et Studium, som udelukkende eller i alt Fald for en væsentlig Deel er rettet umiddelbart paa Sprogene og i Særdeleshed de gamle Sprog i Forbindelse med den dertil hørende classiske Litteratur. Ingen maa indskrives til at blive Alumnus, førend han allerede er Student, og Ingen, som ei er "Danus eller Norvegus født". Den, der skal antages til Alumnus, skal ogsaa "have holdt sig vel in Examine Philosophico", hvilket i Universitetsfundatsen⁶⁾ er nærmere bestemt saaledes, at han skal have opnaaet Characteren Laudabilis i denne Examen. Til to Alumnepladser have Studenter, som ere dimitterede til Universitetet fra Ribe Skole, fortrinlig Udgang, "saafremt de nogenledes dertil dygtige befindes; og om de end ei i Førsten vare saa fuldkomne i Lærdom, som de andre, saa maa det dem dog forundes, saafremt de for Guds frygt og Skikkelighed ere berømmelige". Til Alumnus skal Consistorium vælge de dygtigste af Dem, som Ephorus "vel betænkt præsenterer". De kunne

⁵⁾ L. Engelstofts Gætt. ang. Kjøbh. Univ. S. 56—60, S. P. Selmers Akademiske Tidender for 1834 S. 205—207, 243—244.

⁶⁾ Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 5.

beholde Pladsen i 5 Aar ⁷⁾, saafremt de forholde sig "fikkeligt og tilbørligt" og ikke imidlertid befordres til nogen Bestilling. Den, som viser sig usikkert, bør efter første og anden Paamindelse udvises af Ephorus med Consistoriums "Billie og Videnskab". Med Disputationer og lignende Dvølses skulde forholdes saaledes, som for Alumnerne paa Valkendorfs Collegium var foreskrevet, men disse Dvølses ere gaaede af Brug ⁸⁾. Ephorus har Tilsyn med Alumnernes Skid. De maae ikke reise tit og længe fra Byen og ikke over 3 eller 4 Uger om Aaret, "uden nogen uforbigjængelig Nødvendighed kunde indfalde". Medens nogen er fraværende af hvilkensomhelst Aarsag, nyder han intet Pengestipendium, men dette affortes for saadan Tid og anvendes "til anden Stedens Nytte". For Alumnerne ere af Professorerne strax efter Collegiets Dpretelse forfattede nogle Artikler i Righed med dem, som ere givne for Alumnerne paa Valkendorfs Collegium ⁹⁾. Ved samme er det Alumnerne forbudt at holde Børneskole i deres Kammer, at "holde Drik, Gjæstebud eller noget saadant Samkvem med Dobbel" og at blive ude om Natten. Det er iøvrigt ved Collegiets Fundation overladt til Professorerne efter Tidernes Beskaffenhed nærmere at estertænke og forbedre Reglerne for Alumnernes Forhold.

De Collegiet tillagte 24,700 Rdlr i Kroner udgjorde 26,243 Rdlr. 72 Skl. Courant og blive at beregne til et lige Beløb i Rigsbankpenge, naar Capitalen ansees omskrevet til denne Pengesort Daler for Daler. Collegiet Capital er imidlertid omtrent 8500 Rdbdlr. større ¹⁰⁾, hvilke altsaa ere indvundne ved Dplæg. Pengestipendiet til Alumnerne er ved Consistoriums Skrivelse af 2 Juli 1825 fastsat til 60 Rdbdlr. aarligt til hver og til Inspector $\frac{1}{3}$ mere eller i det Hele 80 Rdbdlr. ¹¹⁾. Imidlertid har det ikke været muligt af de øvrige Renter at udrede de andre Udgifter og tillige oplægge

⁷⁾ Ifr. dog § 3 C. 12 og 19.

⁸⁾ Ifr. S. P. Selmers Akademiske Tidender for 1834 C. 206, 215—219.

⁹⁾ De findes i J. Badens Univ. Journal II. C. 10—13.

¹⁰⁾ Den rentebærende Capital, som staar paa Collegiets Navn, udgjør 37,600 Rdbdlr., men derunder indbefattes det saakaldte Appendix 1600 Rdlr. i Kroner eller 1700 Rdlr. i Courantmynt eller Rigsbankpenge og Schous Stipendium, som strax nedenfor skal omtales.

¹¹⁾ Ifr. S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1842 C. 189.

Fremværtcapitalens Renter og navnlig har aldeles intet Dplæg fundet Sted efter Aaret 1836. Det vil derfor muligen blive nødvendigt at nedlægge Stipendiet for nogen Tid. Af Stipendiet skal hver Alumnus ifølge Foundationen betale til Portneren 1 Rdlr. aarligt.

Med Collegium Medicum er forenet et særligt Stipendium, stiftet af Statsraad Jacob Henric Schou til Erkjendtlighed for den Understøttelse, som han selv havde nydt som Alumnus paa Collegiet, ved et under 14 April 1824 oprettet Gavebrev, der den 30 s. M. er stadfæstet af Kongen ¹²⁾. Dette Stipendiums Capital, bestaaende i kongelige Obligationer paa 1000 Rbdlr. til 4 pCt. aarlig Rente, er i det anførte Aar afgiven til Universitetet. Renten af $\frac{2}{5}$ eller af 800 Rbdlr. ¹³⁾ skal deles lige mellem 2 af Collegiets Alumner, hvilke "udnævnes af de samme Personer, som have Stemme til at udnævne Alumner." Renten af $\frac{1}{5}$ af Capitalen eller af 200 Rbdlr. skal oplægges, indtil disse Dplæg tilligemed Renten af samme ere opvoredede til en saa stor Sum, at der af dens Renter kan dannes en ny Stipendieportion af samme Størrelse som de forrige og paa denne Maade skulle der fremdeles dannes nye Stipendieportioner. En saadan vil kunne oprettes, naar den oplagte Capital udgjør 400 Rbdlr. For Tiden udgjør Stipendiets hele Capital omtrent 1200 Rbdlr.

8.

Elers's Collegium.

Efter at Statsraad Jørgen Elers, Assessor i Høiesteret og Kammercollegiet, ved Testament af 27 November 1691 havde bestemt, at der af de Midler, som han og Hustru Anne Margrethe Wandal maatte efterlade sig, blandt Andet skulde oprettes et Collegium for Studerende ved Kjøbenhavns Universitet, har han under 29

¹²⁾ Gavebrevet findes i S. P. Selmers Akademiske Tidender for 1834 S. 241—243 og i Ugreen-Ussings Rescriptsamling under 30 April 1824.

¹³⁾ Jfr. S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1842 S. 189.

f. M. forfattet Foundation for denne Stiftelse ¹⁾ og derved tillagt samme 33,200 Rdlr. i Kroner. Denne Capital blev saaledes fordeelt, at 8000 Rdlr. skulde anvendes til en Collegiebygningens Indkjøb og Indrettelse, Renten af 16,000 Rdlr. skulde uddeles som Pengestipendium mellem Collegiets 16 Alumner, Renten af 4000 Rdlr. blev bestemt til Bygningens Vedligeholdelse og iøvrigt til Fremvært, for at i Tiden flere Collegiepladser kunde indrettes, Renten af 3000 Rdlr. skulde anvendes som Reifestipendium, Renten af 1300 Rdlr. blev tillagt Professorerne og af 700 Rdlr. Ephorus og Renten af 200 Rdlr. henlagdes til Portnerens Løn. Med Collegiet skulde ogsaa forbindes et Bibliothek, hvortil blev skjænket 500 Rdlr. Stifteren døde i Aaret 1692 og hans Enke, Anne Margrethe født Wandal, i Aaret 1700. Bestyrelsen af de efterladte Midler, efter at flere Legater vare udrede, blev overdragen Universitetet fra Slutningen af Aaret 1701. Disse til Universitetet overgivne Midler befandtes da ifkun at udgjøre 27,752 Rdlr. 40 Skl. i Kroner, hvorunder indbefattedes nogle Legater til Syge og Sengeliggende i Byen, til Bartou Stiftelse, til Trinitatis Kirke og til Frue Skole, tilsammen efter Testamentet og Foundationen 8000 Rdlr., hvilke ogsaa med dette Beløb foruden nogle Renter ere blevne udbetalte fra Universitetet til de vedkommende Stiftelser i Aaret 1716. Af den anførte Sum 27,752 Rdlr. 40 Skl. ere 8000 Rdlr. Burderingsbeløbet for en fast Eiendom, der solgtes i Aaret 1706 for 7230 Rdlr., hvorved altsaa Capitalen formindskedes med 770 Rdlr. I Stedet for at erholde 33,200 Rdlr. i Kroner har Universitetet saaledes i Virkeligheden kun faaet 18,982 Rdl. 40 Skl. i Kroner. Collegiebygningen, som fuldendtes i Aaret 1705 og indviedes 18 Nov. s. A., kostede noget over 12,800 Rdlr. I Aaret 1717, efter at de ovennævnte Legater til Beløb af 8000 Rdlr. vare udbetalte, udgjorde Collegiets Capital ifkun 13,350 Rdlr. 61 Skl. i Kroner. En Følge heraf var, at der ikke til alle Afdelinger af Stiftelsen kunde henlægges saa meget, som i Foundationen var bestemt. Professorerne skulde ifølge Testamentet forlods have de dem tillagte 1300 Rdlr. paa Grund af, at de fra Begyndelsen af vilde have Umage med Stiftelsens Bestyrelse. Collegiets Bygning afbrændte under Kjøbenhavns Iibebrand i Aaret

¹⁾ Foundationen er indført, men med mange Feil, i S. Hofmans Samling af Foundationer I. S. 93—106, rigtigere i J. Badens Univ. Journal II. S. 145—155.

1728 og Stiftelsen tabte ogsaa noget paa sine Panter i Anledning af denne Ildbrand. Capitalen, som 1728 havde udgjort 15,470 Rdlr. i Kroner, udgjorde Aar 1731, da Collegiet igjen var blevet opbygget, 10,336 Rdlr. 71 Skl. i Kroner. For Tiden er Collegiets hele Capital 31,985 Rbdlr. 52 Skl. ²⁾)

Af de 16 Alumner skulle 8 være Theologer og navnligene skulle af disse "2 ex professo tractere controversias Theologicas eller Theologiam Polemicam, saasom den hidtil i vores Kirke har været dreven siden Reformationen, 3 andre ex professo beslitte sig paa at forstaae historiam & antiquitates ecclesiasticas, saavelsom doctrinam Patrum og nok andre 3 i lige Maade perfectionere sig in Philologia sacra til at kunne blive gode interpretes S. Scripturae" ³⁾). Af de øvrige 8 Alumner "skulle 2 være Medicinæ practicae Studiosi, 2 andre være Historiarum, Politices & Juris publici Studiosi, 1 Mathematicum superiorum og 1 Mathematicum inferiorum, nok 2 andre lægge sig med Flid efter Philologiam latinam, saa at de kunde ansees dygtige fremfor Andre at betjene Rectorum eller Collegiarum Bestillinger i de fornemste Skoler her udi Rigerne". Ingen maa antages til Alumnus, uden han er "født her i Rigerne af danske eller norske Forældre og er bekjendt for Gudfrygtighed og Skikkelighed i Liv og Levnet". Til at erholde en theologisk Plads udfordres endvidere, at Ansøgeren "in Examine Theologico har meriteret Laudabilem eller Haud illaudabilem attestationem", og til en anden Plads, at han "in Examine Philosophico har erholdt ligesaadan Censuram og desforuden siden in examine Theologico har bevist sig ikke at være ukyndig in Principiis religionis orthodoxae", hvilken sidstnævnte Fordring vel falder bort ⁴⁾), men Bestemmelsen maa dog medføre, at Studerende af den mosaiske Troe ikke kunne faae Plads paa Collegiet ⁵⁾). Studerende af Stifterens og hans Hu-

²⁾ J. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121. Fra den i Aarbogen nævnte Capital 32,285 Rbdlr. 52 Skl. ere senere adskilte de 300 Rbdlr., som tilhøre Udahls Stipendium, jfr. S. 60.

³⁾ At de theologiske Stipendiater saaledes lægge særdeles Vind paa en vis Green af det theologiske Studium, kan dog ikke længere nøie paaagtes, efter at Alumnernes Disputationer ere ophørte.

⁴⁾ Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 6.

⁵⁾ J. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1841 S. 54. Jfr. § 3 S. 17-18.

strues Familier skulle fremfor andre antages til Alummer, ”endstjøndt de ikke endda ere af den Maturitet og Profect, som tilforn meldes: aleneste at de i Gudsfrøgt, Ædruelighed og Skikkelighed befindes, som tilforn er sagt”. Herved udelukkes dog neppe de Fordringer, som indeholdes i Universitetsfundationen ⁶⁾). Dersom Studerende af begge Familier ønske Plads paa Collegiet, skulle de skifteviis have fortrinlig Udgang dertil. Pladsen kan beholdes i 5 Aar ⁷⁾, men ikke længere, undtagen af de medicinske Studerende, ”om nogen af dem kunde gjøre saa god Progres i samme Studio, at de af amplissima Facultate Medica kunde kjendes dygtige til at exercere Praxin Medicam hos fattige Folk, da det skal være dem tilladt at blive i dette Collegio og nyde dets Beneficio over den ordinære Tid, ja saalænge det dem lystet og de sig forsvarligen forholde efter den Maade, som om alle Alumnis i dette Collegio foreskrives” ⁸⁾). Enhver Alumnus skal i Regelen boe paa selve Collegiet, men det kan dog tillades de medicinske Studerende at opholde sig paa Frederiks Høspital eller Fødselsstiftelsen for at gjøre Fremgang i deres Videnskab, saalænge de ikke sammesteds nyde nogen Løn ⁹⁾). Ingen af Alumnerne maa holde nogen Børneskole paa Collegiet, eller ”reise tit og længe af Byen, ei over 3 eller 4 Uger ialt om Aaret, uden nogen usorbigjængelig Fornødenhed kunde indfalde”. Den, som udebliver over et Fjerdingaar, mister $\frac{1}{4}$ af sit Stipendium. De Disputationer, som Alumnerne skulde holde i Lighed med, hvad der var foreskrevet for Valkendorfs og Borcks Collegier, finde ikke længere Sted. Gjøre Alumnerne ikke tilbørlig Fremgang i deres Studeringer, skulle de af Consistorium udvises af Collegiet.

Angaaende Udnævnelsen foreskrives det, at ”Magnificus Dnus. Rector med Dnis. Consistorialibus udvælger de dygtigste Personer dertil af dennem, som Ephorus velbetænkt præsenterer”. Paa et følgende Sted i Fundationen siges det derimod: ”Min Willie er, at saalænge nogen af mine eller min Hustrues Paarørende er til, de da skal have Rettighed at nominere til alle ovenbemeldte mine Stipendia og

⁶⁾ Jfr. C. 15.

⁷⁾ Jfr. dog C. 10—11, 12 og 19.

⁸⁾ Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 5.

⁹⁾ Resc. af 3 Februar 1792.

Gaver de Personer, som dennem Tid efter anden nyde skulle, dog at dermed forholdes i alle Maader efter det, som om enhver Gave og Stipendio sagt er". Hvorledes disse Bestemmelser skulle forenes, har flere Gange været Tvist underkastet¹⁰⁾. Af Cancelliet er det i en Skrivelse af 19 August 1769 antaget, at Stifterens og hans Hustrues Paarørende have til hver Plads at foreslaae flere, navnlig 3, af Ansøgerne, blandt hvilke Foreslaaede Consistorium derefter skal vælge den, der ansees som den værdigste. Denne Mening har det juridiske Facultet yderligere søgt at begrunde i en Betænkning af 16 November 1838. Bemeldte Paarørende derimod formene, at Consistoriums Udnævnelsesret ikke kan komme til Anvendelse, saalænge der gives Noget af Stifterens eller hans Hustrues Familier, af hvem Rettigheden kan udøves. I denne Henseende bemærkes, at derved ifølge Foundationen skal forstaaes saadanne Paarørende, "som ere udi publicke Bestillinger eller nogen hæderlig Stand, være sig Mandfolk eller Qvindfolk, som her udi Kongens Riger og Lande bosatte ere". En Overenskomst til Udjevning af Tvisten er forsøgt, men er endnu ikke kommen i Stand¹¹⁾. Familiens Rettighed udøves skifteviis af den "Fornemste og Ældste i enhver Familie".

Med de 16 Pladser paa Collegiet er, som allerede ovenfor anført, forbundet et Pengestipendium. Efter Foundationen skulde Renten af 16,000 Rdlr. i Kroner uddeles lige mellem de 16 Alumner, dog at den ene af dem, som skulde have Delsyn med de øvrige, skulde have $\frac{1}{3}$ mere end hver af de øvrige. Men da den Capital, som Universitetet erholdt, var langt mindre, end Foundationen forudsætter, Collegiets Bygning derhos kostede meget mere end de dertil bestemte 8000 Rdlr. og senere Uheld, fornemmeligen Branden i Aaret 1728, have truffet Stiftelsen, har Stipendiet aldrig naaet den Størrelse, som Stifteren tilsigtede. I Aaret 1706, da Stipendiet første Gang uddeltes, var det 24 Rdlr., tiltog derefter noget, men fra 1721 til 1752 standsede Stipendieuddelingen aldeles. Fra 1752 til 1766 udgjorde det noget over 40 Rdlr. Courant, fra 1767 til 1779 mellem 30 og 40 Rdlr., fra 1780 til 1812 40 Rdlr. Fra 1818 til 1823 standsede Uddelingen atter, begyndte derefter ifølge Universitets-

10) J. Badens Univ. Journal II. S. 155—157.

11) S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1839 S. 104.

directionens Skrivelse af 6 December 1823 med 10 Rbdlr. aarligt ¹²⁾, hvilket Stipendium senere efterhaanden er forøget, indtil det ved Consistorii Skrivelse af 27 August 1831 er indtil videre bestemt til 30 Rbdl. aarligt for hver Stipendiat foruden det Tillæg, som Inspector erholder ¹³⁾. Stiftelsens nuværende Capital udgjør vel et nominelt større Beløb end det, som Stifteren havde villet tillægge Collegiet, thi dette var, efter Fradrag af de for Bygningen bestemte 8000 Rdlr., ifkun 25,200 Rdlr. i Kroner eller 26,775 Rdlr. Courant, hvorimod den nuværende Capital er 31,985 Rbd. 52 Skl.; men uagtet tillige Professorene og Ephorus have siden Aaret 1826 ¹⁴⁾ ladet sig nøie med en Indtægt, som er mindre end det Halve af den, som Stifteren ved Foundationen har tillagt dem ¹⁵⁾, kan dog af Stiftelsens Midler endnu ikke udredes noget større Stipendium til Alumnerne, da deels en aarlig Afbetaling maa stee paa en Gjæld til Communitetet, om hvilken strax noget nærmere skal tales, og deels Udgifterne til Skatter og Bygningens Vedligeholdelse ere langt betydeligere, end i Foundationen er gjort Regning paa. Af Stipendiet skal hver Alumnus ifølge Foundationen betale til Portneren 1 Rdlr. aarligt.

Collegiets Bibliothek, der befandtes ikke at stifte nogen synderlig Nytte, er solgt ifølge kongelig Resolution af 7 Januar 1823, ved hvilket Salg indkom 581 Rbdlr. 42 Skl. ¹⁶⁾ Det Bærelse, hvori Bibliotheket havde været, tilligemed et andet, som tidligere har været benyttet til Alumnernes Disputationer, ere ifølge kongelig Resolution af 12 Juni 1837 indrettede til Bolig for 8 Alumner. Til denne Indretning ere af Communitetet tilstaaede 500 Rbdlr. foruden et rentefrit Laan paa 2000 Rbdlr. ¹⁷⁾

¹²⁾ L. Engelstofts Efterr. ang. Kjøbh. Univ. S. 273—274.

¹³⁾ Jfr. S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1842 S. 189.

¹⁴⁾ I Aarene 1818 til 1825 oppebære Professorene Intet af Collegiet og i Aarene 1815 til 1825 heller ikke Ephorus noget af den ham særligen tillagte Rente.

¹⁵⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 107, for 1838 S. 115. Fra Aar 1844 af udbetales til Collegiets Ephor den hele ham særligen tilkommende Rente og iøvrigt til Professorene det Halve af, hvad der tilkommer dem, ifølge Consistorii Skrivelse af 13 April 1844.

¹⁶⁾ L. Engelstofts Efterr. ang. Kjøbh. Univ. S. 270—274.

¹⁷⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 108—109.

Endelige Regler angaaende disse nye Pladser og Udnævnelsesretten til dem ere ikke givne, men foreløbigen er det vedtaget, at de skulle besættes uden Hensyn til Ansøgnernes Studiefag og at Consistorium skal udnævne til de 4 og Statsraad Elers's og Hustruens Familier til de øvrige 4¹⁸⁾. Noget Pengestipendium er ikke forbundet med disse nye Pladser. Vel fastsættes i Foundationen, at hvad der bliver tilovers af Renten af 4000 Rdlr., efter at Bygningens Vedligeholdelse er bekostet, skal oplægges, for at ved Hjælp deraf i Tiden kan oprettes nye Pladser med Stipendium; men Renten af dette Beløb er ingenlunde tilstrækkelig til Skatter for Bygningen og til dens Vedligeholdelse og af samme vil saaledes Intet kunne oplægges.

Reisestipendiet, hvortil efter Foundationen skal henlægges Renten af 3000 Rdlr. i Kroner, skal anvendes til Studeringer paa fremmede Steder. Der skal ikke sees paa, hvilket Studium Den dyrker, som søger dette Stipendium: "alene at han er født af gode, ærlige Forældre, særdeles af dem, som kunde have vel forskyldt af Publico, og han har et godt Rygte for sin Gudfrygtighed, Ærlighed, Kyndighed, Ædruelighed, Tarvelighed og Flittighed". Han skal ogsaa "allerede befindes af saadan Profect, hvoraf man vel kan formode, at han i Fremtiden kan vorde dygtig at tjene Gud og sit Fædreland i nogen Bestilling, som af Litteratis tør betjenes"¹⁹⁾. Fremfor Andre have Stifterens og hans Hustruens Paarørende Udgang til dette Stipendium og "med dem dispenseres saameget muligt, hvad denne Post med Lærdommen angaaer". Til Stipendiet udnævnes flistevis af den Fornemste og Ældste i Stifterens og hans Hustruens Familier. Den Udnævnte skal ved Revers forpligte sig til at tilbagebetale, hvad han oppebærer, hvis han befindes at misbruge Stipendiet og ikke anvende det til med god Flid at fortsætte sine Studeringer paa fremmede Steder. Han kan nyde det i 4 Aar, men hvis han kun opholder sig paa fremmede Steder i 3 Aar, "hvilken Tid han i det ringeste skal opholde sig udenlands, da maa han endda nyde det for det fjerde Aar her hjemme, saafremt han ikke inden dets Forløb efter Hjemkomsten bliver til nogen Bestilling befordret". Denne Forskrift er ved kongelig Resolution af 14 April 1838

¹⁸⁾ Samme Aarbog for 1838 S. 114.

¹⁹⁾ Jfr. ovenover S. 13—14.

nærmere bestemt saaledes, "at det ikke er Stipendiarius formeent at nyde Legatet til en Udenlandsreise alene i 2 Aar, dog at han i dette Tilfælde ikkun i een Termin eller et halvt Aar efter sin Hjemkomst kan vedblive at oppebære Legatet, hvorhos i begge Tilfælde, hvad enten han reiser i 2 eller i 3 Aar, en liden Mangel i den fulde for Reisen bestemte Tid ikke skal komme Stipendiarius til Skade, naar der iøvrigt er Grund til at antage, at han har anvendt sin Tid vel, dog at den manglende Tid aldrig maa overstige en Ottendedeel af hele Reisetiden" ²⁰). Reifestipendiet er i den senere Tid udbetalt med 120 Rbdlr. aarligt ²¹).

Med Cler's Collegium er forenet et eget Stipendium, stiftet af Justitsraad og Høiesteretsadvocat Uldahl ved Gavebrev af 16 Juni 1791 til Gjengjæld for den Understøttelse, som han selv tidligere har nydt af Cler's Collegium. Capitalen er indbetalt den 6 Februar 1792 med 300 Rdlr. Courant og "Renten skal tilfalde Stiftelsens ældste Alumnus, som studerer Lovkyndighed, Politisk eller Deconomie" ²²). Da Capitalen kan antages at være gaaet over til Rigsbankpenge Daler for Daler ²³), udgjør den aarlige Rente, $3\frac{3}{4}$ pCt., 11 Rbdlr. 24 Sfl.

9.

Det Rømer-Bartholin'ske Stipendium.

Statsraad Thomas Bartholin's Enke, Else Magdalene Bartholin, som tidligere havde været gift med Ole Rømer, har ved Testament af 12 October 1762 skænket Universitetet 1500 Rdlr. under Navn af legatum Roemerianum et Bartholinum til Nytte for det astronomiske Studium. Den halve Deel af Renterne skal anvendes "til astronomiske Instrumenter at bekoste" og den anden halve Deel gives "de Studenter, som til Astronomiam et observationes coelestes paa Taarnet flittigen

²⁰) S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1838 S. 123—130.

²¹) Samme Aarbog for 1842 S. 193.

²²) Gavebrevet tilligemed en nærmere Forklaring af samme findes i J. Badens Univ. Journal II. S. 158—159.

²³) Consistorii Skrivelse af 13 April 1844.

anvende deres Tid, saalænge de ikke nyde noget andet Stipendium (Communitetet undtagen) ved det kongelige Universitet" ¹⁾). At Renterne ere blevne delte saaledes, har ikke altid været paaseet, men er igjen foreskrevet ved Universitetsdirectionens Skrivelser af 9 Marts 1839 og 9 Mai 1840 ²⁾). Ved Udgangen af 1843 udgjorde den Deel af Capitalen, hvoraf Renten skal tilfalde Studerende, 1024 Rbdlr. 64 Skl. Denne Deel er nu noget mere end den halve Capital, da den er voret ved Renter, som ere oplagte, naar ingen kvalificerede Studenter have været, til hvem de have kunnet udbetales.

10.

Bings Stipendier.

Statsraad og Doctor i Medicinen Jens Bing har, i Kraft af kongelig Facultas testandi af 22 Juni 1742, under 11 Mai 1749 oprettet Testament, hvortil er føiet en Codicil af 8 Juni 1751 ¹⁾). Derved har han truffet Bestemmelse om Anvendelsen af 36,900 Rdlr. i Kroner foruden nogle mindre betydelige aarlige Udbetalinger og anmodet Rector og Professorer ved Kjøbenhavns Universitet om at overholde de fundationsmæssige Bestemmelser. Af ommeldte 36,900 Rdlr. bleve 1000 Rdlr. stjænkede til Frue Kirkes fattige Skole, 900 Rdlr. til Holmens Kirkes fattige Skole, som alt tidligere havde faaet 100 Rdlr., og 1000 Rdlr. til Baisenhuset i Trondhjem, hvilke trende Beløb ere udbetalte til vedkommende Stiftelser. Af de øvrige 34,000 Rdlr., som ere forblevne under Universitetets Bestyrelse, ere 4000 Rdlr. henlagte til Huusarme, mellem hvem de aarlige Renter uddeles, og 4000 Rdlr. ere blevne bestemte til Kjøb af Pladser i Bartou, hvortil udnævnes af Consistorium, som paa denne Maade har faaet 6 Pladser i bemeldte Stiftelse at besætte. De overblevne 26,000 Rdlr. i Kroner ere komne eller ville i Tiden komme Universitetet tilgode. Renten af 2000 Rdlr.

¹⁾ Testamentet er ikke trykt. Sfr. L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1812 S. 25—26.

²⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1839 S. 102 og for 1840 S. 40.

¹⁾ Testamentet og det væsentlige Indhold af Codicillen findes i S. Hofmans Samling af Foundationer I. S. 228—234.

tilfalder Professorene, Renten af 4000 Rdlr. skal deles mellem "fattige, gudfrygtige og skikkelige Studenter", som have Plads paa Regentens, og Renten af 2000 Rdlr. er bestemt for "fattige syge Studenter". Regentssalumnerne foreslaaes af Ephorus "til Consistorii Approbation". Hver af dem erholder 20 Rbdlr. aarligt, hvilket Stipendium de ifølge Foundationen kunde beholde i 5 Aar ²). Renten af de 18,000 Rdlr. i Kroner er tillagt visse i Testamentet navngivne Paarørende af Testator og deres Børn i en vis Tid, efter hvis Udløb den halve Deel er forbeholden "Fattige" af Testators "Brødreborns Descendenter til nødvendig Brug indtil fjerde Led inclusive" og den anden halve Deel er tillagt "Universitetets fattige Enker, Studenter, Syge og Senge- liggende. Det er af Consistorium under 13 Januar 1768 bestemt, at denne halve Deel af Renterne, hvilken forlængst er tilfalden Universitetet, skal deles lige mellem Professorener, syge Studenter og andre trængende Studenter. Hver af disse Classer har saaledes faaet Renten af 3000 Rdlr.

Af det Foregaaende vil det sees, at der af denne Stiftelse udredes et almindeligt Stipendium til trængende Studerende og dernæst gives Understøttelser for syge Studenter. Til det almindelige Stipendium høre 7000 Rdlr., hvoraf de 4000 Rdlr. oprindeligiis ere tillagte Regentssalumner og de 3000 Rdlr. ere tilkomne fra den for Testators Slægtninge bestemte Afdeling. Disse 7000 Rdlr. skulde ifølge den i Testamentet indeholdte Foundation være i Kroner, men da Stiftelsens Midler ved en Døjjørelse i Aaret 1841 befandtes utilstrækkelige til, at alle dens Afdelinger kunde faae deres Capitaler omskrevne fra Courantmynt til Rigsbankpenge Daler for Daler og med Tillæg for Forskjellen mellem Kroner og Courant, har Consistorium ved Skrivelse til Ephorus af 17 Juli 1841 bestemt, at alle Afdelingers Capitaler, dog med Undtagelse af, hvad der tilhører den Afdeling, hvis Renter tilfalde Testators Slægtninge, skulle ansættes i Rigsbankpenge med de oprindelige nominelle Beløb, men uden noget Tillæg for bemeldte Forskjel mellem Kroner og Courant, hvorimod den for Familien bestemte Afdelings Capital er beregnet med dette Tillæg. Smidlertid ere alle Afdelinger befriede for Afkortning af den Deel af Renterne, som tilfalder Universitetsqvæsturen for Capitalernes

²) Ifr. § 5 C. 36—37.

Bestyrelse³⁾, idet denne Andeel afholdes af Stiftelsens overskydende Renter, og herved opnaaes paa det nærmeste det Samme, som om Forskjellen mellem Kroner og Courant var bleven beregnet Stipendiecapitalerne tilgode. Ifølge samme Skrivelse er Renten 4 pCt. af 7000 Rbdlr. eller aarligt 280 Rbdlr. fordelt i 14 Stipendieportioner, hver paa 20 Rbdlr. aarligt, hvoraf de 10 Portioner tilfalde Regentsalummer og de 4 tildeles trængende Studerende, som ei behøve at være Regentsalummer⁴⁾).

Til Fordeel for syge Studenter kan aarligen udgives 200 Rbdlr. eller den fulde Rente 4 pCt. af 5000 Rbdlr. Oprindeligiis ere 2000 Rdlr. tillagte denne Afdeling og 3000 Rdlr. ere senere tilkomne fra Afdelingen for Stifterens Paarørende. En Hovedudgift, som er vedtagen for denne Afdeling, er Betalingen af den Medicin, som Regentsalummerne bruge⁴⁾.

Den Capital, hvoraf Fattige af Testators Brødreborns Afkom indtil fjerde Led inclusive nyde Renten, er ved Dplæg af nogle Renter voxet til 12,600 Rbdlr. Naar disse Slægtninges Ret til denne Rente, der for Tiden udgjør 504 Rbdlr. aarligt, opfører, skal den forblive ”ved Universitetet, hvortil den til gudeligt Brug bliver anvendt”. Den nærmere Bestemmelse angaaende Anvendelsen af samme vil hensigtsmæssigt være at tage, naar den i sin Tid er hjemfalden til Universitetet⁵⁾.

11.

Bircherods Stipendier.

Ved et af Professor i Philosophie ved Kjøbenhavns Universitet Johannes Jensen Bircherod og Hustru Ellen Marie Lemvig den 19 August 1718 oprettet og under 3 Januar 1721 af Kongen stadfæstet Testament ere flere Stipendier stiftede til offentlig Brug, for hvilke Stifterens, Professor Bircherods, Enke i Forbindelse med hans Broder Christian Carl Bircherod har under 11 December 1728 forfattet 5

³⁾ Resol. af 28 October 1825.

⁴⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1841 S. 54—60, for 1842 S. 190.

⁵⁾ Ifr. samme Aarbog for 1833 S. 115—116 og for 1841 S. 59.

Fundationer, efter at hun under 8 October s. A. havde udvirket en kongelig Befaling, ifølge hvilken Universitetet skulde overtage Bestyrelsen af alle 5 Stiftelser. Af disse ere kun de tvende bestemte til Understøttelse for Studerende og de øvrige ville derfor ikke her blive at omtale.

1. Den første Stiftelses¹⁾ Capital blev indbetalt med 600 Rdlr. i Kroner, som, førend nogen egentlig Stipendieuddeling maatte skee, skulde opvoxe til 1250 Rdlr. i Kroner. Naar dette Beløb var opnaaet, skulde Renten af 1000 Rdlr. i Kroner uddeles til 2 skikkelige og fattige Studenter, Renten af 150 Rdlr. i Kroner gives en fattig syg Student og Renten af 100 Rdlr. i Kroner tilfalde Stipendiets Ephor. Stiftelsen angaaer saaledes fornemmeligen et Stipendium til 2 trængende Studenter. Disse skulle være "i Liv og Levnet skikkelige, gudfrygtige og af et godt Rygte, saa og flittige i deres Studeringer, og om de ei tilforn have sustineret deres Examina Philosophicum og Theologicum, da tilholdes saadant at præstere, medens de dette Stipendium oppebære". Uagtet her nævnes theologisk Examen, kan man dog neppe antage, at Stipendiet er bestemt udelukkende for Studenter, som studere Theologie, da paa den Tid, Foundationen er forfattet, i Regelen alle Studenter toge theologisk Examen, men denne, forsaavidt den ved private Stiftelser er bleven juridiske eller medicinske Studerende paalagt, er bleven dem eftergivet ved Universitetets Fundats af 7 Mai 1788²⁾. Stipendiaten skal aarligen forevise Ephorus, "om han saadant æfter, et skriftligt Specimen paa sin Flittighed". Da Stipendiet gives til Studeringernes Fortsættelse her ved Universitetet, maae Stipendiaterne ikke reise fra Byen uden Samtykke af Ephorus, som dertil kan give Tilladelse i det høieste for 6 Maaneder. Den, som bliver borte længere, end ham er tilladt, mister Stipendiet. Dette kan ordentligviis ikke nydes for længere Tid end 4 Aar; dog dersom Noget ved Døden eller ved at forlade Universitetet afgaaer fra Stipendiet i Løbet af de 4 Aar, ere Professorerne bemyndigede til at

¹⁾ Foundationen findes trykt i S. Hofmans Samling af Fundationer IX. S. 18—22 og skreven foran i Stipendiets Protocol, men paa begge Steder og især paa det førstnævnte med flere Feil. Sfr. S. Hofmans Saml. I. S. 196, 197, IX. S. 14—18, S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1841 S. 60—62.

²⁾ Capitel 6 § 2 Nr. 6. Sfr. ovenfor S. 17—18.

lade en Student af Navnet Bircherod erholde det for 2 Aar, om han end forud har nydt det i 4 Aar.

Stifteren Professor Bircherods "nærmeste Slægt, de Bircheroder af Fædrene- navn, skal have første Ret og Rettighed til dette Stipendium; dernæst præfereres de andre nærmeste af hans Slægt, som haver eller haver havt en Bircherod til Moder; og naar ingen af disse ere ved Academiet, da hans første Kones, Karen Margrethe Hansdatter Hemmers Søsterbørn og deres Afkom; dernæst min (d. e. hans anden Kone Ellen Maries) nærmeste Slægt af de Lemviger af samme Linie. Skulde Ingen af forberørte Familier være ved Academiet, da tilkommer Stipendiet andre ved Academiet sig opholdende Bircheroder af Navn, som bevise sig at være af Stifterens Familie. Findes Ingen af forbemeldte Familier at fremme sine Studeringer ved Aca- demiet, falder Stipendiet til andre gudfrygtige og skikkelige Studenter". Med Hensyn til denne Følgeorden bemærkes, at man af de Dplysninger om Stifterens Familie, som hans Broder, Christian Carl Bircherod, der har deeltaget i Foundationens Forfat- telse, har meddeelt Universitetet, seer, at ved Professor Bircherods "nærmeste Slægt" forstaaes hans Sødsfendes Afkom. Forsaavidt der tillægges hans anden Kones Slægt af de Lemviger "af samme Linie" en Forrettighed til Stipendiet, synes det Foregaaende i Bestemmelsen at tilsiige, at der kun kan have Hensyn til hendes Sødsfendes Afkom.

Udnævnelsen til Stipendiet skeer af "den Ældste af de Bircheroder". Han kan meddele Indskrivningsbædler, der skulle paategnes af Universitetets Rector og indføres i Stipendiets Ephorieprotocol. Ere flere indskrevne, foretrækkes de efter Ælden af de- res Indskrivning, hvilket uden Tvivl dog maa forstaaes saaledes, at der først maa sees paa Slægtningernes indbyrdes Forret og dernæst paa Indskrivningernes Ælde. Dersom Ingen er indskreven, eller "den ældste berettigede ikke indfinder sig efter 4 Ugers Ad- varsel paa Klosteret", udnævne Consistoriums Medlemmer til Stipendiet "de Personer, som de eragte meest skikkelige og Hjælp behøvende". For Tiden er Ingen indskreven og det vides heller ikke, om Noget er til, som kan gjøre Fordring paa de "den Ældste af de Bircheroder" som "Patronus Stipendii" tillagte Rettigheder.

Stipendiets Capital er forenet med de øvrige under Universitetets Bestyrelse værende Bircherodske Stiftelsers Capitaler. Renterne til de 2 Studerende udgjøre aarligen omtrent 59 Rbdlr.³⁾

Den Rente, som er bestemt for en syg Student, uddeler Consistorium "efter Behag til en fattig syg Student" til Hjælp i hans Sygdom. Den udgjør for Tiden omtrent 9 Rbdlr. om Aaret.

2. Den anden Stiftelse⁴⁾, som her skal omtales, er nærmest oprettet til Fordeel for Trængende af Professor Bircherods Familie. Den oprindelige Capital var 700 Rdlr. i Kroner, men den halve Deel deraf skulde staae til Fremvært, indtil Capitalen i det Hele kom til at udgjøre 1200 Rdlr. i Kroner. Efter den Tid er efter Foundationen Renten af 1000 Rdlr. i Kroner uddeelt til saadanne Trængende af Familien, Renten af 100 Rdlr. i Kroner given til en syg Student og Renten af 100 Rdlr. i Kroner tilfalden Stipendiets Ephor. De, som have Afgang til Familiestipendiet, ere trængende Afkom af Stifterens Forældre, Professor og Doctor i Theologien Jens Bircherod og Hustrue Else Nielsdatter Munch, hvad enten de ere Mænd eller Qvinder, naar de "findes nødtørftige, udi den sande evangeliske Lærdom oplærte, i Liv og Levnet ustraffelige og enten studere eller i andre Maader sig udi Hans kongelige Majestæts Riger og Lande opholde". Renten deles imellem 2 eller 3 saadanne Trængende, der udnævnes af "den Ældste af de Bircheroder eller i Mangel af saadant Forslag af "Legati Administratores". Naar bemeldte Afkom af Jens Bircherod er uddød, skal Renten "henfalde til 2 fattige Studiosos Theologia", der udnævnes af Rector og Professorer ved Universitetet til at nyde Stipendiet i det længste i 4 Aar. Hidtil oppebæres Renten af Trængende af Stifterens Familie. Den udgjør omtrent 59 Rbdlr. aarligt.

Sygestipendiet anvendes efter Consistoriums "gode Behag til en fattig sengelig-

³⁾ J. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1842 S. 190 angives af en Feiltagelse omtrent det dobbelte Beløb, jfr. samme Aarbog for 1841 S. 61—62.

⁴⁾ Foundationen findes trykt i J. Hofmans Samling af Foundationer IX. S. 22—26, jfr. I. S. 196—197, J. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1841 S. 60—62.

gende Student paa Academiet". Den aarlige Uddeling til en saadan syg Student udgør omtrent 6 Rbdlr.

12.

Borcks Stipendier.

Stifteren af Collegium Medicum, Duf Borck, har ved et Testament af 4 October 1689 ¹⁾ henlagt til Universitetet 1600 Rdlr. i Kroner, hvis Renter have en tredobbelt Bestemmelse ²⁾. Renten af 600 Rdlr. i Kroner eller 637½ Rdlr. Courant, der kunne ansees omskrevne til et lige Beløb i Rigsbankpenge, skal "paa Magister Longomontani Maneer" ³⁾ tildeles to "stikkelige og lærde Personer af Ribe Skole", hvilke nyde dette Stipendium i 2 Aar, medens de ere i Skolen, og i eet Aar ved Universitetet. For dette Stipendium er af Consistorium forfattet en Fundats i Januar Maaned 1691 ⁴⁾. Hver Stipendiat erholder aarligen 11 Rbdlr. 91½ Sfl.

Renten af 500 Rdlr. i Kroner eller 531¼ Rdlr. Courant, der ligeledes antages omskrevne i Rigsbankpenge Daler for Daler, skal uddeles til "fengeliggende syge Studenter extra Collegium Medicum". Som Engehjælp kan heraf aarligen uddeles 19 Rbdlr. 88½ Sfl.

Renten af 500 Rdlr. i Kroner uddeles ikke som Stipendium til Studerende, men er henlagt til Huusarme her i Byen.

13.

Brochmands Stipendium med Tilvæxt.

Profesor i Theologien og Biskop i Sjællands Stift Jesper Brochmand har ved Gavebrev af 6 Februar 1641 ¹⁾ "den rene, rette og uforfalskede Lutherske Religion til gudelig Befordring" stjænknet 2000 Rdlr. Species, hvis Renter skulle udgives til en

1) De herhen hørende Bestemmelser findes i *H. Hofmans Samling af Foundationer* I. S. 86—87.

2) Disse 3 Stipendier udgjøre det saakaldte Appendix Collegii Borrichiani. Jfr § 7 S. 52.

3) Jfr. § 34.

4) Denne er ikke trykt.

1) Gavebrevet findes i *H. Hofmans Samling af Foundationer* IX. S. 61—63, jfr. I. S. 170—174 og *L. Engelstofts Unis. og Skole-Annaler* for 1812 S. 29.

Studiosus Theologiæ, ”som er kommen af ærlige Forældre og er udi Liv og Levnet skikkelig og derhos er saavidt forfremmet udi **Philosophia**, at han kan kjendes dygtig til at være **Philosophiæ Magister**, og sig saaledes in **Lingua Latina & Græca** og **initiiis Linguae sanctæ** forstaaer, at han tjener til udi Skoletjeneste gavnlig at bruges, og derforuden haver af **Facultate Theologica** sin Attestation og haver de Gaver paa Prædikestolen, at han kan betjene udi sin Tid den Christelig Kirke udi det hellige Prædikeembede”. Stipendiaten, som ifølge Foranførte maa være theologisk Candidat, kan nyde dette Stipendium saavel hjemme som paa Reiser, dog maa han ”ikke forsøie sig paa andre Stæder udenlands, end hvor den rene og sande Lutherske Religion alene læres og haandhæves”. Ingen maa beholde dette Stipendium længere end i 4 Aar. Befindes det, at nogen **Studiosus Theologiæ** ”siden sig paa andet Studii Genus begav, eller blev enten udi Levnet uskikkelig eller in Studiis uslittig”, da skal han strax miste Stipendiet. Forret til samme have Giverens og hans Hustru **Sille Tønne-**datters Paarørende. Stipendiet skal bortgives af Biskoppen i Sjælland i Forening med det theologiske Facultet. En af de theologiske Professore er sammes Ephor.

Profesor **Hans Steenbuck**, som havde nydt dette Stipendium, har, da han mod Fundatsens Indhold havde opholdt sig i Italien og Holland, tilbagebetalt det Oppebaarne med 508 Rdlr. 76 Skl. i Kroner og ved Gavebrev af 7 Juli 1713²⁾ bestemt, at Den, som faaer **Brochmands Stipendium**, tillige skal have Renterne af denne Silvært, der skal benævnes **Incrementum Legati Brochmandiani**.

Det oprindelige Stipendiums Capital i Forbindelse med anførte Silvært udgjør for Liden 2543 Rbdlr. 5 Skl., hvoraf uddeles i aarlig Rente 95 Rbdl. 34 Skl.³⁾

14.

Brochmands Enkes Stipendium.

Dette Stipendium er stiftet af Biskop og Professor i Theologien **Jesper Rasmussen Brochmands Enke Sille Tønne-**datter ved Gavebrev af 6 Mai 1654¹⁾.

²⁾ Findes i **J. Hofmans Samling IX. S. 63—64, jfr. I. S. 173—174.**

³⁾ **J. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121, for 1842 S. 193.**

¹⁾ Det findes i **J. Hofmans Samling af Foundationer IX. S. 144—146, jfr. I. S. 260, J. Ba-**dens Univ. Journal I. S. 33—34, **L. Engelstofts Univ. og Skole-Artaler for 1812 S. 30.**

Dets Capital, som var oprindeligen 500 Rdlr. Species, er forenet med nogle andre Legatcapitaler²⁾ og antages nu kun at udgjøre 521 Rbdlr. 10 Skl. Renterne vare bestemte til Vicebibliothekaren ved Universitetsbibliotheket for hans Tilsyn med den dette Bibliothek af Biskop Brochmand skænkede Bogsamling, men for det Tilfælde, at denne ved Udsvaade eller anden ulykkelig Hændelse maatte ganske forgaae, er i Gavebrevet bestemt, at den aarlige Rente skal af Rector og Professorer (d. e. af Consistorium) forundes "3 skikkelige, flittige, ædruelige, vedtørstige og ret fattige Studenter". Denne sidste Bestemmelse kommer nu til Anvendelse, da Brochmands Bogsamling brændte i Aaret 1728. Til de aarlige Renter, som deles lige mellem 3 Studenter og udgjøre 19 Rbdlr. 52 Skl.³⁾, have de af det grønlandste Missionscollegium antagne Seminarister, der ere Regentsalumni, Forret⁴⁾. Ephor for dette Stipendium skalde Universitetets Rector være.

15.

Buchwaldts Stipendium.

Statsraad og Professor i Medicinen Baltazer Johan Buchwaldt har ved Testament af 17 Januar 1763 skænket til Stipendium for medicinske Studerende 4000 Rdlr. For dette Stipendium er under 3 Juni 1785 en Foundation forfattet af tvende Professorer i det medicinske Facultet og Archiater Jensenius, til hvilken sidstnævnte det ved Stifterens mundtligt tilkjendegivne Willie var overdraget at opsætte Foundationen¹⁾. Denne Foundation er under 23 September 1785 stadfæstet af Kongen. Stipendiet kan tillægges medicinske Studerende, som ere Danske eller Norske af Fødsel²⁾. Den halve Deel af Renterne er bestemt for en medicinsk Studerende, der har taget den philosophiske Examen og "i det mindste i et Aar har lagt sig efter Medicinen og gjort

2) Med Nules og tvende Suivenske, jfr. L. Engelstofts Univ. og Skole=Annaler for 1813 S. 299—309, S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121, for 1838 S. 118.

3) S. S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1842 S. 191 anføres ved en Feiltagelse Renten kun med det halve Beløb.

4) Resc. af 8 Marts 1737, jfr. § 5 S. 42.

1) Den findes i L. Engelstofts Univ. og Skole=Annaler for 1812 S. 57—63.

2) Jfr. § 3 S. 16—17.

Fremgang i de theoretiske Dele". "Fattigdom maa vel komme under Betragtning, men dog maa det være under lige Vilkaar af Duelighed og udviist Flid, som alene maa bestemme Valget". Derfor kunne De, som nyde andre academiske Stipendier, naar det dog ikke er mere end tvende, ogsaa have Udgang til dette. Heller ikke ere medicinske Candidater paa Frederiks Hospital udelukkede fra at søge dette Stipendium. Det kan oppebæres i 3 Aar, naar Stipendiaten imidlertid fortsætter sine Studeringer ved Akademiet. Den anden halve Deel af Renterne kan efter Ephorernes Bestemmelse enten anvendes paa samme Maade for en anden medicinsk Studerende, eller oplægges, indtil de opvære til 600 Rdlr., der da "som en proemium diligentiae skulde gives en haabefuld Candidat til et Reifestipendium for 2 Aar, saa at han aarligen nyder 300 Rdlr., under Forpligtelse at opholde sig det sidste Aar ved det Academie, som Ephori opgive ham, hvor den bedste Udgang findes til practiske Nosocomier". Alle, som nyde dette Stipendium, hvad enten paa Reiser eller her ved Akademiet, skulde i Legatbogen underskrive en Revers, hvorved de forpligte sig til at "vedblive den kliniske Medicin enten som Udøvere eller Lærere og i Fald de i det mindste inden 10 Aar indgaae i nogen anden Wei eller Levebrød, da at tilbagebetale Alt, hvad de have oppebaaret af denne Kilde." Hvad der i Overensstemmelse hermed maatte blive tilbagebetalt, skal enten lægges til Hovedcapitalen, eller beholdes som et Tilskud til Reifestipendiet. Stipendiaterne udnævnes af Stipendiets Ephorer og Curatorer, hvortil ere indsatte de 2 ældste Medlemmer af det medicinske Facultet i Forbindelse med Universitetets Rector. Capitalen er for Tiden 7700 Rbdlr.³⁾ Den er fornemmeligen opvoret derved, at den Deel af Renterne, som har været bestemt til Reifestipendium, er oplagt til Capitalen af Mangel paa Ansøgere⁴⁾. Som Stipendium her hjemme udbetales aarligen 75 Rbdlr., der ere Renten $3\frac{3}{4}$ pCt. af den halve oprindelige Capital⁵⁾. Til Reifestipendiet hører Renten af 5700 Rbdlr. og da denne udgjør noget over 200 Rbdlr. aarligen, bliver det Meste af 3 Aars Rente udbetalt som Reifestipendium for 2 Aar.

³⁾ Ifr. Skrivelse fra Consistorium til Ephorus og Dsasturen af 25 Mai 1844.

⁴⁾ Ifr. Z. P. Selmers Akademiske Tidender for 1836 S. 37—38.

⁵⁾ Z. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1842 S. 190.

Carstensen's Reifestipendium.

Pæge ved Sorø Academie Doctor medicinæ Knud Nicolay Carstensen og Hustru Mette Margrethe Carstensen, født Strætt, have ved Testament ¹⁾ af 28 April 1820, der er stadfæstet af Kongen under 13 Juni s. A., indsat "det kongelige Universitet i Kjøbenhavn og i Særdeleshed det medicinske Facultet ved samme til Universalarving", med den Forpligtelse at udbetale visse Legater og indsætte den overblevne Formue under Navn af det "Carstenske Legat" blandt Universitetets øvrige Midler samt anvende Renten som Reifestipendium for en Mediciner. Til dette Diemed skal Renten enten oplægges, indtil den bliver tilstrækkelig til et Reifestipendium, eller benyttes i Forbindelse med andre lignende Reifestipendier. Den, som skal kunne erholde dette Stipendium, maa have taget "Doctorgraden i Medicinen ved Kjøbenhavns Universitet, eller have disputeret pro licentia ved samme, eller i det mindste med bedste Character have overstaaet Examen theoretico-practicum rigorosum ved det Kjøbenhavnske medicinske Facultet og tillige underkastet sig alle andre foregaaende og for virkelige Studenter befalede Gramina". Stipendiet kan nydes i 3 Aar og bortgives af det medicinske Facultet. Fra Testatorernes Boe ere i Aaret 1824 indbetalte til Universitetet 7251 Rbdlr. 5 Skl. ²⁾, hvoraf dog et Legat paa 500 Rbdlr. blev at udrede. Stipendiecapitalen udgjør nu 6171 Rbdlr. 34 Skl. og 10 Actier i det almindelige Brandforsikringscompagnie for Varer og Effecter. Da Udbyttet af disse Actier ikke altid er det samme, er ogsaa den aarlige Indtægt, som kan anvendes til Reifestipendium, forskjellig.

1) Det væsentlige Indhold af Testamentet findes i Collegial-Tidende for 1820 S. 534—535 og i Algreen-Ussings Rescriptsamling under 13 Juni 1820. Jfr. L. Engelstofts Esterr. ang. Kjøbh. Univ. S. 296—297.

2) S. P. Selmers Akademiske Tidender for 1834 S. 265.

17.

Det Cosmianske Stipendium.

Ifølge Student Cosmus Budolph Mortensens sidste Villie have efter hans Død hans Moder Magdalene Borneman og Stedfader Biskop Frants Thesstrup ved Foundation af 11 Juli 1715¹⁾ overdraget Kjøbenhavns Universitet 300 Sletdaler i Kroner til et Stipendium under Navn af Legatum Cosmianum for en "skikkelig og nødtørstig" Student ved Universitetet. Han skal nyde Renten til hvert Aars 11 Juli i 3 Aar fra den Tid, han bliver Student, og indtil han i sit "triennio pensa Academica" efter Leges og Statuta vel har afsløvet. Stifterens "nærmeste Venner", hvorved uden Tvivl forståes Slægtninge, have Ret til at foreskille til dette Stipendium. Capitalen er nu 192 Rbdlr. 86 Skl. og det aarlige Stipendium 7 Rbdlr. 22 Skl.²⁾

18.

Sichels Stipendium.

Ved Testament af 1 Mai 1813, stadfæstet af Kongen under 11 August 1815, har Doctor medicinæ og Stiftsphysicus i Fyen Johannes Sichel efterladt et Legat paa 4000 Rbdlr., bestemt til et Stipendium for en Studerende ved Universitetet. I Medfør af Testamentet har dettes Executor, Statsraad og Borgemeister Bendz, under 21 November 1818 forfattet en Foundation for Stipendiet, hvilken under 5 Januar 1819 er stadfæstet af Kongen¹⁾. Ifølge samme kan Stipendiet nydes af en Studerende i 6 Aar, hvad enten han opholder sig ved Kjøbenhavns Universitet eller ved et andet Universitet, men ikke længere end 6 Aar og ikke af Noget, som er under 18 Aar eller over 24 Aar gammel, hvoraf følger, at Den, som først har faaet det, efter at

1) Findes i S. Hofmans Samling af Foundationer IV. S. 189—190, jfr. I. S. 186, J. Badens Univ. Journal I. S. 122, L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1812 S. 180—181.

2) S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121 og for 1842 S. 190.

1) Findes i T. Algreen-Ussings Rescriptsamling under 12 December 1818.

han har fyldt sit attende Aar, mister det, saasnart han fylder sit 24de Aar, uagtet han endnu ikke har oppebaaret det i 6 Aar. I saa Henseende er det af Consistorium ved Skrivelse til Ephorus af 12 November 1836 antaget, at Den, som fylder sine 24 Aar i Mellemtiden mellem to Renteterminer, ikke kan nyde Renterne til den sidste af disse Terminer, men ikkun til sin Fødselsdag. Ved Uslid og usædelig Opførsel forbryder Stipendiaten sin Ret til Understøttelsen. Spørgsmaal herom bedømmes og afgjøres af Consistorium. "Forøvrigt skal der i Henseende til dette Legats Forvaltning og Udnævnelsen til at nyde Stipendiet følges de samme Regler, som ved Lovene ere fastsatte i Henseende til Stipendia majora, naar samme ei ere stridende mod denne Fundats."

Saa længe der gives nedstammende Slægtninge paa Mand's eller Qvindelinien, avlede i lovligt Egtteskab, af Stifterens Søster Anne Magdalena Eichel, Enke efter afgangne Johan Lauson, ere disse udelukkende berettigede til at nyde Legatets Renter og først naar disse ere uddøde, kunne Andre, som ere udenfor denne Familie, erholde dette Stipendium. Naar flere af Anne Magdalena Eichels Descendenter samtidigen opholde sig ved Universitetet, "da er Den først berettiget til at nyde Stipendiet, som er nærmest Descendent eller beslægtet; men i Tilfælde, at 2 eller flere skulle være hende lige nær beslægtede, da foretrækkes den, som er meest trængende". I den Tid, at vel Descendenter af A. M. Eichel leve, men der ikke gives nogen af dem, som kan nyde Stipendiet, oplægges Renterne til Capitalens Forøgelse. Saa længe nogen Descendent af ommeldte A. M. Eichel er til, skal en af Familien være Stipendiets "Curator". Han udnævnes af sin Formand eller hele Familien og paafeer dennes Ret. Naar han af Consistorium er bleven underrettet om, at Stipendiet er ledigt, har han, efter foregaaende Bekjendtgjørelse i Aviserne, at anmelde for Consistorium, hvo der er nærmest og mest trængende til at nyde Stipendiet. Han skal ogsaa ved hvert Aars Udgang indberette til Consistorium Forandringer i Familien med Døde og Fødte samt dermed lade følge Attester fra vedkommende Sognepræst. Naar Consistorium har Grund til at antage, at Anne Magdalena Eichels Descendenter ere uddøde, skulle de ved et Proclama med Aars og Dags Bærsel indkaldes til at melde sig for Consistorium.

Siden dette Stipendiums Stiftelse har der kun været en eneste Stipendiat. Sål den øvrige Tid have Renterne været oplagte. Ved Udgangen af Aar 1843 udgjorde Capitalen 8307 Rbdlr. 43 Skl. Alle Udgifter, som maatte forefalde for Stipendiet, udredes af Renterne og Intet maa tages dertil af Capitalen.

19.

Engelstofts Stipendium til Indkjøb af Bøger.

Conferentsraad og Professor i Historien Doctor philosophiæ Laurids Engelstoft har i Aaret 1810 skjænket Universitetet til et Stipendium 600 Rdlr., der ere indkomne ved Salget af en af ham holdt Tale "om den academiske Borgerrets Betydning, Hæder og Pligter, med særdeles Hensyn paa Kjøbenhavns Universitet". For dette Stipendium, som skal have Navn af "Stipendium pro comparandis libris", har han under 31 Marts 1810 forfattet en Foundation, som den 1 Juni s. A. er stadfæstet af Kongen ¹⁾. Hvert Aars Renter skulle i December Maaned af de Medlemmer i det philosophiske Facultet, som tage Deel i den philosophiske Examen, tildeles "en trængende og værdig Student, der, efter at have overstaaet de præliminære Examina, nu ved Universitetet begynder sine Embedsstudier", som Understøttelse "til Indkjøb af Bøger, der for disse hans Studier især kunne ansees nyttige". Ingen har Udgang til dette Stipendium, "med mindre han er dimitteret fra en offentlig Skole, har der ved sin Dimission været Stipendiat eller Gratist, har ved Examen artium i de fleste Rubriker erholdt i det mindste Characteren Meget Godt og i sidstforløbne academiske Aar ved Examen philosophicum og philologicum erhvervet sig den første Character". Derksom i noget Aar ingen qualificeret Student melder sig til at nyde dette Stipendium, lægges Renten for dette Aar til Capitalen. Hvis Noget maatte forøge Capitalen, skal den derved formerede Rente anvendes efter de forestaaende Regler, saalænge den aarlige Rente ikke overstiger 40 Rdlr. Kommer den til at overgaae dette Beløb, skal det philosophiske Facultet gjøre "Forslag til en anden for de

¹⁾ Den findes i L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1810 I. S. 231—237 og i Fogtmans Rescriptsamling under 1 Juni 1810.

Studerende ved Universitetet nyttig og analog Anvendelse af det Overtfyldende". Stipendiecapitalen er ved Omfkrivning til Rigsbankpenge gaaet saaledes ned, at den for Tiden kun udgjør 228 Rbdlr. 81 Skl. ²⁾)

Stipendiet er i Aarene 1813 og 1814 forøget af Adjunct ved Odense Cathedralsskole N. F. Møller med 100 Rbdlr. S. B. eller 200 Rbdlr. N. B. og et Bankfundsbeviis paa 20 Rbdlr. i Species, hvoraf Renterne ifølge hans Gavebrev af 23 September 1815, der er stadfæstet af Kongen under 23 Marts 1816, skulle tjene til at forøge den ovenomhandlede Understøttelse til Indkjøb af Bøger for en fattig og værdig Student ³⁾). Capitalen udgjør nu 146 Rbdlr. 64 Skl. ⁴⁾). Den aarlige Rente til Bøgers Indkjøb af Engelstofts og Møller's Gaver er 14 Rbdlr. 8 Skl. ⁵⁾)

20.

Finck's Stipendium.

Doctor og Professor i Medicin ved Kjøbenhavns Universitet Thomas Finck har ved Gavebrev af 6 Januar trium Regum 1619 skjænket det medicinske Facultet ved Universitetet 2200 Rbdlr. i Species. Ifølge Gavebrevet skulde af Renten 100 Rbdlr. (d. e. Renten af 1666 Rbdlr. 64 Skl.) ordentligviis "gives en Philosophiæ og Medicinæ Studioso, ubi fremmede Academiis sig dermed at underholde og fornævnte Studia at continuere", 20 Rbdlr. aarligt (d. e. Renten af 333 Rbdlr. 32 Skl.) "gjemmes til Fremvært" og 12 Rbdlr. (d. e. Renten af 200 Rbdlr.) "undes Facultatis medicæ Professoribus og Medico Doctori seniori in Facultate philosophica med Decano Facultatis artium". Fremværten skulde, efterhaanden som den vorede op til 100 Rbdlr., lægges til Hovedcapitalen og Renten af samme skulde da anvendes som Stipendium for "1, 2 eller 3 Philosophiæ aut Medicinæ studiosis", ligesom noget af denne Rente, naar den tiltog, kunde tillægges formeldte Professorer. Da Tho-

²⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121.

³⁾ Mgreen-Ussings Rescriptsamling under 23 Marts 1816.

⁴⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121.

⁵⁾ Samme Aarbog for 1842 S. 190.

mas Finck afgik ved Døden den 24 April 1656, var Stipendiet endnu ikke kommet i Virksomhed. Hans Arvinger, Sønner og Svigersønner, gjorde fornemmeligen den Forandring i Bestemmelserne, at Fremværten skulde falde bort, hvorimod de paa een-gang forøgede Capitalen til 3000 Rdlr. i Species. For denne Stiftelse er derefter af Thomas Fincks Børnebørn forfattet en Foundation under 11 Marts 1681¹⁾.

Renten af 2000 Rdlr. i Species skal "anvendes til en dygtig Persons Udenlandsreise, som studerer Medicinam og Philosophiam". Han kan nyde Stipendiet 5 Aar udenlands, "om han saalænge udi fremmede Lande forbliver, eller den Tid afkortes, saalænge han 120 Rdlr. aarligt kunde have nydt, førend han af Landet kunde været forhindret at udreise." De, som ere fødte i "Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten", udelukkes ikke fra Stipendiet, naar de have været "Academiae nostrae studiosi". Fortrinsret til Stipendiet have Stifterens Slægtninge. Hans Afkom har Udnævnelsesret, som, naar intet saadant Afkom findes, gaaer over til det medicinske Facultet. For Tiden udøves denne Rettighed af Facultetet.

Renten af 700 Rdlr. i Species ("42 Rdlr. aarligt") skal uddeles til "6 hæderlige og lærde Personer eller Studiosis her paa Academiet". De kunne oppebære dette Stipendium i 5 Aar. Stifterens Slægtninge have Ret til at udnævne til Stipendiet, og naar de ikke foreslaae Noget, skal Udnævnelsen skee af det medicinske Facultets Decanus.

Renten af 300 Rdlr. i Species skal paa 2 Rdlr. nær, der "blive til dens Disposition og smaa Udgifter, som har eistam medicam i Gjemme", deles mellem de fire i det ældre Gavebrev nævnte Professorer.

Stiftelsens Capital udgjør for Tiden 5506 Rbdlr. 43 Skl. 2) At den er saastor, er fornemmeligen bewirket derved, at Reifestipendiet undertiden ikke har været bortgivet, og den største Deel af de Renter, der kunne ansees indvundne, bør derfor tillægges Reifestipendiet.

1) Saavel det ældre Gavebrev som den senere Foundation findes i J. Badens Univ. Journal VII. S. 73—78. Jfr. S. Hofmans Samling af Foundationer I. S. 155—161, L. Engelstofis Univ. og Skole=Annaler for 1812 S. 184—185.

2) S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121; jfr. samme Aarbog for 1842 S. 190 og 193.

Ved Consistorii Skrivelse til Ephorus af 13 April 1844 er det som Regel indtil videre bestemt, at der skulde tillægges enhver af de 6 Studenter 7 Rbdlr. aarligen, enhver af de 4 Professorer 4 Rbdlr., Den, som har cistam medicam i Gjemme, 2 Rbdlr. om Aaret og at det Øvrige af den aarlige Rente, som faaes til Uddeling, nemlig 146 Rbdlr. 46 Skl., skal udgives som Reifestipendium.

21.

Det Fossiske Stipendium.

Magdalene Foss, Thøger Laßsens Hustru, bestemte paa sit Yderste, at 2000 Rdlr. i Species, som kunde tilfalde hendes 6 Brødre i Arv efter hende, skulde anvendes som Grundvold for et Stipendium til Fordeel for disse Brødres Efterkommere. I denne Bestemmelse samtykkede Brødrene ved Afkald af 16 September 1675. Den ene af Brødrene, Doctor Mathias Foss, Superintendent i Wendelboe Stift, forøgede Capitalen ved sit Testament med 500 Rdlr. i Species. Men da en anden af Brødrene, Doctor og Kongens Livmedicus Christian Foss, som sad inde med den største Deel af den oprindelige Capital, var død, var hans Boe utilstrækkeligt til denne Capitals Udbetaling og senere tabtes ogsaa et Fordegods i Skaane, der var blevet udlagt for Fordringen. Disse Tab forarsagede, at den samlede Stipendiecapital, da den i 11 Juni Termin 1701 overgaves til Universitetet, ikkun udgjorde 2000 Rdlr. i Kroner. For Stipendiet har Lauritz Foss, Assessor i det danske Cancellie, under 11 Juni 1701 forfattet en Foundation¹⁾ paa egne og tidligere afdøde 5 Brødres Begne. Dillige har han leveret en Beregning over, hvorledes Capitalen antages at kunne vore efter de i Foundationen indeholdte Regler. Ifølge disse skal aldrig den hele Rente uddeles, men der skal sørges for, at der kan have noget Overskud, som tilligemed den hele Rente hvert femte Aar, der er et Hvileaar, og saadanne Renter, som paa Grund af tilfældige Omstændigheder, saasom Stipendiaters Befordring til et Embede eller

1) Denne findes i S. Hofmans Samling af Foundationer IX. S. 33—60, jfr. I. S. 193—195, J. Badens Univ. Journal II. S. 109—113, V. S. 29—30, L. Engelstoffs Univ. og Skole=Annaler for 1812 S. 188—189.

Død, ikke blive uddelte som Stipendium, skal oplægges til Capitalens Forøgelse. Ved denne Fremvæxt skulle der dannes Stipendiecapitaler, hver paa 6000 Rdlr. For Tiden høves tvende saadanne Capitaler og et ikke lidet Dverskud, da ved Ugangen af Aaret 1843 den hele rentebærende Capital udgjorde 15,200 Rbdlr.

Til Stipendiet have "rette Descendenter paa den mandlige Side" af Stifterindens 6 Brødre: de ovennævnte Christian Foss, Mathias Foss, Lauritz Foss og endvidere Cancellieraad og Kammerraad Doctor Janus Foss, Rector ved Kjøbenhavns Skole Magister Peter Foss og Rector ved samme Skole Magister Jacob Foss, fortrinlig Udgang. De skulle være Studenter, danske Undersaatter og bekjende sig til den lutheriske Religion. Findes nogen saadan Descendent, kan han nyde den fulde Rente i 4 Aar af 6000 Rdlr. Melde sig paa samme Tid flere slige Descendenter, "end Stipendium kan underholde, da skal den skikkeligste, dygtigste og meest behøvende iblandt dem nyde det", hvilken vælges af Consistorium, "uagtet hvad speciel Recommendation den ene eller den anden maatte have fra den af Familien, som har jus nominandi, med mindre han tillige maatte findes at være den skikkeligste iblandt dem alle".

Dersom ingen Descendent paa den mandlige Side er Student, eller kan blive Student i det Aar, da en Stipendieplads skal besættes, men derimod een eller flere Descendenter "blive holdte til Studia i en velconstitueret Schola publica i Danmark eller Norge, da skal og maa Stipendium uddeles blandt dem efter Professorernes Sigelse, saafremt de ere det af Familien begjærende og de inden 2 Aars Forløb i det længste kunne blive Academici og ere findede at blive ved deres Studia". Over 2 Aar maae de ikke nyde Stipendiet i deres Skolegang, men de kunne senere igjen blive deelagtige deri, naar de blive Studenter. Ansøger nogen Student, som er Descendent paa mandlige Side af Familien Foss, Stipendiet, medens det nydes af Skolelever, skal det af dem afstaaes til den næste 11 Juni.

Findes ingen Descendent paa den mandlige Side, hvem Stipendiet efter de forestaaende Regler kan tildeles, "maa de af Familien, som bevise sig at være fødte af en Moder, der med Rette bærer Navn af Familien", — hvorved uden Tvivl forstaaes en agnatisk kvindelig Descendent — "nyde dette Stipendio ligesaa fuldkommelingen og med alle ubeskaarne Prærogativer, som Descendenterne paa den mandlige Side have

nydt det". Dog skulle de, naar det senere søges af en Descendent paa den mandlige Side, afstaae det til ham den førstkommende 11 Juni, men de indtræde ganske i de agnatistiske Descendenteres Ret, naar disse ere uddøde. De Forrettigheder, som her tilstaaes cognatistiske Descendenter, hvis Mødre dog ere agnatistisk Afkom af en af de 6 Brødre, i hvis Navn Foundationen er forfattet, bestaae deri, at den fulde Rente af en Stipendiecapital kan tillægges en enkelt af dem og at de endog kunne komme til at nyde Stipendiet, medens de ere Skoleelever.

Naar den omtalte Familie saavel paa Fædrene- som paa Mødrene-Side er uddød, hjemfalder Stipendiet til Consistoriums Raadighed, dog at det beholder Navnet Stipendium Fossianum, at det paasees, at de almindelige Betingelser for Nydelsen af Stipendiet ere tilstede, og at Renterne af hver Stipendiecapital deles mellem 3 Studenter, "som ere fødte af skikkelige og honorat Forældre" ²⁾). Fornemmeligen have da "Familia Fossianæ rette Descendenter paa Mødrenesiden, alligevel deres Forældre ei have baaret Familiens Navn", Udgang til Stipendiet, naar de have "ustraffelige vitæ & doctrinæ testimonia, anvende deres Tid vel, give et godt Haab om sig med Tiden at kunne tjene Gud og deres kjære Fædreland med deres Studeringer og endeligen forbinde sig til denne Foundations Requisite", men Stipendiet deles mellem 3 af dem, i Stedet for at en eneste af de før omtalte Descendenter nyder den fulde Rente af en Stipendiecapital.

Den ældste Descendent af Familien paa den mandlige Side, hvad enten han er "Litteratus eller Laicus" og hvorsofvelst han maatte boe i Kongens Riger og Lande, har "jus nominandi dem, som ere af Familien". De Descendenter, som ere af Familien, skulle selv gjøre Ansøgning derom hos ham og "præsentere hans Nomination" for Professorerne. "Skulde velbemeldte Descendente eller de Andre af Familien selv forsømme saadant til rette Tid at lade ssee", ere Professorerne berettigede til at uddele Stipendiet "til en anden af Familia Fossiana, som maatte præsentere sig, eller og, i Fald ingen

2) Ifølge en Skrivelse af 11 November 1818 fra Generalmajor og Kammerherre Foss i Haderslev var han, som dengang var over 70 Aar gammel, den sidste mandlige Agnat af Familien. Derimod havde han 3 Døtre og det maa antages, at med dem det agnatistiske Afkom af de 6 Brødre Foss vil uddøe.

af Familien angav sig, til trede andre Studiosos", dog skulle saadanne andre Studenter afstaae Stipendiet til den første 11 Juni, naar, medens de nyde det, nogen af Familien ansøger om samme. Da alle mandlige Agnater af Familien maae antages at være uddøde, bortfalder Familiens Nominationsret.

Af hver Stipendiecapital nyder en af Professorernes Sønner den fulde Rente i 4 Aar hver fjerde Dmgang. Naar altsaa Renterne tre Gange, hver Gang for 4 Aar, have været uddelte efter de øvrige Regler, tilfalde de for næste Gang en af Professorernes Sønner, dog under de almindelige Betingelser for dette Stipendium. Naar den samlede Legatcapital er voxet op til 24,000 Rdlr., saa at 4 Stipendiecapitaler af den fastsatte Størrelse havees, skulle Professorernes Sønner udelukkende nyde Renten af den ene Stipendiecapital og den Dmgang, som indtil den Tid finder Sted, skal derefter ophøre.

Enhver Stipendiarius skal i Dvitteringsbogen "skriftligen forbinde sig til, i Fald det ei tilforn er skeet, at submittere sig den første ham efter statuta academica tilladelige Exami, baade Philosophico og derpaa tage honores Baccalaureatus saa og Theologico, uagtet hvad andet Studium han end kan have slaget sit Sind til, føre et skikkeligt og gudfrygtigt Liv og Levnet og anvende dette Stipendium vel og forsvarligen." Disse Bestemmelser blive dog nu at lempe efter de almindelige Regler i Universitetslovgivningen³⁾ og derefter bortfalder Bestemmelsen om Baccalaureigraden og den theologiske Examen. Dpfylder Stipendiarius ikke Betingelserne, skal han første Gang advares, anden Gang ansees med en Mulct, som afdrages i Stipendiet og lægges til Capitalens Forbedring, og tredie Gang udelukkes fra Stipendiet, som han senere ikke maa komme til at nyde igjen. Han skal ligeledes, hvis han ikke er udenlands, "i det mindste een Gang hvert Aar offerere Professoribus et Exercitium, som kan være Vidnesbyrd om hans Flittighed og Lyst til at anvende dette Stipendium paa sine Studiis," og ellers mulcteres paa 10 Rdlr., som lægges til Capitalens Forbedring.

Ingen maa nyde Stipendiet enten længere end i 4 Aar eller tiere end een Gang, hvorfor Den, som af en eller anden Aarsag kommer fra Stipendiet, førend han har

³⁾ Ifr. ovenfor § 3 og navnlig S. 17—18.

oppebaaret det i 4 Aar, dog ikke senere igjen maa antages til samme. Heller ikke maa Nogen forud indskrives til Stipendiet, men det skal søges, naar det er blevet ledigt. Det kan benyttes til Studeringer paa fremmede Steder. Naar nogen Stipendiarius indlader sig i Egtekab, forfremmes til en "vis og stadig Bestilling, som han kan gifte sig paa" 4), eller ved Døden afgaaer, maa han ikke nyde Stipendiet længere end til "den Dag, saadan Forandring skeer"; dog dersom han befordres til et Præsteskald, kan han, hvis han behøver det, faae det Aars hele Stipendium "til sin Præstehabits behjælpelige Beføstning", og dersom han dør, kan, hvis det behøves, af det Aars Stipendium tages det Fornødne "til hans skikkelige og tarvelige Begravelse", men i disse tvende sidstomtalte Tilfælde maa ikke gribes ind i næste Aars Stipendium.

Hvad Stipendieportionernes Størrelse angaaer, bestemmer Foundationen, at hver Stipendiecapital skal udgjøre 6000 Rdlr. i Kroner, hvoraf den fulde Rente 5 pCt. aarlig i 4 Aar efter hverandre skal uddeles som Stipendium, og at Ingen maa nyde mere end 300 Rdlr., i hvor høit Capitalen end vøxer, hvorfor, hvis Rentefoden i Tiden forhøies, "saadan Forhøielse kommer Stipendiecapitalernes Forbedring og ikke Stipendiario tilgode". Fra den Tid af, at et fuldt Stipendium har kunnet udredes, har dog intet Tillæg været gjort for Forskjellen mellem Kroner og Courant. Da senere Rentefoden er nedsat, er opstaaet det Spørgsmaal, om endnu hver Stipendiecapital skal udgjøre 6000 Rdlr. eller forhøies saaledes, at deraf kan havees i Rente 300 Rdlr. I Foundationen forudsættes stedse, at hver Stipendiecapital er 6000 Rdlr., men i den Beregning, som Foundationens Forfatter har meddeelt angaaende Capitalens Fremvæxt, siges: "Dersom Rentecoursen maatte efter Tidernes Forandringer enten forhøies eller forringes, da laves Alting saaledes derefter, at enhver Stipendiarius, i hvor mange de end med Tiden kunde blive, nyder hverken mere eller mindre end 300 Rdlr. i fulde 4 Aar efter hinanden". Denne Regel kan ikke af den Grund ligefrem tilføies, at den ikke findes i selve Foundationen, men i ommeldte Beregning, thi om denne bestemmes, at den "skal være af lige Kraft, som den maatte være Ord fra Ord indført i Foundationen, saavidt muligt og gjørligt er". Smidlertid "indstilles det til

4) Jfr. Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 5.

Consistorii Godtbefindende og frie Willie enten at følge denne Beregning eller og at udfinde en anden bedre Maade samt og med Tiden forkorte og affkaffe Hvileaarene med Videre, som kan ansees tjenligere og mindre besværligt, al den Stund Foundationen bliver uforkrænket og Midlerne, saavidt muligt er og Tidernes Forandring vil tillade, forbedrede til Stipendiariorum Formerelse og desto større Tjeneste i Fremtiden". Under 20 November 1780 har Consistorium bestemt, at hvert Stipendium skulde udgjøre 300 Rdlr.; under 19 November 1800 har derimod Consistorium fastsat, at hver Stipendiecapital kun skal være 6000 Rdlr., uagtet ikke deraf kan have 5 pCt. i aarlig Rente. Spørgsmaalet har igjen været Consistorium forelagt af Ephorus i Aar 1840. Der blev da af ham gjort opmærksom paa, at det, hvis man vilde fravige den sidstnævnte Beslutning og Stipendiecapitalerne skulde saaledes forhøies, at deraf kunde have i aarlig Rente til Uddeling 300 Rdlr., vilde blive fornødent at inddrage den ene Stipendiecapital, da den hele samlede rentebærende Legatcapital kun udgjorde 14,700 Rbdlr., hvoraf Renten $3\frac{3}{4}$ pCt. var 551 Rbdlr. 24 Skl. aarligt. Consistorium har derefter ved Skrivelse af 16 Mai 1840 meddeelt som Regel indtil videre, at hver Stipendiecapital skal udgjøre 6000 Rbdlr. uden noget Tillæg for Forskjellen mellem Kroner og Courant og at den fulde Rente deraf 4 pCt. eller 240 Rbdlr. aarligt skal uddeles som Stipendium, saa at den $\frac{1}{4}$ pCt. Rente, der tilfalder Universitetsqvæsturen for Capitalens Bestyrelse⁵⁾, afdrages i de øvrige Renter, der skulle anvendes til Capitalens Forøgelse⁶⁾.

For hver Stipendiecapital er ordentligviis hvert femte Aar et Hvileaar, i hvilket Renten oplægges til Capitalernes Forøgelse. Kommer en Stipendiarius ved Befordring til et Embede, ved dødelig Afgang eller af anden Aarsag fra Stipendiet, førend han har oppebaaret det i 4 Aar, skal det næstpaafølgende Aar være Hvileaar.

Naar Legatcapitalen er voret op til 36,000 Rdlr., staaer det i Consistoriums Magt at bestemme, at Renten af 1000 eller 2000 Rdlr. maa anvendes som Godtgjørelse for Stipendiets Bestyrelse.

⁵⁾ Resol. af 28 October 1825.

⁶⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1840 S. 36—39, jfr. samme Aarbog for 1842 S. 190.

Det Friiske Stipendium.

Dette er Universitetets ældste Stipendium, som er grundet paa en privat Gave. Universitetets første Patron efter Reformationen, Johannes Friis til Hesselager, der døde ugift Aar 1570, skjenkede i sit levende Live 1000 Rdlr. i Species til fattige Studenters Underholdning og ved sit Testament gav han i samme Tiemed 2000 Rdlr. i Species. Denne Gave fuldbyrdede hans Brødrøsonner Niels Friis til Hesselager, Frederik Friis til Hagested og Christian Friis til Borrebye, forøgede Gaven med 500 Rdlr. og affattede en, Tuleasten Aar 1584 underskreven, Foundation for denne Stiftelse paa 3500 Rdlr.¹⁾ Ifølge samme skal Renten af de 3000 Rdlr. deles mellem "6 fattige wedtørffte Studenter", som ved Examen ere befundne duelige. De kunne oppebære Stipendiet i 3 Aar, saafremt de ikke ved Uflid eller utilbørligt Levnet gjøre sig uværdige dertil. Ephorus skal have flittigt Tilsyn med disse Studenters Levnet og Lærdom "og en Gang hver Maaned see deres Scripta og forfare, om de flittig studere". For sin Umage hermed nyder han Renten af de af formeldte Brødrøborn tillagte 500 Rdlr. Udnævnelsen til Stipendiet skulde til evig Tid skee af "den Ældste paa Skjoldsiden af de Friiser af Hesselager og af ingen Anden", men da denne Slægt er uddød, udnævnes Stipendiaterne af Consistorium. Stipendiet skulde uddeles i Rectors og den ældste theologiske Professors Nærværelse ved Tuletid, saasnart Renten indkom, men da den Misbrug indsneg sig, at Stipendiaterne, naar de havde modtaget Pengene, "uddroge andensteds deres Werff at udrette og ikke brugte de Penge udi den Mening, som de ere funderet til", begjærede Niels Friis til Hesselager ved Skrivelse til Ehorus af 30 Juli 1588, at Uddelingen maatte finde Sted maanedligen. Dette er ogsaa iagttaget indtil langt ind i dette Aarhundrede, men nu pleie Renterne, ligesom med Hensyn til de fleste andre Universitetsstipendier, at uddeles to Gange om Aaret,

1) Foundationerne findes i H. Hofmans Samling I. S. 39—46, jfr. S. 33—39, 46—49, J. Badens Univ. Journal V. S. 19—22.

nemlig i de sædvanlige Renteterminer i Juni og December Maaneder. Den ovennævnte Skrivelse af 30 Juli 1588 kan uden Tvivl saa meget mindre antages at indeholde en bestandig bindende Regel, som den er grundet paa særlige temporære Omstændigheder.

Stipendiet er af Frederik Friis til Hesselager, ligeledes en Brodersøn af den første Stifter Johannes Friis, forøget med 2000 Rdlr. i Species, hvoraf Renten ifølge den af hans nærmeste Paarørende efter hans Død under 10 Juli 1619 forfattede Foundation skal udbetales til 4 fattige Studenter efter de Regler, som indeholdes i den ældre Foundation af 1584.

Da Stipendiecapitalen var i Aar 1670 ved nogle Dplæg opvoret til 6000 Rdlr. i Species, gav Stipendiets Patron under 7 Juni 1671 sit Samtykke til, at en elleve Stipendieportion oprettedes.

Stipendiets nuværende Capital er 7177 Rbdlr. 61 Skl. Ephorus oppebærer $3\frac{3}{4}$ pCt. Rente af 500 Rbdlr. og den øvrige Rente, som faaes til Uddeling, 250 Rbdlr. 40 Skl. om Aaret deles mellem 11 Stipendiater.

25.

Henrich Fuirens Stipendium.

Doctor Medicinæ Henrich Fuiren, der døde i Aaret 1659, har skænket Universitetet 500 Rdlr. i Species til et Stipendium for fattige Studenter. For dette Stipendium er af hans Moder, hans Broder og hans Svoger forfattet Foundation under 18 December 1660 ¹⁾. Ifølge samme skal Renten deles mellem "trende fattige, slittige og gudfrygtige Studiosi, her paa Academiet studerende", og udbetales ved Mechaelistider. Soges Stipendiet af slittige og skikkelige Studenter af Stifterens Familie, skulle de foretrækkes for Andre. Der er ogsaa forbeholdt Stifterens Familie Ret til at foreslaae til Stipendiet, men det skal bortgives af Consistorium. Capitalen udgjør

¹⁾ Den findes i L. Engelstofts Universitets- og Skole-Annaler for 1806 I. S. 250—252, jfr. de samme Annaler for 1812 S. 186, S. Hofmans Samling af Foundationer I. S. 189—190, J. Badens Univ. Journal VII. S. 79.

nu 520 Rbdlr. 93 Skl., af hvis Renter hver Stipendiat aarligen erholder 6 Rbdlr. 48 $\frac{2}{3}$ Skl. 2).

24.

Thomas Fuirens Stipendium.

Doctor medicinæ Thomas Fuiren har ved Testament af 1 Juni 1658 skjenket Universitetet 2000 Rbdlr. til et Stipendium, for hvilket efter hans Død er forfattet en Foundation under 14 Juni 1674¹⁾. Ifølge samme skal Renten aarligen udgives "til en Studiosum, som studerer enten Medicinam eller Philologiam og hvorom der er god Forhaabning, at han kan blive sit Fædreneland til Ære og Tjeneste". Stiftens Slægtninge have Fortrinsret til dette Stipendium, naar de ere ligesaa dygtige som Andre. Det kan nydes i 5 eller i det længste i 6 Aar og kan benyttes enten som Reifestipendium eller som Understøttelse til Studering ved det herværende Universitet. Det skal bortgives af det medicinske Facultet i Forening med Decanus i det philosophiske Facultet. Capitalen er forenet med to andre Legatcapitaler²⁾. Alle tre tilsammentagne udgjøre 3517 Rbdlr. 39 Skl., hvoraf $\frac{2}{3}$ høre til det heromhandlede Stipendium. Dette kan udbetales aarligen med 87 Rbdlr. 89 Skl.

25.

Griis's Stipendium.

Statsraad og dansk Minister i Holland Nicolai Griis har før sin Død i Aaret 1746 bestemt, at 4000 Rbdlr. Courant skalde indbetales til Universitetet og Renterne

2) S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121 og for 1842 S. 190.

1) Den findes i S. Hofmans Samling IX. S. 75—77, jfr. I. S. 190—101, og i J. Badens Univ. Journal VII. S. 79—80.

2) Nemlig et af Heinrich Fuiren efterladt Legat, oprindeligen stort 500 Rbdlr., hvis Renter tilfalde Universitetets naturhistoriske Museum, og en Gave af Diderich Fuiren, oprindeligen stor 500 Rbdlr., hvis Renter nu ville blive at anvende til physiske og mathematiske Experimenter og Observationer og komme Universitetets physiske Instrumentsamling tilgode. Jfr. S. Hofmans Samling af Foundationer IX. S. 142—144, J. Badens Univ. Journal VII. S. 78—79, L. Engelstofts Univ. og Skole-Amaal for 1812 S. 185—188, S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1838 S. 116—117, for 1840 S. 39.

af den større Deel i sin Tid anvendes som Stipendium for Studerende. Foundation er ifølge kongelig Befaling i Rescript af 3 Februar 1747 ¹⁾ forfattet i Februar Maaned 1748 af Etatsraad og Professor Hans Gram ²⁾, til hvem Pengene vare sendte. Renten af de 3000 Rdlr. skulde anvendes til Underholdning for Stifterens svagelige Brodersøn, Student Esfild Griis, men efter hans Død, som indtraf den 2 Decem-ber 1797, tilfaldt Universitetet. De blive nu efter det i Foundationen, der forudsætter en Rentefod af 5 pCt., fastsatte Forhold at fordele saaledes, at $\frac{1}{2}$ tilfaldt 4 Studen-ter, $\frac{2}{5}$ Ephorus og $\frac{1}{5}$ syge Studenter. Renten af det sjerde tusinde Rigsdaler er til Indtægt for Professorerne i Almindelighed. De 4 Studenter, som skulde antages til at nyde formeldte $\frac{1}{2}$ af Renten af de 3000 Rdlr., skulde baade ved Examen ar-tium og ved den philosophiske Examen have "obtineret de allerbedste Characterer for profectu in litteris humanioribus, som ere Lingva Latina, Lingva Græca, An-tiquitates, Geographia & Historia, og overalt maa Ingen, der jo haver Optime eller det allerbedste Mærketegn for Latinis og ligeledes for Græcis, nogensinde admit-teres til dette stipendium at nyde; anseende, at disse tvende Sprog og den Kundskab, de ældste Grækkiske og Romerske Skribenter i deres eget Maal grundigen at forstaae, er den sande Lærdommens Grundvold og den rette Clavis Eruditionis & Doctrinæ". I de andre til den philosophiske Examen hørende Fag skulde de vel ogsaa have "sømmel-ige Characterer", men Laudabilis skal dog ikke være nødvendig. De skulde derhos være skikkelige og trængende, "ihvorvel fattigdom i sig selv bør ingen Tid have nogen Præference, nisi ceteris paribus". Stipendiet maa ikke nydes længere end i 2 Aar. Ephorus skal have Indseende med, at Stipendiaterne "flittigen excolere bemeldte Stu-dium Philologiæ Latinæ & Græcæ, for derved at gjøres desto skikkeligere og beqvem- mere til de høiere Videnskaber, være sig Theologie, Jurisprudents eller Medicin". Ephorus, som skal være "Professor Philologiæ, enten Latinæ eller Græcæ", skal efter Overlæg med den anden Professor i disse Sprog "foreslaae Candidatos Stipendii

1) Dette Rescript findes i J. Badens Univ. Journal V. S. 68—71, jfr. S. 71—73.

2) Foundationen findes i H. Hofmans Samling af Foundationer I. S. 218—227, jfr. L. Engelstofts Univ. og Skole=Annaler for 1812 S. 192—193. Gram døde den 19 Februar 1748 og Foundationen maa altsaa være forfattet tidligere i Maaned.

til Consistorii Approbation", og hvis noget findes at udsætte paa nogen af de Fore-
 slaedes Levnet og Sæder, skal en anden i hans Sted foreslaaes. Stipendiets Capi-
 tal er for Tiden 2774 Rbdlr. 67 Skl. ³⁾, hvorunder ikke indbefattes de for Professo-
 rerne bestemte 1000 Rbdlr. Til hver af de 4 Stipendiater uddeles aarligen 20 Rbdlr.
 78 Skl. og til syge Studenter 6 Rbdlr. 90 Skl. ⁴⁾

26.

Grønbechs Stipendium.

Ved et den 8 Marts 1706 oprettet og den 13 s. M. af Kongen stadfæstet Te-
 stament have Andreas Pedersen Grønbech, der har været Rector i Kjøge, og Hu-
 strue Maren Christiansdatter bestemt, at der af deres Formue skulde efter den Længst-
 levendes Død oprettes et Stipendium for "gudfrygtige, skikkelige og fattige studerende
 Personer, hvilke skulde nyde Renten til deres Studeringers bedre Fremgang". For dette
 Stipendium har Manden, der blev den Længstlevende, under 16 April 1720 forfattet
 en Foundation, der under 26 s. M. er stadfæstet af Kongen ¹⁾. Ifølge samme skulde
 Renterne, med Fradrag af hvad der er tillagt Ephorus, deles lige mellem "4 gudfryg-
 tige, fattige Studenter, som enten fra Kjøbenhavns eller Helsingørs Skoler ere dimitte-
 rede". De kunne nyde denne Rente i 5 Aar, naar de i denne Tid fortsætte deres Stu-
 deringer, men dersom nogen af dem "ved Døden afgaaer, eller til andet public officium
 forfremmes", træder en anden Student i hans Sted paa lige Maade i 5 Aar. Stipen-
 diaterne skulde aarligt "en ret fuldkommen Disputation holde, saasom i Collegio Medi-
 ceo eller Elersiano" ²⁾. Stipendiets Ephor ere for hans "Omsorg for den ganste Ca-
 pital's Conservation og Deling" tillagte aarligt 20 Rbdlr. i Kroner. Capitalen, som de
 4 første Aar efter Indbetalingen til Universitetet skulde staae til Fremvært, udgjorde i

³⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121.

⁴⁾ Samme Aarbog for 1842 S. 190.

¹⁾ Foundationen findes i S. Hofmans Samling af Foundationer IX. S. 81—83, jfr. I. S. 195,
 J. Badens Universitets-Journal III. S. 103—104, L. Engelstofts Univ. og Skole-
 Annaler for 1812 S. 193.

²⁾ Alle slige Disputationer ere gaaede af Brug.

Aar 1728 Rdlr. 2021 og 92 Skl. og hver Stipendiat fik aarligen 20 Rdlr. Capitalen udgjør for Tiden 2260 Rbdlr. 86 Skl. ³⁾, men paa Grund af Rentefodens Nedsættelse og Afgiøten til Universitetsqvæsturen for Bestyrelsen ⁴⁾ bliver Uddelingen til hver Stipendiat mindre end 20 Rbdlr. Da Foundationen ubetinget tillægger Ephorus 20 Rdlr. i Kroner om Aaret, have flere Ephorer beregnet sig dette Beløb, uagtet hver Stipendieportion er bleven mindre, men i den senere Tid er den billigere Regel fulgt, at Ephorus, ligesom oprindeligen, har oppebaaret ligesaa meget som enhver Stipendiat, men ikke mere. Da den aarlige Rente, som er til Uddeling, udgjør 84 Rbdlr. 76 Skl., erholder enhver Stipendiat aarligen 16 Rbdlr. 92 Skl. ⁵⁾

27.

Havens Stipendium.

Provst Jens von Haven har ved en testamentarisk Bestemmelse i Aar 1778 oprettet til Fordeel for en Student ved Universitetet et Stipendium, hvortil han henlagde 1000 Rdlr. ¹⁾. Til Ephorus udnævnte han Sognepræst til Humble paa Langeland Frederik Christian Thrane, efter hvis Død Ephoriet skulde gaae over til en vederhæftig Mand af Stifterens Familie eller en af Universitetets Professore. Da Sognepræst Thrane var død, fandtes en Optegnelse af ham, ifølge hvilken han som Legatcapital havde modtaget 922 Rdlr. 40 Skl., og dette Beløb blev tilligemed Ephoriet i Aar 1790 overdraget til Brygger og Raadmand i Kjøbenhavn Carl Conrad Lund, som var af Stifterens Familie. I Juni 1806 er Stipendiecapitalen indbetalt til Universitetet med 1000 Rdlr. D. G. og fra den Tid af er en af Professorene udnævnt til Ephorus. Capitalen udgjør nu 908 Rbdlr. 25 Skl. og det aarlige Stipendium er 34 Rbdlr. 4 Skl. ²⁾ Det skal gives til en "dygtig og duelig Student", helst af Stif-

³⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121.

⁴⁾ Resol. af 28 October 1825.

⁵⁾ Sfr. S. P. Selmers Aarbog for 1842 S. 190.

¹⁾ Sfr. L. Engelstof's Univ. og Skole-Annaler for 1812 S. 194.

²⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121, for 1842 S. 190.

terens Familie, og kan nydes af Stipendiarius, om han ogsaa reiser udenlands, idet Stifteren har anbefalet ham til at erholde et Reifestipendium, saasom det Winstrup-Nesenske.

28.

Hopners Stipendium.

Licentiat *juris* Hans Hopner har ved Testament af 15 April 1675, stadfæstet af Kongen under 26 Juli s. A. ¹⁾, skjænket Universitetet sit Bibliothek ²⁾, en Gaard paa Hjørnet af Gammeltorv og Nørregade ³⁾ og en Capital paa 7500 Rdlr. Af denne Capital bestemtes 5000 Rdlr. til et Reifestipendium, 1500 Rdlr. for Bibliotheket og 1000 Rdlr. fornemmeligen for syge Studenter. Reifestipendiet skal gives til en "Philologiæ og Theologiæ Studiosus til hans Studeringers Fortsættelse og Op- hold paa fremmede Universiteter, hvor berømmelige Professores og lærde Mænd findes". Han skal "være født af gode ærlige Forældre, særdeles som kunde have vel forfkyldt af Academiet, Kirker og Skoler, og have et godt Rygte for sin Gudfrygtighed, Ærlighed, Rydsfthed, Fredsommelighed, Udrubed, Tarvelighed og Flittighed, naar han til dette Stipendium annammes, saa og sig siden saaledes anstille i alle Ting, at han kan være dygtig til at tjene Gud i Academie, Kirke eller Skole." Den Udnævnte skal give fra sig "en Revers, at hvis han slaar sig fra Philologiæ og Theologiæ Studio til andet eller i andre Maader gjør sig uværdig til dette Stipendium, han da skal være forpligtet uden nogen Forevending at lægge tilbage igjen til en Unden, som denne Fundats vil efterkomme, alle de Penge, som han af dette Stipendio oppebaaret haver". Han skal, medens han har dette Stipendium, godtgjøre, at han vel anvender sin Tid. Han kan nyde det i 4 Aar paa fremmede Universiteter, og endnu i eet Aar efter sin Hjemkomst, naar han fortsætter sine Studeringer her ved Universitetet og ikke imidlertid

1) Findes i *H. Hofmans Samling af Foundationer* IX. S. 77—81, jfr. I. S. 191—193, og i *J. Badens Univ. Journal* VI. S. 11—19, jfr. *L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler* for 1812 S. 196—197.

2) Dette brændte i Kjøbenhavns Ildbrand Aar 1728.

3) Denne Gaard gaves til Bolig for 2 Professorer.

kaldes til noget Embede i Academie, Kirke eller Skole. Stipendiarius udnævnes af Legatets Bestyrer, som ifølge den testamentariske Foundation skal kaldes **Mandatarius Hopperianus**.⁴⁾ Denne Mandatarius maa ogsaa "efter god Befindende og af vigtig Aarsag dele dette Stipendium i tvende Dele og lade tvende skikkelige Personer hver sin Deel nyde, dog at der med dem begge saa forhandles, som om een foreskrevet staaer". Rejsestipendiets Capital udgjør for Tiden noget over 6400 Rbdlr.⁵⁾ og det aarlige Stipendium omtrent 240 Rbdlr.⁶⁾

Renten af 1000 Rbdlr. skal "aarligen til fattige, syge og sengeliggende Studiosos anvendes, som have godt Rygte paa sig, og til deres Begravelse efter deres Stand, dersom de slet ingen Midler efterlade at begraves for, og hvis efter Aarets Udgang noget af den aarlige Rente kunde være tilovers, som ikke til denne Brug var udgivet, det skal uddeles og gives andre Fattige, Syge og Sengeliggende her i Byen". Denne Afdelings Capital er nu 965 Rbdlr.⁷⁾, hvoraf Renten, der kan uddeles som Sygestipendium, udgjør 36 Rbdlr. 18 Skl.

29.

Hurtigkarls Stipendium.

Statsraad og Professor i Rettsvidenskab **Frederik Theodor Hurtigkarl** har ved Testament af 13 December 1821, bekræftet af Kongen under 19 December 1829¹⁾, skænket den Formue, som han maatte efterlade sig, til Kjøbenhavns Universitet, for at Renten kunde anvendes til "Stipendier for Studerende ved Universitetet, fornemmelig saadanne, som med Flid og Held lægge Vind paa Fædrenelandets Lovkyndighed". Han forbeholdt sig selv at forfatte en Foundation for Anvendelsen af denne Formue, som be-

⁴⁾ I den senere Tid har Mandatarius pleiet at indstille Udnævnelsen til Consistorium.

⁵⁾ En Bestemmelse om de enkelte Afdelingers Capitaler er given ved Universitetsdirectionens Skrivelse af 29 Mai 1833, jfr. *J. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1833* S. 120—122, men Rejsestipendiets Capital er efter den Tid forøget ved et Par Dølg.

⁶⁾ *J. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1842* S. 193.

⁷⁾ Samme Aarbog for 1833 S. 122.

¹⁾ Det væsentlige Indhold findes i *J. P. Selmers Akademiske Tidender for 1834* S. 250.

fandtes at udgjøre omtrent 63,000 Rbdlr., men anmodede derhos Medlemmerne i Consistorium og især de juridiske Medlemmer om at paatage sig den Uleilighed at udarbejde en saadan Foundation, hvis den ikke før hans Død maatte være forfattet. Da ingen Foundation fandtes efterladt af Stifteren, har Consistorium under 14 April 1832 forfattet en saadan og denne er bekræftet af Kongen under 30 Mai s. N. ²⁾ Ifølge samme skal Renten af $\frac{1}{4}$ af Formuen deles mellem 10 Stipendiariier, hvoraf de "6 skulle være Studiosi eller Candidati juris, men de øvrige vælges blandt de Studerende, som dyrke andre Videnskaber end Lovkyndighed". De udnævnes af Consistorium. Ingen kan erholde dette Stipendium, med mindre han har bedste Character til anden Examen og tilveiebringer Attester om Flid og roesværdigt sædeligt Forhold. De juridiske Candidater skulle derhos i det mindste for den juridiske Examens theoretiske Prøve have bedste Character og bør, hvis deres Flid og Fremgang ikke er det juridiske Facultet bekendt af lærde Arbejder, ved paalidelige Mænds Vidnesbyrd godtgjøre, at de vel anvende deres Tid. At juridiske Candidater ere antagne som Volontører i et kongeligt Collegium, udelukker dem ikke fra at erholde Stipendiet, naar de ingen Gage nyde. Naar de anførte Betingelser ere i lige Grad tilstede med Hensyn til flere Ansøgere, bør den meest Trængende foretrækkes. Stipendiet kan nydes i 3 Aar, naar Stipendiaten oplyser, at han med Iver fortsætter sit Studium. "Dersom Nogen ikke tilveiebringer saadanne Beviser, eller udenfor de lovbestemte Ferier forlader Universitetet uden Ephori Tilladelse, da skal Ephorus andrage det for Consistorium, som er berettiget til enten at fratage Vedkommende Stipendiet eller at lade det indeholde indtil videre". Det aarlige Stipendium er for hver Stipendiat 59 Rbdlr. 54 Skl. ³⁾

Naar Renten af en anden Fjerdepart af Formuen, hvilken ved Testamentet er tillagt tvende bestemte Personer at nyde for deres Livstid efter hinanden, ved disses Død hjemfalder til Universitetet, skal den ganske paa samme Maade anvendes til 10 andre Stipendiariier, der dog kunne vælges, uden at Hensyn tages til bestemte Videnskabsfag.

²⁾ Den findes i S. P. Selmers Akademiske Tidender for 1834 S. 251—257, i Juridisk Tidsskrift XX. S. 157—164 og i Algreen-Ussings Rescriptsamling under 2 Juni 1832.

³⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1842 S. 190.

Renten af den tredie Fjerdepart ⁴⁾ er bestemt til et Reifestipendium for en juridisk Candidat. Han kan nyde det i to Aar, men erholder 3 Aars Renter. Det forudsættes nemlig, at han tilbringer det første Aar ved et fremmed Universitet og anvender det andet Aar paa Reiser. I det første faaer han eet Aars og i det andet to Aars Renter. Som Følge heraf "skal Stipendiet kun bortgives hvert tredie Aar, med mindre det formedelst Stipendiarii Død eller fundatsstridige Forhold tidligere skulde vorde ledigt". Dette Reifestipendium "bortgives af Consistorium efter Forslag fra det juridiske Facultet, med hvem Stipendiarius har at raadføre sig om Planen for hans Reise, ligesom han ogsaa jevnlig til Facultetet bør gjøre Indberetning om hans Studiers Fremgang". Den aarlige Rente af Reifestipendiets Capital er 597 Rbd. 12 Skl. og til 2 Aars Reise kunne altsaa udbetales 1791 Rbdlr. 36 Skl. ⁵⁾

Af Renterne af den sidste Fjerdedeel af Formuen skulde "200 Rbdlr. aarligen anvendes til at afhjælpe værdige Studenters Nød, som ved uforudsete ulykkelige Tilfælde, saasom Sygdom, Paarørendes Dødsfald eller lignende Omstændigheder, maatte trænge til øieblikkelig Understøttelse." Consistorium bestemmer dennes Størrelse, efter at Ansøgerens Værdighed og Trang er oplyst. Hvad der i et Aar ikke anvendes af bemeldte Beløb, henlægges til det følgende Aar til samme Anvendelse. Resten af Renten af denne Fjerdepart, 393 Rbdlr. 36 Skl., "skal anvendes til Anskaffelse af de nødvendige Bøger for trængende Studiosi juris". Consistorium bestemmer efter Forslag fra Ephorus, hvem der skulde nyde Understøttelse i dette Diemed og hvor meget. Paa Bøgerne paatrykkes: "Hurtigkarls Legat" og ved Overleveringen betydes det Modtagerne, at de ikke maae afhænde denne Gave, saalænge de forblive ved Universitetet ⁶⁾.

Forsaavidt forandrede Lidsomstændigheder skulde gjøre Forandring ønskelig i de anførte fundatsmæssige Bestemmelser, er det forbeholdt Consistorium at andrage paa saadan Forandring.

⁴⁾ Renten af denne og af den sidste Fjerdedeel af Formuen var ved Testamentet tillagt en Person, som døde i Aaret 1840 og fra denne Tid af er Renten af denne halve Deel af Stiftens Formue hjemfalden til Universitetet, jfr. S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1840 S. 39.

⁵⁾ Jfr. samme Aarbog for 1842 S. 193.

⁶⁾ Jfr. samme Aarbog for 1841 S. 62—63.

Jostsons Stipendium.

Dette Stipendium (stipendium Justinum) er stiftet af Sognepræst til Trinitatis Kirke Jens Jostson ved Gavebrev af 11 December 1683¹⁾. Det er bestemt for "fattige studerende Studenter i Kjøbenhavn" og skal efter kongelig Befaling²⁾ komme de af Missionscollegiet antagne grønlandske Seminarister, naar saadanne have Plads paa Regentens, tilgode. Capitalen er indbetalt til Universitetet med 1000 Sletdaler i Kroner og udgjør nu 643 Rbdlr. 35 Scl., hvoraf $3\frac{3}{4}$ pCt. Rente, der i Almindelighed er bleven uddeelt til 3 Studenter, er 24 Rbdlr. 12 Scl.³⁾

Lassons Reifestipendium¹⁾.

Justitsraad og Hviesteretsassessor Peder Lasson og Hustru Magdalene Pedersdatter have ved Testament af 9 December 1679 blandt flere Legater til offentlig Brug²⁾ bestemt et Legat til et Reifestipendium for en Studerende. Stiftelsen, Justitsraad Lasson, har ogsaa efterladt sig et Udkaft til Foundationer for sine Stiftelser, men da disse ikke før hans Død vare komne i Stand, have hans Arvinger under 16 Juni 1713 ladet en Foundation for Reifestipendiet forfatte, hvilken af Kongen er stad-

1) Det findes i *H. Hofmans Samling af Foundationer IX. S. 66—67*, jfr. *I. S. 183—184*, og i *L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1809 II. S. 64—67*, jfr. *S. 85—86*, samme *Annaler for 1812 S. 199—200*, *K. Nyerups Esterr. om Regentens S. 39—40*.

2) Resc. af 8 Marts 1737. Jfr. § 5 S. 42.

3) *H. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121*, for 1842 S. 191.

1) *Tycho Hofmans Samling af Foundationer paa de Legata, som ere stiftede af Peder Lasson, 1753. Foundationen for Reifestipendiet findes indført S. 66—74*. Jfr. *H. Hofmans Samling af Foundationer I. S. 203—204*, *J. Badens Univ. Journal II. S. 68—82*, *L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1812 S. 201—202*, *H. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 109—115*.

2) Jfr. § 32.

fæstet under 19 Marts 1714. Den Hjenkede Capital udgjorde 10,000 Rdlr. i Species eller 12,333 Rdlr. 32 Skl. i Kroner. Denne Capital skulde efter Stifterens Testament have været indbetalt til Universitetet, men da Consistorium ikke vilde modtage den uden under visse Betingelser, som Arvingerne, efterdi de vare udenfor Testamentet, ikke vilde samtykke i, blev det ved den af Kongen stadfæstede Foundation bestemt, at Capitalens Bestyrelse skulde overdrages til den af Stifterens Beslægtede, som blev Overdirektør for Stipendiet. Den vedblev at være under denne private Forvaltning³⁾ indtil i Aaret 1837. Men da den daværende Overdirektør befandt sig at være aldeles uvederhæftig og der havde Frygt for, at Stipendiecapitalen kunde fortales, hvis ingen Forandring foregik i Bestyrelsen, foranledigede Directionen for Universitetet og de lærde Skoler, at Capitalen blev afgiven til Universitetet. Denne Capital i Forbindelse med et andet af Peder Laßon efterladt Legat⁴⁾, oprindeligen stort 325 Rdlr. Species, havde ved Udgangen af Aaret 1810 udgjort noget over 17,000 Rdlr., men de bestode, da de overgaves til Universitetet, kun i 8500 Rbdlr. Sølv i kongelige Obligationer til 4 pCt. aarlig Rente. Ved kongelig Resolution af 8 September 1837 er det fastsat, at dette Beløb skal deles mellem disse tvende Stipendier i Forhold til deres oprindelige Størrelser. Ved samme Resolution ere ogsaa med Hensyn til disse Stipendier nogle nærmere Bestemmelser givne, hvilke blive at anvende i Forbindelse med dem, som Foundationerne indeholde.

Reisestipendiet er bestemt for "2 eller flere skikkelige Studiosis, som efter sluttig Examen befindes i deres Studeringer (af hvilket Facultet enhver og er og meest inclinerer til) saaledes grundede, at de kan formodes dem lovligen og vel at kunne fortsætte, til at studere udenlands i 3 Aar, helst om samme Personer ikke ere af den Formue, at de beqvemmeligen sig af egne Midler kunne underholde". Forret til samme fremfor alle Andre have Peder Laßons Naarørende, naar de have de foreskrevne Egenskaber. Dernæst skulde De, som ere fødte i Laßons Fødeby, Randers, af "ærlige

³⁾ Jfr. Resc. af 4 Mai og 21 September 1753, der findes i Badens Universitets-Journal paa det anførte Sted og i Sogtmans Tillæg til Rescriptsamlingen.

⁴⁾ See § 32.

Ægte-Forældre og selv findes skikkelige og duelige", være nærmest til at nyde Stipendiet. "Ere ingen af disse, da maa det undes andre skikkelige og i deres Studeringer vel grundede Personer, som ere fødte af ærlige Ægte-Forældre, indfødte danske Folk". Udnævnelsen skeer af Stipendiets Dverdirector. Denne Post tilfalder den af Stiftens "Brødreborn eller Søstrebørn og Afkom, som har høieste Grad fra Doctoris til Baccalaurei Grad, fører ogsaa et ustraffeligt Levnet, og om flere af dem have lige høi Grad, da den, som først er promoveret, og saa fremdeles deres Børn og Afkom, som ere boende i Danmark og fornemmelig i Kjøbenhavn, hvilken Dverdirector af samtlige den salig Mand's Arvinger denomineres, saafremt ham ellers Dverdirectionen skal betroes". Om Den, som af ham udnævnes til at nyde Stipendiet, er dygtig dertil, undersøges ved Universitetet. I saa Henseende har Consistorium ved Skrivelse af 6 April 1839 ladet Stipendiets Ephor tilkjendegive, at Stipendiaten maa have de Egenffaber, som udfordres til at erholde Universitetets større Stipendier, og at han navnlig skal have taget Embedsexamen med bedste Character⁵⁾. Gives ingen Dverdirector, skeer Udnævnelsen af Consistorium. Den Udnævnte skal give sin "skriftlige Revers med Sed bekræftet", hvorved han lover, "at anvende samme aarlige Stipendium paa sine flittige Studeringer udenlands; ikke til nogen anden Brug, saasom han for Gud og Enhver vil være bekjendt; lover og derhos, at om Gud ham i Fremtiden Gøne beskjærer, vil han gjøre mod en anden skikkelig vedtørfstig Person, ligesom ham nu af Peder Lassen vederfares, mindre eller mere efter hans Veilighed, saasom han agter for Gud med en god Samvittighed at forsvare". Skulde Nogen misbruge Stipendiet og findes enten forsømmelig i sine Studeringer eller uskikkelig i sit Levnet, skal han strax miste det, "og om han har nogen Formue, da skal han igjen erstatte og betale, hvis han deraf har oppebaaret".

Indtil Stipendiecapitalen opnaaer den fulde oprindelige Størrelse, 12,333 Rdlr. 32 Skl. i Kroner eller omtrent 13,104 Rbdlr. Sølv⁶⁾, nydes Stipendiet kun af een Studerende og til ham udbetales den fulde Rente af 6000 Rbdlr. eller aarligen 240

⁵⁾ Jfr. J. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1839 S. 104.

⁶⁾ Jfr. Frdn. af 23 November 1737.

Rbdlr. uden Afkortning for Bestyrelsen, hvorimod Stipendiet, naar den oprindelige Capital er indvunden, skal deles lige mellem to Studerende og i Renterne afdrages, hvad der tilkommer Dvæsturen for Bestyrelsen, hvilket midlertidigen afholdes af de Renter, som iøvrigt benyttes til Tilvært. Efter 11 Juni Termin 1844 udgjorde Stipendiecapitalen 9021 Rbdlr. 31 Skl.

Efter Foundationen skulde Dverdirectøren have en vis aarlig Godtgjørelse, men denne falder bort ifølge den kongelige Resolution af 8 September 1837, da han ikke længere har nogen Ueilighed eller noget Ansvar af Capitalernes Bestyrelse. Ved samme Resolution er ogsaa en anden Bestemmelse i Foundationen hævet, ifølge hvilken et vist Beløb altid skulde holdes ufrugtbringende, for at det kunde benyttes til "at udsætte Stipendiarios" med, naar dette var fornødent.

At Foundationen iøvrigt overholdes, skal paasees saavel af Dverdirectøren som af Consistorium. Naar en Dverdirectør afgaaer ved Døden, skulde Stifterens Paarevende indkaldes i de offentlige Tidender, for at de kunne varetage deres Tarev med Hensyn til den Rettighed, som er tillagt en Dverdirectør af Familien 7).

52.

Lassons Stipendium til en Student fra Randers Skole.

Den samme Justitsraad og Høiesteretsassessor Peder Lasson, som er omtalt i forrige § 31, har ved sit Testament ogsaa skænket 325 Rbdlr. i Species til Stipendium for en Student fra Randers Skole. Capitalen, som skulde have været overdraget Universitetet, kom af de i § 31 anførte Grunde under den saakaldte Dverdirectørs Bestyrelse, indtil Det, som var i Behold af samme, blev i Maret 1837 afgivet til Universitetetsdvæsturen. Ifølge den Foundation 1), som Stifterens Arvinger have ladet forfatte

7) Ifr. Placat af 12 Juli 1843, S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1839 S. 104.

1) Foundationen findes i Tycho Hofmans Samling af Foundationer paa de Legata, som ere stiftede af Peder Lasson, S. 78—83 og i L. Engelstofts Univ. og Skole=Annaler for 1810 II. S. 105—111. Ifr. S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 109—115.

under 16 Juni 1713 og af Kongen er stadfæstet under 19 Marts 1714, skal til en skikkelig og trængende Student fra Randers Skole, naar han ved sin første Examen er befunden duelig, aarligen udbetales eet Aars Rent. Dette Stipendium skal forundes Stifteren Peder Lassons Paarørende fremfor Andre, naar de befindes slittige og skikkelige og behøve denne Understøttelse. Dersom noget Aar ingen Student, som kan ansees berettiget til at nyde dette Stipendium, afgaaer til Universitetet fra Randers Skole, bliver for det Aar Renten at oplægge til Capitalen. Udnævnelsen til Stipendiet skeer af Stiftelsens Overdirector. Til Overdirectionen have Stifterens Paarørende Udgang efter de Regler, som i § 31 ere anførte med Hensyn til Reifestipendiet. Naar ingen Overdirector gives, skeer Udnævnelsen af Consistorium. Efter 11 Juni Termin 1844 udgjorde Stipendiets Capital 308 Rbdlr. 57 Skl. Indtil den er voret op til Stipendiecapitalens oprindelige Størrelse 430 Rdlr. i Kroner eller 457 Rbdlr. i Sølv, bliver ifølge kongelig Resolution af 8 September 1837 som Stipendium ikkun at udbetale den fulde Rente af 200 Rbdlr. eller aarligen 8 Rbdlr.

55.

Lautrup-Buchwalds Stipendium.

Ifølge et af Etatsraad Hans Christian Lautrup og Hustrue Anne Malene Buchwald under 8 Januar 1744 oprettet Testament og Codicil af 21 August 1750 ere under Universitetets Bestyrelse indkomne 3500 Rdlr., der ere fordelte saaledes, at Renten af de 2000 Rdlr. tilfalder Trængende af Stifternes Familier og, naar ingen saadanne findes, en trængende Professorenske eller andre Fattige under Universitetet, og Renten af de 1500 Rdlr. skal anvendes som Stipendium for "fattige, skikkelige og slittige Studenter". For disse Legaters Anvendelse have Executorerne af Stifternes Testament efter disses Willie forfattet en Foundation under 24 Mai 1751 ¹⁾. Ifølge samme skal Stiftelsen kaldes *Legatum Lautrupio-Buchwaldianum*. Stipendiet for Studerende deles ordentligviis mellem 2 Studenter, der ere slittige, skikkelige og fattige,

1) Den findes i J. Badens Univ. Journal VII. S. 20—26. Jfr. L. Engelstofts Univ. og Skole=Annaler for 1812 S. 31—32.

og det skal paasees, at "den Trængende, som tillige er stræbsom, alletider først hjælpes". Naar saadanne Studenter ere af Stifternes Familier, foretrækkes de for andre, hvorimod den ene af disse Familier ikke har nogen Fortrinsret fremfor den anden. Findes flere lige Berettigede af disse Familier, deles Stipendiet mellem 2 af dem, men ellers kunne ogsaa begge Stipendieportioner tillægges een Student af Familien. Naar Ingen af Familien melder sig om dette Stipendium, deles det mellem 2 andre Studenter, "hvorved gjerne maa reflecteres paa Professorens egne Familier i Henseende til den Omsorg, de sig for disse Legata paatage". Skulde imidlertid derefter en Student af Familien melde sig, maa i det mindste den ene Stipendieportion overlades ham, og hvis tvende af Familien indfinde sig, skulle begge de fremmede Stipendiater afstaae Stipendiet. Af Studenter, som ikke ere af Familien, skal altid den ene være Studiosus Theologiæ og den anden en Studiosus Medicinæ, "hvoraf Studiosus Medicinæ Professori Botanices & Medicinæ i deslige Forretninger skal gaae tilhaande". Stipendiet kan nydes i 5 Aar, naar Stipendiaten godtgjør, at han med Flid fortsætter sine Studeringer. Bliver han lastværdig i Liv og Levnet, "eller ikke har Talent til Studeringer", kan Stipendiet fratages ham, hvad enten han er af Familien eller ikke. Statsraad Laurups Arvinger er Ret forbeholdt til at "foreslaae de Fattige af Familien, som kunde være skikkede til at nyde Stipendiet, hvorefter Directørerne udvælge de meest trængende og berettigede". Saadant Forslag finder for Tiden ikke Sted. Stipendiet skal bortgives af 2 Directører. Den ene af dem skal efter Foundationen være en Professor og den anden et af Statsraad Laurups Børn, om noget saadant opholder sig her i Byen; ellers ere Directørerne 2 Professore. Da Statsraad Laurups Børn uden Tvivl alle ere døde, tilfalder Directionen 2 Professore. Naar den ene af dem afgaaer, skal en anden udvælges i hans Sted af den tilbageblevne. Tre Stemmerne ved Valg af Stipendiater lige, "skal altid Rectoris magnifici votum decidere, undtagen hvad Studiosum Medicinæ angaaer, i hvis Valg, naar vota ere paria, votum Professoris Botanices & Anatomiae skal decidere". Stiftelsens Capital er for Tiden 3178 Rbdlr. 69 Skl. ²), hvoraf $\frac{3}{7}$ høre til Stipendiet for Studenter. Hver af disse faaer aarligen 25 Rbdlr. 52 $\frac{2}{7}$ Skl.

2) S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121.

54.

Longberigs Stipendium.

Ved Gavebrev af 1 December 1643¹⁾ har Professor i den høiere Mathematik Christen Sørensen Longberig skænket 300 Rdlr. i Species til et Stipendium (Stipendium Longomontanum), som tildeels nydes ved Universitetet. Renten skal efter Gavebrevet gives til en Person, som fra Lemvigs Skole i Sylland sendes med godt Vidnesbyrd til Kjøbenhavns Skole, for der at fortsætte sine Studeringer, indtil han kan blive Student. Medens han gaaer i sidstnævnte Skole og er slittig, kan han erholde Renten i 3 Aar og naar han derefter med godt Vidnesbyrd sendes til Universitetet, kan han som Student beholde Stipendiet i 2 Aar, forsaavidt han saalænge fortsætter sine Studeringer ved Universitetet og "holder sig vel". Stifterens egne Slægtninge have fortrinlig Udgang til Stipendiet, "om de dertil findes dygtige". Efter at Lemvigs latinske Skole er nedlagt, gives Stipendiet til en Elev i Kjøbenhavns Metropolitan-skole, uden at der sees paa, at han forud har gaaet i Skole i Lemvig. Capitalen udgjør for Tiden 416 Rbdlr. 58 Skl.²⁾ og den aarlige Rente, som uddeles, er 15 Rbdlr. 60 Skl.

55.

Det Ingestrup-Lundske Stipendium.

Sognepræst til Torværd Menighed i Sjælland Frederik Michael Lund og Hustru Ane Lund, født Ingestrup, have ved et den 29 Januar 1834 oprettet Testament, der under 15 Marts samme Aar er stadfæstet af Kongen¹⁾, bestemt, at 7000 Rbdlr. Sedler af deres fælleds Formue skulle efter begges Død tilfalde Kjøbenhavns Universitet

1) Det findes i H. Hofmans Samling af Foundationer IX. S. 71—73, jfr I. S. 175—178, J. Badens Univ. Journal I. S. 122, L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1812 S. 204—205.

2) H. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121.

3) Den herhen hørende Bestemmelse findes i H. P. Selmers Akademiske Tidender for 1834 S. 259—261.

til et Stipendium under Navn af det Ingestrup-Lundske. Renterne skulle gives til en Studerende af Testators Søster, Enke efter Gjæstgiver i Slagelse v. Stycken, Marie v. Styckens, eller af Testatrix's Søster, Enke efter Kjøbmand Brix i Ladeplassen Blokhus i Sjælland, Else Brix's "nærmeste Arvinger i den lige nedstigende Linie, og dersom ingen af disse maatte være i Live, da i Sidelinien, eller dernæst i den opstigende Linie". En Betingelse for at erholde dette Stipendium er, at Ansøgeren til Examen artium har faaet bedste eller næstbedste Character. "Skulde der ingen af bemeldte v. Styckenske eller Brixske Familie paa mødrene Side have appliceret sig til Studeringer, eller ingen med den nævnte Character have bestaaet Examen artium, da skal berørte Stipendium paa samme Maade tilfalde den Studerende af afdøde Professor Jens Møllers i Kjøbenhavn hans, og derværende Landsover- samt Hof- og Stads-Rets Procurator Bjerrings nærmeste Paarørende, saavel paa fædrene som paa mødrene Side, som efter berørte Regel kan tilkomme samme". Ved Stipendiets Uddeling skal den Studerende, som har bedste Character til Examen artium, foretrakkes for enhver, som har ringere Character, og blandt dem, der have lige Examen-character, foretrakkes den, "der er de nævnte Familier nærmest i Slægtskab", og hvis de ere lige nær i Slægtskab, skal Stipendiet af det theologiske Facultet, som uddeeler samme, tildeles den "meest værdige". Er Ingen af ommeldte Familier berettiget til Stipendiet, uddeles det af fornævnte Facultet "til en værdig og trængende Student", som dog, naar Nogen af Familierne bliver berettiget dertil, skal træde tilbage for denne og da ikkun erholde Beløbet af det løbende Halvaars Stipendium. Det kan nydes i 4 Aar, "fra den Tid Stipendiarius har taget Examen artium", dog "skal det være tabt for enhver Stipendiar, som ikke inden et Aar fra første Examen tager anden Examen, med mindre han ved Sygdom eller andre lovlige Hindringer afholdes derfra".

Stipendiet er endnu ikke traadt i Virksomhed, da Testatrix, Sognepræst Lunds Hustru, endnu lever og Renten af Stipendiecapitalen efter hendes Død skal ifølge Testamentets Bestemmelser tilfalde Procurator Bjerring og hans Kone Andrine Kjeldskov, af hvilke Manden vel er afgaaet ved Døden, men Konen endnu lever. Derhos er det ikke usandsynligt, at en Deel af Stipendiecapitalen vil gaae tabt, da de ved Testamentet bortskjænkede Legater beløbe sig til 32,000 Rbdlr., men det Beløb,

som, efter at Testatrix var bleven erklæret umyndig, i Aaret 1838 blev afleveret til Næstved Kjøbstads Dverformynderie, kun udgjorde omtrent 26,000 Rbdlr.

56.

Arnas Magnußsens Stipendium.

Ved Testament af 6 Januar 1730 har Professor i Historie og Oldsager Arnas Magnußsen med Hustru Mette Magnußsen bestemt, at hans Haandskrivter, Bøger og efterladte Midler skulde efter Fradrag af nogle mindre betydelige Legater tilfalde Universitetet, som af Renterne skulde udbetale et Stipendium til to islandske Studenter, en vis Betaling til Ephorerne og som iøvrigt skulde anvende dem i Dvereensstemmelse med den Foundation, som maatte blive forfattet af Professorerne Thomas Bartholin og Hans Gram, der havde nøie Kundskab om hans Villie i saa Henseende. Enhver af disse Professorer har efterladt sig et Udkast til Foundationen, men denne er først efter deres Død udkommen under 18 Januar 1760 ¹⁾. Paa den Tid udgjorde Stiftelsens Capital 13,356 Rbdlr. 22 Skl. Hovedsiemedet med Stiftelsen er Udgivelsen i Trykken af de af Stifteren efterladte Haandskrivter, forsaavidt de indeholde noget Nyttigt, og naar ingen saadanne Haandskrivter ere tilbage, Udgivelsen af "andre gamle Manuscripta eller gode Skrivter, saafremt de ellers angaae de nordiske Antiquiteter, Historie eller Sprog". Til at medvirke til Opnaaelsen af dette Siemed antages 2 Stipendiariet, som skulde sammenholde Haandskrivterne, forfatte rigtige Oversættelser af de utrykte Skrivter, udarbejde Oversigt over Haandskrivterne og iøvrigt efter Anviisning af de to Ephorer eller efter Raadførsel med dem foretage saadanne Arbejder, som tjene til at fremme Benyttelsen og Udgivelsen af Haandskrivterne. Til Stipendiariet, som vælges af Ephorerne, efter at de ved en Prøve ere befundne dygtige dertil, kunne alene tages indfødte islandske Studenter og blandt dem have de Fortrin, som fra deres Ungdom af have grundigen lagt sig efter deres Fædrelands Sprog og ere nogenledes

¹⁾ Den findes i S. Hofmans Samling af Foundationer X. første Appendix S. 2—11 og er særskilt trykt, Kjøbenhavn 1813. Ifr. Hofmans Samling I. S. 212—215, 275—276, J. Badens Univ. Journal IV. S. 6—15, L. Engelstofts Univ. og Skole=Annaler for 1812 S. 23—24.

bevandrede i dets Historie og Oldsager. De kunne "beholde dette Stipendium, saalænge de opføre sig upaaflageligt og arbeide ved dette Værk, og maa Ingen, som i sine unge og friske Dage har paa lang Tid viist særdeles Flittighed og gjort betydelig Tjeneste ved dette Arbeide, derfra paa sin Alderdom forskydes, saalænge han endnu vil og kan gjøre nogen Slags Hjælp derved, skjøndt den formedelst Kræfternes Afgælte ei maatte befindes saa tilstrækkelig som tilforn". For utilbørligt Forhold med Hensyn til det dem overdragne Hverv eller uordentlig og lastværdig Levemaade kan Consistorium fratage dem Stipendiet for en Tid eller aldeles udelukke dem fra samme. Den første Stipendiarius skulde ifølge Foundationen have Renten af 3600 Rdlr. og den anden Renten af 2400 Rdlr., men Stipendiet kan vore for den første til 300 Rdlr. og for den anden til 200 Rdlr. aarligt. For Tiden har den første Stipendiat 150 Rbdlr. og den anden 100 Rbdlr. om Aaret. Uagtet denne Betaling for største Delen er Løn for Arbeide, betragtes den dog tillige som Middel til at fremme Studiet af nordisk Historie og nordiske Oldsager²⁾ og det er af denne Grund, at dette Stipendium her omtales. Til "Haandskrivere" kunne ogsaa antages islandske Studenter, som skulde affrive Haandskrivterne eller foretage lignende Arbeider efter Ephorernes Anviisning. Der maae kun være 2 saadanne Haandskrivere, hvis Løn ikke maa overstige 50 Rdlr. aarligt for hver. Ved Udgangen af Aaret 1843 udgjorde Stiftelsens rentebærende Capital 27,373 Rbdlr. 89 Sk.³⁾

57.

Mallings Stipendium.

I Anledning af Statsminister Dve Mallings 50aarige Embedsjubilæum er af et Overflud af Bidrag til en Medaille stiftet et Stipendium ved Universitetet, for hvilket Foundationen er forfattet under 27 Januar 1829 og stadfæstet af Kongen under 14 Martz s. A.¹⁾ Det er bestemt til Understøttelse for værdige og trængende Stude-

²⁾ Jfr. Thomas Bartholins Udkast til Foundationen § 7.

³⁾ Jfr. Resol. af 24 Mai 1823 i Tillæg til Algreen-Ussings Rescriptsamling for Aaret 1823, S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121.

¹⁾ Den findes i S. P. Selmers Akademiske Tidender for 1834 S. 247—249, jfr. de samme Tidender for 1833 S. 329—330. Den er ogsaa indført i Algreen-Ussings Rescriptsamling, men under 21 Martz 1829.

rende, som dimitteres til Kjøbenhavns Universitet fra Viborg Cathedralsskole, fra hvilken Statsminister Malling selv var dimitteret. Det maa ikke tildeles Noget, som ikke i Skolen har været Stipendiat eller Gratist og som ikke ved Examen artium har erholdt i det mindste Characteren *Haud illaudabilis*. Stipendiaten, som udnævnes af Consistorium, erholder strax efter Examen artium et halvt Aars Rente. Det andet halve Aars Rente "kommer ham først tilgode, naar han i næste Foraar har underkastet sig den første Deel af Examen philosophicum og erholdt saadanne Characterer, at han derved efter de sædvanlige Regler vil erholde Hovedcharacteren *Laudabilis*. Dersom han ikke erholder saadanne Characterer, eller dersom han ikke til den bestemte Tid underkaster sig denne Deel af Examen og ikke ved Lægeattest kan bevise at have været hindret ved Sygdom, da hjemfalder denne Halvdeel af Renten til Legatet og anvendes til Forøgelse af sammes Capital". Saafremt i noget Aar Ingen dimitteres fra Viborg Cathedralsskole, eller ingen af de Dimitterede har havt fri Underviisning i Skolen, eller opnaaer i det mindste Hovedcharacteren *Haud illaudabilis*, uddeles Stipendiet ikke i dette Aar, men Renten anvendes i et følgende Aar, naar der findes Tvende, som efter de foranførte Bestemmelser kunne oppebære Stipendiet. Ingen erholder af dette Stipendium mere end eet Aars Renter. Capitalen, som oprindeligen var bestemt til 1800 Rbdlr., men kom til at udgjøre 1840 Rbdlr., er nu 2016 Rbdlr. 28 Skl., hvoraf den aarlige Rente $3\frac{3}{4}$ pCt. udgjør 75 Rbdlr. 58 Skl. ²⁾)

58.

Det Medeaanske Stipendium.

Mette Winstrup, Enke efter Professor i Theologie Niels Pedersen, har skjænket Universitetet 400 Rbdlr. til et Stipendium for 2 "fattige, flittige og gudfrøgtige Studenter, her paa Akademiet studerende". For dette Stipendium, som benævnes stipendium Medeanum, er paa Arvingernes Begne forfattet en Foundation, som under 11 Juni 1663 er underskrevet af Witus Bering ¹⁾). Stifterindens Beslægtede, som ere

²⁾) Jfr. S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121 og for 1842 S. 191.

¹⁾) Den findes i L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1806 I. S. 252—254, jfr. de samme Annaler for 1812 S. 206—207, S. Hofmans Samling af Foundationer I. S. 179—182, J. Badens Univ. Journal I. S. 121—122.

"gudfrygtige og flittige Studiosi", have fortrinlig Udgang til dette Stipendium, naar de behøve samme. I Foundationen er ogsaa forbeholdt hendes Paarørende Ret til at udnævne til Stipendiet. For Tiden udgjør Capitalen 416 Rbdlr. 58 Skl. og det aarlige Stipendium, som udbetales een Gang om Aaret i 11 Juni Termin, er for hver af de 2 Stipendiater 7 Rbdlr. 78 Skl. ²⁾).

59.

Meyers Stipendium.

Ved en af Executorerne af Hofraad og Grosserer David Umsel Meyers sidste Willie under 13 December 1822 forfattet og under 20 s. M. af Kongen stadfæstet Foundation ¹⁾ for Anvendelsen af de af bemeldte Hofraad Meyer til offentlig Brug skjænkede Midler er der blandt Andet ²⁾ ogsaa tillagt Kjøbenhavns Universitet 7000 Rbdlr. til et Stipendium for fattige og værdige Studerende ved dette Universitet ³⁾. Renterne deles lige mellem 4 saadanne Studerende. De 2 skulle være medicinske Studerende og udnævnes af det medicinske Facultet, de 2 andre udnævnes af Consistorium uden Hensyn til, hvilket Fag de studere. Til at erholde dette Stipendium udfordres Characteren *Laudabilis* ved *Examen artium* og til de medicinske Pladser endvidere Characteren *Laudabilis* ved den philosophiske Examen, hvorimod de Studerende, som udnævnes af Consistorium, kunne antages til Stipendiet, uagtet de endnu ikke have underkastet sig den philosophiske Examen. Stifteren Hofraad Meyers Besslægtede og De, som anbefales af Executorerne, der have forfattet Foundationen, have fortrinlig Udgang til Stipendiet, naar de iøvrigt ere kvalificerede til at nyde Universitetets Stipendier. Det omhandlede Stipendium kan beholdes i 5 Aar, forsaavidt Stipendiaten ikke imidlertid

²⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121 og for 1842 S. 191.

¹⁾ Den findes i Collegial-Libenden for 1822 S. 783—802 og i Ugreen-Ussings Rescriptsamling. Den herhen hørende Bestemmelse indeholdes i Foundationens § 16, der er indført i L. Engelstofts Efter. ang. Kjøbh. Univ. S. 290—293.

²⁾ Der tillagdes Universitetet endvidere 10,000 Rbdlr. til Anskaffelsen og Vedligeholdelsen af et anthropologisk Museum og 3000 Rbdlr. til botanisk Have.

³⁾ Sfr. S. P. Selmers Akademiske Libender for 1835 S. 196—201.

befordres til noget Embede, eller forlader Studeringerne. Renten $3\frac{3}{4}$ pCt. udgjør 262 Rbdlr. 48 Skl., saa at hver Stipendiat aarligen erholder 65 Rbdlr. 60 Skl. ⁴⁾

40.

Moltkes Stipendium.

Geheime-Statsminister Joachim Godske Greve af Moltke til Grevskabet Bregentved har henlagt flere Capitaler til Studeringers Fremme. Den ene af hans Stiftelser har til Formaal at understøtte Embedsmænds Sønner, der fortsætte deres Studeringer ved Kjøbenhavns Universitet. For denne Stiftelse er af Stifterens eneste Søn og Arving, nuværende Geheime-Statsminister Adam Wilhelm Greve af Moltke til Grevskabet Bregentved, under 28 Januar 1822 udfærdiget en Foundation, der er stadfæstet af Kongen under 27 December s. A. ¹⁾. Til Stiftelsen ere henlagte 50,000 Rbdlr. i kongelige Obligationer. Renterne deles lige mellem 10 saadanne Sønner af Embedsmænd, som have taget deres forberedende Examina med bedste Character og fortsætte deres Studeringer ved Kjøbenhavns Universitet, hvilket Stipendium de kunne beholde til første Rentetermin, efter at de have taget deres Embedsexamen, dog i det Hele ordentligviis ikke over tre Aar. Da det er Besidderen af Grevskabet Bregentved, som bestyrer og bortgiver Stipendiet, og Consistorium alene erholder Underretning om, til hvilke Studenter det bortgives, og har at paasee, at Renterne virkelig uddeles mellem trængende Studerende, hører dette Stipendium ikke til dem, som ere Gjenstand for nærværende Afhandling, og vil derfor ikke her blive nærmere omtalt.

Et andet Stipendium, hvis Bestyrelse og Bortgivelse uden Tvivl ville komme i nærmere Forbindelse med Universitetet, har Hensyn til de naturhistoriske Videnskabers Fremme, men er endnu ikke kommet i Virksomhed. Greve Joachim Godske Moltke

4) J. S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1842 S. 191 anføres af en Veittagelse kun det halve Beløb eller et halvt Aars Stipendium.

1) Den findes i Algreen-Ussings Rescriptsamling under 27 December 1822. Jfr. Collegial-Vidende for 1823 S. 2—6 og L. Engelstofths Esterr. ang. Kjøbenh. Univ., 1823, S. 281—285.

har paa flere Maader søgt at befordre bemeldte Videnskabers Studium ved Københavns Universitet. Saaledes har han ved Gavebrev af 28 Januar 1810²⁾ skjænk-
ket Universitetet sin private Naturaliesamling, har senere til Indlemmelse i samme
affjæbt Universitetet de Naturaliegjenstande, som dette eiede, for 11,000 Rdlr. D. G.
og har forøget Museet med flere private, af ham kjøbte, Samlinger. Dernæst
har han ved Gavebrevet af 28 Januar 1810 henlagt en aarlig Indtægt af
200 Rdlr. til Museets aarlige Tilvæxt og anvist 200 Rdlr. aarligt som Belønning
for de Lærere, som i Aarets Løb holde og tilendebringe naturhistoriske Forelæsninger
ved Universitetet. Fremdeles har han udvirket en kongelig Resolution for, at den even-
nævnte Kjøbesum af 11,000 Rdlr. for Universitetets Naturaliegjenstande skulde opvære
til 20,000 Rbdlr. S. B., hvis Renter skulde anvendes til Gavn for det naturhistoriske
Studium. Endvidere har han fra Aaret 1816 udbetalt aarligt 400 Rbdlr. til Ind-
kjøb af naturhistoriske Bøger for Universitetsbibliotheket. Endeligen har han saaledes
forøget sine flere Gaver til Universitetet, at Renterne af 52,500 Rbdlr. i kongelige Ob-
ligationer, hvoraf de 12,500 Rbdlr. ere udlagte af hans Søn, anvendes til Fordeel for
de naturhistoriske Videnskaber. Til disses Fremme have endvidere en Reservefond
paa 5000 Rbdlr. i lignende Obligationer. Til den grevelig Moltkeske Stiftelse for
Universitetet høre desuden 7500 Rbdlr. i kongelige Obligationer, for hvis Renter skulle
indkjøbes philologiske og historiske Bøger³⁾. En Foundation for denne Stiftelse er vel
endnu ikke kommen i Stand, men et Udkast til samme er dog forfattet og af alle Bed-
kommende i det Væsentlige vedtaget. Ifølge samme skulle af Renterne af de under Stif-
telsen hørende og Universitetsqvæsturens Bestyrelse underlagte 20,000 Rbdlr., hvortil
Kjøbesummen for de Universitetet forhen tilhørende Naturaliegjenstande skulde opvære,
enkelt Understøttelser kunne bevilges saadanne Studerende, som med særdeles Flid dyrke
de naturhistoriske Videnskaber.

2) Det findes i Collegial-Ridende for 1810 S. 264—270 og i L. Engelstofts Univ. og
Skole=Annaler for 1810 I. S. 223—230.

3) Jfr. L. Engelstofts Univ. og Skole=Annaler for 1810 I. S. 217—231, for 1811 I.
S. 78—82, for 1812 S. 65—68, 208—209, for 1813 S. 83—87, J. P. Selmers
Kjøbh. Univ. Aarbog for 1839 S. 94—100.

41.

Müllers Stipendium.

Districtschirurg i Skjelsjør Henrik Frederik Müller har ved et under 10 Marts 1828 oprettet Testament, der under 19 August s. A. er stadfæstet af Kongen, tillagt det chirurgiske Academie i Kjøbenhavn 2000 Rbdlr. i kongelige Obligationer, "hvis Renter efter Academiets nærmere Bestemmelse skulle anvendes til en treaarig Understøttelse for 2 Studiosi Chirurgiæ, hver med det Halve"¹⁾. I Academiets Samling den 16 Januar 1830 er med Hensyn til dette Legat taget den Beslutning, at Renternes Udbetaling skal finde Sted den sidste Dag i Juni og December Maaneder og at Rettigheden til at nyde Stipendiet udløber med det Halvaar, hvori Stipendiarius underkaster sig Examen. Dette Stipendium er ved det chirurgiske Academies Indlemmelse i Universitetet²⁾ gaaet over til denne Stiftelse. Som Stipendium udbetales den fulde Rente 4 pCt. af Capitalen, saa at hver Stipendiarius aarligen erholder 40 Rbdlr.³⁾

42.

Rahlffs Stipendium.

Ved Testament¹⁾ af 7 September 1833, stadfæstet af Kongen under 19 s. M., har Professor Doctor medicinæ Georg Rahlff skænket Kjøbenhavns Universitet 7500 Rbdlr. til et Stipendium for 2 Studenter, "der ved Flid, Duelighed og god Dpførsel have gjort sig værdige til en saadan Understøttelse". Udgang til dette Stipendium, der kan oppebæres i 3 Aar, have "først Personer af Stifterens Slægt, dernæst Feh-

1) Den herhen hørende Bestemmelse i Testamentet findes i S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1842 S. 77, jfr. S. 36.

2) Befgj. af 21 December 1841 § 1.

3) S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1842 S. 191.

1) Den herhen hørende Bestemmelse i Testamentet findes i S. P. Selmers Akademiske Tidender for 1834 S. 257—258 og i Algreen-Ussings Rescriptsamling under 19 September 1833.

meranere og endelig *Studiosi Medicinæ*, som ere fødte i det egentlige Danmark eller noget af Hertugdømmerne". Forsaavidt her gives Studenter af Stifterens Familie og Studenter fra Fehmern en fortrinlig Afgang til Stipendiet, er det efter Bestemmelsens Indhold ikke nødvendigt, at de studere Medicin. Dette er nærmere oplyst i en af det juridiske Facultet under 13 August 1834 afgiven Betænkning²⁾. Stipendiaterne vælges af det medicinske Facultet. De aarlige Renter, som deles lige mellem de 2 Studerende, udgjøre 281 Rbdlr. 24 Skl.³⁾

45.

Rosborgs Stipendium.

Jacob Rosborgs Enke, Anna Catharina Rosborg, født de Bøss, har ved Testament¹⁾ af 11 August 1756 skænket 5000 Rdlr. til et Stipendium, som det theologiske Facultet aarligen skal "uddele til 8 fattige, men derhos flittige og duelige *Studiosis Theologiæ*, saaledes at enhver nyder dette Stipendium i 3 Aar, om de saalænge ved Universitetet forblive og, som forhen meldt, ere fattige, flittige og duelige". Ved sit Testament gav hun ogsaa andre Legater til offentlig Brug og med Hensyn til alle disse Legater findes i Testamentet denne Anmodning til Bestyrerne: "i Fald Noget enten af mine eller min salig Mand's Paarørende skulde findes saa fattige, at de maatte være nødsagede hos Bedkommende at anholde om et eller andet af disse Legatis, enhver efter sine Omstændigheder, de da fremfor Andre til samme at nyde maatte vorde antagen". Executorerne af sit Testament har hun ogsaa "ombedet, at de med *Professorum Theologiæ* Raad ville oprette en ordentlig og bestandig Fundats" over Stipendiet til Studenter. En saadan Fundation er ogsaa forfattet under 29 Juni 1761 af *Executor testamenti* Professor i Rettsvidenskaben J. C. Sevel med det theologiske Facultets Raad og samme er under 17 Juli s. A. stadfæstet af Kongen²⁾. I denne Fundation er blandt Andet Følgende bestemt. Stipendiet maa ikke anvendes "til andet

2) J. P. Selmers Akademiske Tidender for 1835 S. 194—196.

3) J. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1842 S. 191.

1) Dette Testament findes i J. Hofmans Samling af Fundationer X. S. 350—355.

2) Den findes i L. Engelstof's Univ. og Skole-Annaler for 1810 I. S. 59—69.

Brug eller Studium, under hvad Skin eller Forevending det end maatte være, end alene til Studium Theologicum her ved Kjøbenhavns Universitet at fortsætte". Det deles lige mellem de 8 Stipendiarii og disse beholde det i 3 Aar, naar de saalænge forblive ved Universitetet og forholde sig vel i Levnet, Værdom og Flittighed. Til Stipendiet maa Ingen antages, som ikke har taget den philosophiske Examen i det mindste med Characteren *Haud illaudabilis* og allerede i nogle Maaneder med god Fremgang dyrket det theologiske Studium; i Regelen heller Ingen, som er over 22 Aar gammel, "dog er hermed ingenlunde meent, at *Facultas Theologica* saa nøie skal være bunden til nogen vis Alder, at det jo endog skal være berettiget at give dette Stipendium til Den eller De, som ere over 25 Aar og alt have sustineret *Examen Theologicum*. Naar Nogen af *Testatricis* eller hendes Mand's Slægt om dette Stipendio gjør Ansøgning, formodes, de da, *cæteris paribus*, præfereres". De Antagne skulle anvende al Flid paa at forfremmes i theologisk Værdom og Beqvemhed til geistlige Embeder, "samt dertil revere sig i den hos *Ephorum* værende Bog". De skulle inden eet Aars Forløb fra deres Antagelse underkaste sig theologisk Examen og deri opnaae i det mindste Characteren *Haud illaudabilis*. Veder Nogen $1\frac{1}{2}$ Aar gaae forbi, uden at have taget denne Examen, eller uden at have opnaaet anførte Character, "da maa han ei længer beholde Stipendium, med mindre *Facultas Theologica* i første Tilfælde eragter ham ved Svaghed eller ligesaa vigtigt og lovligt Forsald at kunne undskyldes." Stipendiarii maae ikke paatage sig at undervise, uden forsaavidt De, som allerede have taget theologisk Examen, maae i saa Maade anvende 1 eller 2 Timer om Dagen. De skulle aarligen forfatte et *Specimen exegeticum* og theologiske Candidater skulle i det mindste 2 eller 3 Gange om Aaret søge Leilighed til at prædike i Frue Kirke. En Professor *theologiae ordinarius* og ordentligviis den ældste skal være Ephor for dette Stipendium og præsentere værdige Ansøgere, blandt hvilke det theologiske Facultet vælger. Stipendiet skal udbetales hvert Aar i Juli Maaned. Stipendiecapitalen er indbetalt til Universitetet i Aaret 1761 tilligemed nogle oplagte Renter, saa at den da kom til at udgjøre 5450 Rdlr. Courant. Den beløber sig nu til 4949 Rbdlr. 85 Skl. og i Renter udeles aarligen 185 Rbdlr. 60 Skl. ³⁾

³⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121, for 1842 S. 191.

Rosenkranges Reifestipendium.

Dette Stipendium er stiftet af Rigsraad og Kongens Befalingsmand **Holger Rosenkrantz** til Rosenholm ved Gavebrev af 27 December 1622 ¹⁾). Ved dette tillagde han Universitetet 2500 Rdlr. i Species til et Reifestipendium for en "skikkelig og duelig Person", som er født af "gode ærlige Forældre", giver gode Forhaabninger, har ved sine Examina viist, at han har "lingvarum Latinæ, Græcæ et Hebrææ og artium humaniorum gode initia og fundamenta, men for alting befindes in unice salutari ipsa veræ pietatis sincera doctrina saavidt til første Begyndelse at være oplært, alene lige efter Guds egen Mund og beskreven Ord, udi sin rette bogstavelige og Guds Aands egentlige Mening, foruden al menneffelig Fornufts egenfindig Wiisdom, Spidsfind og Grille, saa hans Hjerte af Guds Aands Bistand ikke lettelig skulde kunne afvendes, og saadan Fremgang herudi have gjort, at han kan eragtes disse sine Studia lovlig og vel udi 4 Aar derefter at kunne, til Andre udi Guds vor Herres Menighed gavnligen at forestaae, med tilbørlig anvendt Flid udføre og fuldende". Ifølge heraf kan Stipendiet uden Tvivl kun gives til Studerende, som dyrke det theologiske Studium, holde fast ved den evangeliske Lære og have bestemt sig til som Præster eller iøvrigt som Lærere at udbrede samme ²⁾). Om den Ansøgende er "fattig eller formuende", skal ikke synderligen agtes; dog skal Den, som ingen Formue har, foretrækkes for Andre, "som selv Formue have sig udi sine Studiis at underholde". Han nyder "til sine Studia paa andre lovlige Steder at udføre" i 4 Aar den aarlige Rente af 2000 Rdlr. i Species, hvorimod Renten af de 500 Rdlr. skal oplægges for ham og efter hans Hjemkomst udbetales ham "hvert Aar til hans Underholdning, dersom han imidlertid ikke befindes at have eller bekomme noget Andet her i Riget efter sin

¹⁾ Gavebrevet findes i *H. Hofmans Samling af Foundationer* I. S. 380—384, jfr. S. 109—128, *J. Badens Univ. Journal* III. S. 97—103, *L. Engelstofths Univ. og Skole-Annaler* for 1812 S. 215—216.

²⁾ Jfr. *J. Badens Univ. Journal* III. S. 100—101.

Stand at underholde sig med". Bliver denne Rente af de 500 Rdlr. Species ikke paa saadan Maade anvendt, skal den oplægges til Capitalen, for at deraf kan dannes "en Hovedstol, af hvis Rente der endnu en Studiosus eller flere udi lige Maade kan i Fremtiden tillægges og underholdes". Hvis Stipendiaten misbruger Stipendiet "enten til at lade sig forføre og forhærde udi gudsbespottelige Meninger imod Guds salige Ords eenfoldige og rette Forstand, eller til et ugudeligt og letsærdigt Levnet at føre og drive", skal han, "saafremt han dertil nogen Formue haver", tilbagebetale, hvad han "skalkagtigen har forødt". Til Stipendiet udnævner den Eldste af Stifterens Afkom paa Sværd siden, "saafremt han saaledes haver studeret, at han selv kan skjonne, hvilken Person efter de Qualiteter, som fornævnte Foundation udkræver, dueligst og skikkeligst monne være til dette Beneficium at nyde". Denne Director har ogsaa at paasee, at Foundationen overholdes. Om den Udnævnte har de foreskrevne Egenheder med Hensyn til Duelighed og Skikkelighed, skal undersøges af Universitetet, til hvilket Udnævnelsesretten ogsaa gaaer over, naar der ikke gives noget Afkom paa Sværd siden, hvem Directionen kan tilkomme.

Stifterens Søn Erich Rosenkrantz har foreskrevet, at Enhver, som udnævntes til dette Stipendium, skulde, førend han kom til at nyde samme, underskrive og med Sed bekræfte en Revers, hvorved han forpligtede sig til, ikke, medens han nød Stipendiet, at dyrke andre Studier end det theologiske, i fulde 3 Aar ikke at opholde sig og studere ved andre Universiteter, end hvor den rette Religionslære foredroges efter den Augsburgske Confession og andre symboliske Bøger, til efter sin Hjemkomst at tjene Fædrelandets Kirke med denne Lære og, hvis han opholdt sig ved andre Universiteter eller forandrede den theologiske Levevei, at tilbagebetale, hvad han havde oppebaaret med Renter. Denne Revers blev af Consistorium billiget under 13 April 1678, men da den ikke har Hjemmel i Stifterens Foundation, har Consistorium ved Skrivelse af 3 April 1830 bestemt, at den for Fremtiden skal bortfalde.

I Foundationen omtales 4 Aar som den Tid, hvori Stipendiet skal oppebæres, men denne Tid synes dog kun at være nævnt som den længste og der synes saaledes ikke at være Noget til Hinder for, at Stipendiet ogsaa nydes af Den, som i kortere Tid opholder sig udenlands. Efter sin Hjemkomst kan Stipendiaten neppe nyde Ren-

ten af de 500 Rdlr. Species i længere Tid, end han har været udenlands, thi det er kun for saa lang Tid, at Renten er oplagt for ham, og denne Rente bør, naar Reise-stipendiet paany er bortgivet, bevares for den nye Stipendiat³⁾.

Den rentebærende Stipendiecapital var ved Udgangen af Aar 1843 11,500 Rbdlr., hvoraf tvende Stipendier, hvert med en Capital af 5000 Rbdlr., ere dannede. Stipendiaten oppebærer, medens han er udenlands, Renten af 4000 Rbdlr.³⁾ og kan efter sin Hjemkomst under de foreskrevne Betingelser faae Renten af 1000 Rbdlr. i saa lang Tid, som han har opholdt sig i Udlandet. Som Stipendium udbetales den fulde Rente 4 pCt. af disse Capitaler, da Administrationsomkostningerne til Dvæsturen⁴⁾ afholdes af de Renter, som faaes af den øvrige Deel af Hovedcapitalen og forresten oplægges til Tilvært.

I den senere Tid er Stipendiet bortgivet af Consistorium.

45.

Rostgaards Stipendium.

Conferentsraad Friderich Rostgaard har ved Forskrivning af 18 Juni 1736 og Testament af f. D.¹⁾ skænket Universitetet 4000 Rdlr., som ved Dplæg af Renter skulle opvoxe til en Capital af 32,151 Rdlr. Renten af 26,000 Rdlr. skal da anvendes til Løn og Bopæl for en Professor i Historie og nordiske Oldsager. De øvrige Renter skulle anvendes blandt Andet til to Stipendier for Studerende. Det ene er bestemt for Regentsalumner og er allerede i det Foregaaende omtalt²⁾. Til det andet

³⁾ Univ. Direct. Skriv. af 14 August 1833, jfr. S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1833 S. 122—124.

⁴⁾ Jfr. S. 34 Anm. 20.

¹⁾ Findes i J. Badens Univ. Journal VI. S. 29—41. Jfr. S. Hofmans Samling af Foundationer I. S. 216—218, S. P. Selmers Akademiske Tidender for 1833 S. 390—394, Universitetets Aarbog for 1842 S. 79—80. J. L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1812 S. 217 er det Stipendium, som her i denne § omtales, forbigaaet.

²⁾ Jfr. § 5 S. 41—42.

er henlagt Renten af 860 Rdlr. Det skal gives til 2 eller i det høieste 4 Alumner, ³⁾ som ved trykte Skrifter grundigen gjendrive Fremmedes Wildfarelser og Bagvaskelser med Hensyn til danske Begivenheder og Oldsager, eller øve deres Nemme ved at oplyse de nordiske Landes Naturhistorie. Dette Stipendium kan kun oppebæres een Gang og skal bortgives af det academiske Senat. Fortrinlig Udgang til samme skulle de Alumner have, der ere fødte i Sjælland, og blandt dem de, som blive dimitterede til Universitetet fra Helsingørs eller Sorøes Skoler, tilligemed en eller anden Islænder, dersom de ikke ere ringere end Andre i Lærdom og Nemme. Stipendiet er ikke endnu traadt i Virksomhed, da Stiftelsens rentebærende Capital ved Udgangen af Aaret 1843 kun udgjorde 25,233 Rddlr. 14 Skl.

46.

Schous Stipendium ¹⁾.

Statsraad og Ræmmereer ved Dresunds Toldkammer Jacob Henric Schou og Hustrue Susanna, født Beckman, have ved Testament og Foundation af 10 Marts 1818, hvilke tilligemed nogle senere Tillæg ere stadfæstede af Kongen under 7 Juli 1840 ²⁾, oprettet en Stiftelse, af hvilken ogsaa Studerende ved Kjøbenhavns Universitet komme til at nyde Godt ³⁾. Ved Foundationens første Ufdeling § 6 er det bestemt, at 40 Rddlr. aarligen skulle udbetales til en "uformuende, skikkelig og haabefuld Student". Han kan erholde Stipendiet i samme Aar, han er bleven Student, og kan nyde det i 2 Aar, "om han til Examen philologicum og philosophicum har faaet

³⁾ Dette Udtryk: "alumni" i Testamentets § 18 og Forbindelsen med § 17, hvor Stipendiet til "studiosi in collegio regenziano" omtales, give vel nogen Anledning til at antage, at Testator ved Bestemmelsen i § 18 har tænkt paa Regentzalumner, men det forekommer mig dog ikke at være klart, at det i § 18 anordnede Stipendium efter hans Willie skal være indskrænket til saadanne Studenter, som have Bolig paa Regentzen.

¹⁾ Jfr. § 7 S. 53.

²⁾ Foundationen og de til samme hørende Bestemmelser i Testamentet med Tillæg ere særskilt trykte i Kjøbenhavn 1843.

³⁾ Denne Stiftelse har sin egen Bestyrelse og den Capital, hvoraf de efternævnte Stipendier skulle udredes, staaer saaledes ikke under Universitetets Bestyrelse.

Characterem haud illaudabilem, men i 4 Aar, naar han har faaet laudabilem". Fortrinsret til dette Stipendium er i Foundationens anden Afdeling § 1 tillagt Stifternes Familie, hvorved forstaaes ægte Afkom af afdøde Raadmand i Kjøbenhavn **Didric Beckman** og Hustrue **Ellen Pauli**, af afdøde Statsraad og Hof- og Stadsrets-Aksessor **Novel Abraham Dall** og Hustrue **Anna Dorothea Debes**, som forhen har været gift med Aksessor **Novel Frederic Beckman**, og af afdøde Sognepræst til Buust i Aalborg Stift **Henric Schou**. Dernæst er nærmest Afgang til Stipendiet i § 2 given ægte Afkom af afdøde Professor i Theologie **Peder Rosenstand Goisse**, af afdøde Professor i de orientalske Sprog Conferentsraad **Johan Christian Kall** og af afdøde Færgemand ved Guldborg og Eier af Bilhelmsdal paa Falster **Hans Jacob Lemming**. Stipendiet skulde bortgives af Stiftelsens Direction, men i en Tillægsbestemmelse (Litr. i eller Nr. 19) er det fastsat, at Universitetets Consistorium skal udnævne til Stipendiet, hvorhos Consistorium er anmodet om, "at udnævne en Student, som er dimitteret fra Bordingborg Skole, hver anden eller tredie Gang det bliver ledigt, naar nogen saadan dertil trængende og duelig findes". Da i denne Regel, som gives for Consistoriums Udnævnelse, ikke indeholdes noget om den i Foundationens 2. Afd. § 1 og 2 ommeldte Fortrinsret til Stipendiet og denne Fortrinsret ikke i sin fulde Udstrækning kan bestaae med den Forret til Stipendiet, som i Tillægsbestemmelsen er tillagt Studenter fra Bordingborg Skole, kan det synes noget tvivlsomt, om ikke den i Foundationen givne Fortrinsret maa ansees ganske bortfalden, hvilket er antaget af Stiftelsens Direction i en Skrivelse til Stipendiets Ephorus af 19 Juli 1844.

Ved samme Foundation er bestemt en aarlig Understøttelse af 20 Rbdlr. for den Discipel fra Bordingborg Skole (hvorfra Stifteren selv er dimitteret), som ved Examen artium viser den bedste Fremgang og behøver Understøttelse, "hvilke 20 Rbdlr. Stiftelsens Directører aarligt afgive til Universitetsdirectionen, for at lade ham samme udbetale". I de "Aaringer, naar ingen Discipel fra Bordingborg Skole er dimitteret, som kan behøve dette Stipendium, blive disse 20 Rbdlr. af Directionen for Universitetet at afgives til Rector ved Bordingborg Skole, som da efter sit bedste Skjønnende uddeler samme til de meest haabefulde og trængende Disciple i Skolens øverste Klasse". Ved

Skrivelse af 9 Juli 1844 har Universitetsdirectionen overdraget til Consistorium at udnævne den Student fra Bordingborg Skole, hvem Stipendiet bør tillægges.

Endvidere ere ved en Tillægsbestemmelse til Foundationen tvende Stipendier, hvert paa 50 Rbdlr. aarligt, oprettede for to uformuende, skikkelige og haabefulde Studenter. De kunne erholde Stipendiet i det samme Aar, i hvilket de ere blevne dimitterede, naar de i første Examen have faaet i det mindste **Haud illaudabilis**, og kunne beholde det i 2 Aar, naar de i den philologisk-philosophiske Examen faae Characteren **Haud illaudabilis**, i 3 Aar, naar de faae **Laudabilis**, og i eet Aar længere, hvis de ere af Stifternes Familie. Disse to Stipendier bortgives af Stiftelsens Directører.

47.

Det Ekeelse Stipendium.

Rigsraad Christen Steel til Fusinge har paa egne og flere Slægtinges Begne ved Foundation af 12 Juni 1647¹⁾ overdraget til Universitetet 9000 Rdlr. i Species. Heraf bleve 7500 Rdlr. i Species bestemte for Studerende og 1500 Rdlr. for Huusarme. Denne sidstnævnte Afdeling hører ikke herhen. Af de til første Afdeling hørende 7500 Rdlr. skulde 2000 Rdlr. i Species staae til bestandig Fremvært, Renten af 4000 Rdlr. i Species skulde deles mellem 10 Studenter, hvoraf enhver, da Rentefoden var 5 pCt., vilde erholde 20 Rdlr. i Species aarligt, Renten af 400 Rdlr. skulde gives "fattige Skolebørn", Renten af 600 Rdlr. skulde tilstaaes "Disputantes" og Renten af 500 Rdlr., Alt i Species, tilfalde Ephorus. I disse Bestemmelser er allerede i det syttende Aarhundrede foregaaet den Forandring, at Intet uddeles til Skolebørn, hvori- mod der foruden de ordinære Stipendiater ogsaa udnævnes nogle extraordinære²⁾. An-

1) Den findes i *H. Hofmans Samling af Foundationer* I. S. 384—389, jfr. S. 129—140, og i *J. Badens Univ. Journal* II. S. 117—120. Jfr. *L. Engelstof's Univ. og Skole=Annaler* for 1812 S. 218—221. I Aaret 1838 er foregaaet en nærmere Ordning af denne Stiftelse, hvorom Directionen for Universitetet og de lærde Skoler har givet Bestemmelser i Skrivelse af 27 November 1838. Oplysning desangaaende indeholdes i *H. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog* for 1838 S. 124—128.

2) *J. Badens Univ. Journal* II. S. 120, *H. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog* for 1838 S. 124—125. Efter den ældste Regnskabsbog, som findes og som begynder med Aaret

tallet af ordinære Stipendiater blev ved Foundationen fastsat til 10 og dette Antal skulde ikke forøges, da den Rente, som i Tiden maatte erholdes af Tilværten, skulde tilfalde Skoleelever; men i Aaret 1705, da Anvendelsen af en Deel af Stiftelsens Renter til Skoleelever allerede var ophørt, forøgedes Antallet med Patronens Samtykke til 20, i Aaret 1801 til 30 og det har senere endog været større. Da imidlertid Capitalen ikke er tilstrækkelig til at afholde Stipendium af den fastsatte Størrelse til saa mange Stipendiater, er Antallet i Aaret 1838 indtil videre bestemt til 16, men vil blive forøget, efterhaanden som ved den anordnede Fremvært en Capital indvindes, af hvis Renter en ordinær Stipendieportion vil kunne afholdes³⁾. Til Stipendiater kunne antages Studenter fra de Provindser, "som ere under Danmarks Krone". De kunne nyde Stipendiet i 4 Aar og ikke længere, med mindre nogen erholder en særdeles Bevilling derpaa af Patronen. De kunne beholde Stipendiet, saavel medens de studere her ved Universitetet, som naar de opholde sig ved andre Universiteter, "hvor de udi deres Theologie kunne forfremmes, dog ikke i Frankrig eller Stalien, hvor de snarere i deres Gudsfrygt forhindres end forbedres". Af denne Bestemmelse kan ingenlunde udledes, at Stipendiet udelukkende tilkommer theologiske Studerende, men i samme ligger ifkun en Forudsætning om den Regel, som paa den Tid, Foundationen blev givet, var den almindelige, at alle Studenter underkastede sig en theologisk Examen, og forsaavidt er Foundationen ved den senere Lovgivning forandret⁴⁾. Stiftelserens Afkom paa Sværdsiden har alene Ret til at udnævne til dette Stipendium. Den Ældste af dette Afkom er Patron for Stiftelsen og han lader efter sin egen og sine Slægtinges Billie De indskrive, som skulle nyde Stipendiet. Tidligere ere ofte Børn indskrevne, endog fra Buggen af, men da det herved blev umuligt at efterkomme de Forskrifter, som angaaende academiske Stipendiars Bortgivelse indeholdes i Universitetsfoundationen⁵⁾, er det bestemt, at In-

1700, har ingen Uddeling fundet Sted til Skolepersoner, hvorimod flere extraordinære Stipendiariere have været udnævnte. Forandringen maa altsaa være ældre.

3) J. Badens Unib. Journal IX. S. 135—136, J. P. Selmers Kjøbh. Unib. Aarbog for 1838 S. 125, 127.

4) Unib. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 6. Ifr. ovenfor § 3 S. 17—18.

5) Fund. af 7 Mai 1788 Cap. 6 § 2 Nr. 10. Ifr. ovenfor § 3 S. 15.

gen maa indskrives, forinden han er bleven Student og en Plads er bleven ledig⁶). Ephorus skal have Indseende med Stipendiaterne, "at de udi Guds Kundskab, Lærdom og høviske Sæder forfremmes", og de skulle af Consistorium udelukkes fra Stipendiet, "naar de befindes at øve sig i Drukkenskab, Hovmodighed, Letfærdighed, Slagsmaal, eller i andre Maader at føre et forargeligt Levnet". Enhver Stipendiat erholder, saaledes som Foundationen fastsætter, 20 Rdlr. i Species eller 40 Rbdlr. aarligt⁷).

Hvad der bliver tilovers af den første Hovedafdelings Renter, efter at de øvrige faste Udbetalinger og Dplæg ere udredede, uddeles som extraordinære Stipendier til Studenter, som Patronen ligeledes udnævner. Denne Udnævnelse skeer kun for en enkelt Rentetermin og hver saadan halvjaarlig Stipendieportion har i den senere Tid været 10 Rbdlr.

Til "Disputantes" ere henlagte først 5 Rdlr. i Species aarligen, der forudsættes at indkomme som Renter af 100 Rdlr. og nu ere bestemte til 10 Rbdlr., dernæst Renten af 500 Rdlr. i Species eller nu af 1000 Rbdlr. og endeligen den Rentes Rente, som indvindes af Fremværtcapitalen 2000 Rdlr. i Species eller 4000 Rbdlr., medens Renterne opvoxe til det Beløb, som de skulle have naaet, inden de lægges til Hovedcapitalen. Den aarlige Indtægt for denne særlige Afdeling skal efter Foundationen "gives de Studerende, som enten ere promoti Magistri eller Baccalaurei, at de derfor skulle disputere in Philosophicis"; de skulle "for hver Disputats have strax af Rector Magnifico 2 Rdlr., enten de ere indskrevne for de Skeelers Penge eller ikke". Da de Disputeerøvelser, som her have Hensyn til, ikke længere holdes, kan Indtægten ikke anvendes ganske overeensstemmende med Foundationens Forskrifter, men den skal dog endnu saavidt muligt benyttes til at fremme Disputeerøvelser mellem de Studerende og, forsaavidt den ikke dertil medgaaer, anvendes som Understøttelse til Trykningen af Disputatser for academiske Grader og iøvrigt til extraordinære Understøttelser for Studerende, Alt efter Ephori Forslag og Consistorii Beslutning⁸).

⁶) Univ. Direct. Skriv. af 27 November 1838.

⁷) Ifr. Canc. Skriv. af 13 Januar 1818.

⁸) Univ. Direct. Skriv. af 27 November 1838. Ifr. J. Vadens Univ. Journal IX. S. 136, S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1838 S. 126 og 128.

48.

Skulesens Stipendium.

Ifølge et af Biskop Gisle Thorlaksen og Medarvinger efter hans Fader, Biskop Thorlak Skulesen, under 1 Juli 1668 forfattet Gavebrev har denne Thorlak Skulesen givet og afstaaet til Skolen paa Holum i Hjalteidal 20 Hundrede i Jordegods, hvilken Jord skulde være 1/2 i Hørgardal eller anden ligesaa god med 1 Hundreds Landskylb og 4 Qvilder, samt fastsat, at Leie og Landskylb af bemeldte Jord skal tillægges en af de fattigste Studerende, der, dimitteret fra Holum Skole, studerer udenlands¹⁾. Gaarden 1/2, som ifølge heraf blev overdragen Holum Skole, er, da denne Skole er nedlagt, bortsolgt og som Kjøbesum vil til Universitetet blive indbetalt 266 Rbdlr. Renten heraf vil efter Consistoriums Forslag af 30 December 1843, hvilket under 13 Januar 1844 er stadfæstet af Directionen for Universitetet og de lærde Skoler, blive af Consistorium tilbeelt en trængende islandsk Student for en Tid af indtil 4 Aar og udbetalt aarligen i hver 11 December Termin.

49.

Stampes Reifestipendium.

Efter Statsminister Henrich Stampes Villie, at der af hans og Hustrues efterladte Midler skulde gives en Capital til et Reifestipendium for "en academisk Borger, som her ved Universitetet havde fuldenbt sit academiske Cursus", har hans Enke Margrethe Elisabeth, født Grøn, i Aaret 1790 indbetalt til Universitetet 3200 Rdlr. og for Anvendelsen heraf under 27 Juli 1790 forfattet en Foundation, som den 30 s. M. er stadfæstet af Kongen¹⁾. Den aarlige Rente af 3000 Rdlr. "skal en Student, som er født af skikkelige Forældre, har lagt sig efter det juridiske Studium, deri gjort god Fremgang og erholdt latinsk Examen med bedste Character, nyde, for ved Hjælp

¹⁾ Jfr. J. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 107—108.

¹⁾ Den findes i J. Badens Univ. Journal IV. S. 140—141, jfr. S. 183, og i Fogtmans Rescriptsamling under 30 Juli 1790. Jfr. L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1812 S. 222—223.

deraf videre at udbrede sine Kundskaber saavel i de juridiske som i andre nyttige Videnskaber, og især hvad der hører til Deconomie og Statistisk". Han oppebærer den aarlige Rente "i 3 paa hinanden følgende Aar, medens han er udenlands og paa Reiser". Da imidlertid denne Rente "ikke er tilstrækkelig for en Student til derved alene at kunne opholde sig ved fremmede Universiteter og paa Reiser, saa maa det tillades, at de aarlige Renter af Stipendium enten oplægges, indtil de blive den Sum, at en Student dermed i 3 Aar kan udkomme, eller og dette Stipendium lægges til et andet Reifestipendium, saa at den Student, som nyder et andet saadant Stipendium, tillige kunde hjælpes med dette". Denne Bestemmelse er forklaret i en Betænkning af det juridiske Facultet af 13 Marts 1835, hvorved oplyses, at Meningen ikke er, at de aarlige Renter kunne oplægges til Capitalen, indtil denne naaer den Størrelse, at sammes Renter ere tilstrækkelige til et selvstændigt Reifestipendium, men derimod, at de aarlige Renter kunne opsamles i saa mange Aar, at disse opsamlede Renter i Forbindelse med Capitalens aarlige Renter i Reisetiden blive tilstrækkelige til et saadant Stipendium. Derhos er det antaget, at det maa beroe paa Stipendiets Patron deels at bestemme, om enten saadan Opsamling af Renter skal finde Sted, eller Stipendiet skal forenes med et andet Stipendium, og deels at afgjøre, i hvor mange Aar Opsamling skal skee, hvis saadan vælges. Den første Stipendiat udnævntes i Aaret 1796. De indtil den Tid indvundne Renter omtrent 600 Rdlr. forøgede Geheimeraadinde Stampe med 400 Rdlr. og bestemte ved Skrivelse af 11 October 1796, at Renten af disse Summer skulde anvendes til Stiftelsens Tilvært. Paa Grund heraf har Consistorium under 4 Mai 1844 fastsat, at Renten af 1000 Rbdlr. skal aarligen oplægges til Hovedcapitalens Forøgelse. Det tilkommer "den Ældste" af Statsminister Stampes og Frues "Familie" at udnævne til Stipendiet, og naar Ingen af Familien mere er til, skal Udnævnelsesretten tilfalde Consistorium. Om den Fremgang, som Stipendiaten gjør i Videnskaberne, skal han "aarligen indsende til Consistorium troværdige Attester fra de Professorer, hvis Underviisning han har benyttet sig af". Stipendiets faste Capital udgjør nu 8837 Rbdlr. 48 Skl., men desuden haves en Deel opsamlede Renter, der, saasnart Stipendiet igjen bortgives, blive at udbetale.

Renten af de ifølge Foundationen indbetalte 200 Rdlr., der indbefattes under nysnævnte Capital, tilfalder Ephorus.

50.

Stampes Stipendium for fattige Studenter¹⁾.

Statsminister Henrich Stampes Enke, Margrethe Elisabeth Stampe, har ved Codicil af 24 November 1798 tillagt Kjøbenhavns Universitet 5000 Rdlr. "til et Stipendium for tyvende fattige Studenter"²⁾. Angaaende Anvendelsen af dette Stipendium have Executorerne af hendes Testament, Geheimeraad Christian Brandt og Conferentsraad Christen Schov, ifølge hendes Willie forfattet en Foundation under 22 November og 8 December 1800, hvilken d. 23 Januar 1801 er stadfæstet af Kongen³⁾. Ifølge samme skal den aarlige Rente "deles mellem 2 fattige og skikkelige Studenter af Geheimeraad Stampes eller Frues Familie, som ved Flid, Duellighed og god Dpførsel vise sig værdige dertil; og naar flere saaledes qualificerede Studenter af deres Familie maatte findes ved Universitetet, saa bør de, som ere dem nærmest beslagtede, stedse have Fortrin til at nyde det". Meldes ingen Student af Familien sig inden 6 Uger, naar det bekjendtgjøres i Adresseavisen, at en Stipendieplads er ledig, gives Stipendiet til en fattig og skikkelig Student udenfor Familien. De to Studenter kunne erholde Stipendiet, saasnart de have faaet deres første Examen med bedste Character. De kunne beholde det i "5 paa hinanden følgende Aar, medens de opholde sig ved Kjøbenhavns Universitet". De have hvert Aar med paalidelige Attester at bevise for Stipendiets Ephorus deres gode Forhold og Fremgang i Vidensfaberne. Tøvrigt blive Reglerne i Universitetets Fundats angaaende Stipendier at følge. Dette Stipendium maa aldrig staae ledigt: dersom derfor Studenter, som nyde samme, døe, forlade Universitetet eller ved slet Dpførsel gjøre sig uværdige til at nyde det, førend de for dem bestemte 5 Aar ere udløbne, skal deres Plads fra den Dag besættes med

¹⁾ Jfr. ogsaa § 6 S. 49.

²⁾ Codicillens Indhold findes i J. Badens Univ. Journal VII. S. 83, jfr. L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1812 S. 223.

³⁾ Findes i Fogtmans Rescriptsamling under 23 Januar 1801.

Andre. Stipendiet bortgives af Stamherren til det Stamhuus, som blev oprettet for Statsminister Stampes og Frues Hovedarving, nemlig Nysø. Naar ingen saadan Stamherre mere er til, tilfalder Udnævnelserne Consistorium. Stipendiecapitalen, hvis Renter deles mellem to Studenter, udgjør nu 4684 Rbdlr. 4½ Skl. og hver Stipendiat erholder aarligen 87 Rbdlr. 79 Skl. Capitalen er af Hovedarvingen, Kammerherre Holger Stampe til Nysø, forøget med 200 Rbdlr., hvis Renter tilfalde Stipendiets Ephorus.

51.

Steenbuck's Stipendium.

Profesor i Theologien Hans Steenbuck har ved et Gavebrev ¹⁾ i Maret 1740 skænket 500 Rbdlr. i Kroner som et Stipendium for en Studiosus Theologiæ, som skal nyde Renterne, "naar han in examine Theologico haver fortjent og er aflagt med caractere Laudabili". Dette Stipendium maa efter Gavebrevet "ei gives Andre end een Studiosus Theologiæ født i Kjøge Bye af fattige, ærlige og christelige Forældre, og saasom det er venteligt, at ikke hvert Aar findes saadant Subjectum, som fra Kjøge Skole vorder dimitteret, saa maa det i Mangel af saadan en Person gives een, som i det øvrige er conditioneret efter Foundationens Indhold, dog født i Kjøbenhavn og dimitteret der fra Skolen". Fra den Tid af, at Stipendiet efter Nedlæggelsen af den lærde Skole i Kjøge ikke har kunnet uddeles til Candidater, som have gaaet i Kjøge Skole, er det stedse givet til en theologisk Candidat, som har været dimitteret fra en af Skolerne i Kjøbenhavn og i Embedsexamen har opnaaet bedste Character. Capitalen udgjør for Tiden 482 Rbdlr. 52 Skl. og den aarlige Rente, som udgives, er 18 Rbdlr. 8 Skl. ²⁾. Den første theologiske Professor skal "besørge Fundatsens Administration tilligemed øvrige Legatis Theologicis", hvoraf Meningen blandt Andet synes at være, at han har Ret til at udnævne til dette Stipendium.

1) Det findes i L. Engelstofts Univ. og Skole=Annaler for 1813 S. 282—284, jfr. S. 98—99.

2) J. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121, for 1842 S. 191.

Thotts Reifestipendium.

Statsminister Grev Otto Thott, Universitetets Patron, har ved Testament af 4 Juli 1783 tillagt Kjøbenhavns Universitet 10,000 Rdlr., hvis Renter skulle anvendes som Reifestipendium, for at to Studerende kunne i 3 Aar "besøge udenlandske Academier paa physiske og oeconomiske Videnskaber, hvorhen ogsaa regnes *Historia naturalis*". Stipendiaterne "bør have Kundskab i Mathematik og Chemie, uden hvilken ingen grundig Fremgang i det physikalske Studio kan forventes". Stipendiet er henlagt under "Consistorii Ofsigt, som, fornemmelig efter Professorum Matheseos og Physices Vidnesbyrd om de dertil meest Skiktede og i deslige Videnskaber allerede noget Duede, udnævner Dem, som dette Stipendium bør nyde". Ved Codicil af 30 Juli 1783 er tilføjet, at de to Studerende, som erholde Reifestipendiet, for at "gjøre sig kyndige i physikalske Videnskaber, bør ved hvert Aars Udgang til Consistorium indsende Forklaring, hvor de sig i sidste Aar have opholdt og hvad Fremgang de have gjort i bemeldte Studeringer, saafremt de fremdeles berørte Stipendium ville beholde"¹⁾. Dvereenstemmende med disse Bestemmelser har Consistorium under 21 Januar 1804 udfærdiget en Foundation for Stipendiet, hvilken under 24 Februar s. A. er stadfæstet af Kongen²⁾. I denne Foundation er det Studium, som Stipendiaterne skulle dyrke, nærmere bestemt til "physiske og oeconomiske Videnskaber, forsaavidt disse sidste angaa Landhuusholdningstheorien og Theorien om Manufacturer og Fabriker, hvortil ogsaa henregnes Naturhistorien", og det tillades dem, "da det physiske, oeconomiske og Naturhistoriens Fag hvert for sig ere meget vidtløftige, at vælge sig et enkelt af ovenmeldte Fag". Tillige er det tilføjet, at "Stipendiarii, forinden de reise herfra, bør for Ephoro forklare Hensigten af deres Reise, hvilke Videnskaber de fornemmelig gjøre

¹⁾ De herhen hørende Bestemmelser af ommeldte Testament og Codicil findes i J. Badens Unib. Journal IV. S. 182—183.

²⁾ Findes i L. Engelstofts Unib. og Skole=Annaler for 1807 II. S. 97—100 og i Fogtmans Rescriptsamling under 24 Februar 1804. Jfr. bemeldte Annaler for 1812 S. 225.

til deres Hovedfag, hvad Plan de i denne Henseende have lagt sig og hvilke Academier og Steder de ville besøge", og "paa deres Reise bør underholde Brevvevling med Ephoro og i det mindste to Gange om Aaret til ham berette, hvad Fremgang de have gjort, hvilke Forelæsninger de have hørt, hvilke Bekjendtskaber de have gjort med Lærde eller andre i deres Fag bekjendte og duelige Mænd, hvilke Indretninger de have besøgt, hvorhen de videre agte at reise, m. m.", hvorhos de, "hvor det er gjørligt, maatte forsyne sig med Attester om deres udenlands anvendte Flid og erhvervede Kundskaber og ved Hjemkomsten fremvise samme for Ephoro, som fremlægger dem i Consistorio". Reifestipendiets Capital udgjør for Tiden 10,446 Rbdlr. 94 Skl., af hvis Renter hver Stipendiat aarligen erholder 195 Rbdlr. 84 Skl.³⁾

55.

De Thottske Catalogers Stipendium.

Ved Salget af Catalogerne over afdøde Statsminister Grev Otto Thotts Bibliothek og Myntsamling udbragtes et Beløb af 950 Rbdlr., som ved Skrivelser fra Executorerne af 24 Februar og 7 December 1792 ere skjænkede Universitetet med den Bestemmelse, at Renten gives som Understøttelse "for en gammel fattig Student, som opholder sig her i Staden, er af hans Familie forladt og formedelst en eller anden Naturens Mangel eller Skrobelijkheid er negtet at komme i nogen Dei eller Befordring." Denne Understøttelse kan han nyde sin Livstid. Han udnævnes af Consistorium, som skal anmelde Udnævnelsen til Besidderen af Stamhuset Gaunøe¹⁾. Capitalen udgjør nu 874 Rbdlr. 77 Skl.²⁾, af hvis Renter aarligen udbetales til Stipendarius 32 Rbdlr. 78 Skl.

54.

Tonboes Stipendium.

Præsten Hans Lotterups Datter Dorethea, Handelsmand Anders Tonboes

³⁾ Ifr. S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1838 S. 117—118, for 1842 S. 193.

¹⁾ Ifr. L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1812 S. 226.

²⁾ S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 122.

Enke, har ved sit Testament af 10 Mai 1710 ¹⁾ § 12 bestemt 400 Rdlr. til et Stipendium for "fattige Studenter i Kjøbenhavn". Det skal gives dem som "Undsætning til deres Studeringers Fortsættelse". Capitalen udgjør nu 363 Rbdlr. 27 Skl. og Renten, $3\frac{3}{4}$ pCt., 13 Rbdlr. 60 Skl. pleier at deles lige mellem 2 Studenter ²⁾.

55.

Winstrup-Nesens Reifestipendium.

Dette Stipendium er sammensat af tre forskjellige Gaver ¹⁾. Den første, stor 1000 Rdlr. i Species, er ved Gavebrev, dateret Gregorii Dag Aar 1613, skænket af Biskop i Sjælland og Professor i Theologien Peter Jensen Winstrup. Renterne ere bestemte for en fattig, i dette Rige ærligen født og skikkelig Student, som agtes værdig til titulus Magisterii philosophici og til at lære i Kirken. Han skal forpligte sig til at være det theologiske Studium i Dvereenstemmelse med den Augsburgske Lære hengiven under sit Ophold ved tydske Universiteter, hvor denne Lære dyrkes, og trohigen at udbrede den i Fædrelandet, naar han bliver kaldet til en Bestilling. Omsorgen for dette Stipendium er overdragen Biskopperne i Sjælland tilligemed de øvrige theologiske Professorer ved Universitetet og disse have ved Uddeligen at foretrække Stifterens Slægtninge, naar nogen af dem søger Stipendiet. Det kan nydes i 4 Aar.

Den anden Gave grunder sig paa Biskop i Sjælland Hans Poulsen Nesens Testament, dateret Pintsedag Aar 1634. Han har derved givet 1000 Rdlr. i Species i samme Diemed, hvori Winstrups Stipendium er stiftet, og bestemt, at den samme Studerende skal have begge Stipendier. Han vil, at Stipendiarius især skal vælges blandt Studenter fra Kjøbenhavns Skole og at han, forinden han kommer til at oppebære Stipendiet, skal holde en latinff Tale eller Disputats.

1) Findes i H. Hofmans Samling af Foundationer II. S. 309—315, jfr. I. S. 206—207, L. Engelstofts Univ. og Skole=Annaler for 1812 S. 226—227.

2) H. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 122 og for 1842 S. 191.

1) Foundationerne for de tvende første Gaver findes i H. Hofmans Samling af Foundationer IX. S. 64—66, jfr. I. S. 143—155, L. Engelstofts Univ. og Skole=Annaler for 1812 S. 212—214.

Den tredie Gave, ligeledes paa 1000 Rdlr. i Species, er ved Testament af 10 November 1685 skjænket af Professor i Rettsvidenskab, Præsident i Kjøbenhavn Peder Johannes Resen, en Sønesøn af Biskop Hans Poulsen Resen og en Datterføn af Biskop Peter Jensen Winstrup. Kenterne tilfalde den samme Studerende, som erholder Kenterne af de ovennævnte tvende Gaver. Han skal have taget philosophisk Examen med Characteren *Laudabilis* og theologisk Examen ligeledes med *Laudabilis*, holde en Tale, førend han udreiser, efter den forrige Fundats og offentlig respondere under en af de theologiske Professorer ²⁾). Førend han oppebærer noget af Stipendiet, skal han udstede sin Revers for, at han, dersom han efter sin Hjemkomst "bliver i verdslig Stand til verdslig Bestilling befordret", vil tilbagebetale Alt, hvad han til sin Udenlandsreise har modtaget af det Winstrup-Resenske Stipendium, dog uden Kenter til den Tid ³⁾). Hvad der saaledes tilbagebetales, skal lægges til Capitalen. Ved "verdslig Bestilling" kan neppe i Almindelighed forstaaes nogen Bestilling i Kirken, ved Universitetet eller i Skolen ⁴⁾).

Den samlede Capital udgjør for Tiden 3731 Rbdlr. 4 Skl. og som Reifestipendium udbetales aarligen 139 Rbdlr. 86 Skl.

56.

Stipendium decollatæ virginis.

Aar 1623 ere i Anledning af et adeligt Fruentimmers Henrettelse indbetalte til Universitetet 500 Rdlr. i Species til Stipendium for fattige Studenter og det følgende Aar ere Kenterne første Gang uddelte til 6 Studenter ¹⁾). Der er Formodning for, at dette Fruentimmer var den Christence Arelsdatter af den adelige Slægt Kruchow,

²⁾ Denne Forpligtelse at respondere falder bort, Univ. Fund. af 7 Mai 1788 Cap. I § 14.

³⁾ Jfr. samme Fundats Cap. 6 § 2 Nr. 8.

⁴⁾ Univ. Direct. Skriv. af 30 Juli 1842, jfr. H. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1842 S. 80—83.

¹⁾ Jfr. H. Hofmans Samling af Foundationer I. S. 141—142, R. Weyerups Esterr. om Regentens S. 39—41, L. Engelstofts Univ. og Skole-Annaler for 1809 II. S. 85—86, for 1812 S. 182.

en Datter af Axel Nielsen Kruchow, som under 9 Juni 1621 blev dømt fra Livet for Trolddom²⁾. Capitalen udgjør nu 482 Rbdlr. 52 Skl. og de aarlige Renter, der uddeles, beløbe sig til 18 Rbdlr. 8 Skl.³⁾ Ifølge kongelig Befaling have de af Missionocollegiet antagne grønlandske Seminarister, der have Plads paa Regentens, Forret til dette Stipendium⁴⁾.

57.

Wissings Stipendium.

Eier af Herregaarden Odden i Benschysel Hans Wissing har ved sit Testament af 18 Januar 1762 anordnet, at 2500 Rdlr. af hans efterladte Midler skulle anvendes til et Stipendium for 2 Studenter af hans Familie, hvilke skulle nyde det i 4 Aar, medens de enten opholde sig i Kjøbenhavn, eller reise udenlands. Tillige har han anmodet Professor i Theologie Peder Rosenstand Goisse om at forfatte en Foundation for dette Stipendium. I Kraft heraf har denne Professor Goisse forfattet en Foundation, som, efter at være vedtagen af Consistorium, er af sammes Forfatter under 13 Juni 1763 bleven indført i Stipendiets Regnskabsbog¹⁾. Ordinære Stipendiater ere 2 Studenter, som ere Descendenter af de Personer, der vilde have arvet en Deel af Legatcapitalen, hvis den ikke var bleven anvendt til et Stipendium. "Saadanne Descendenter ere de" — saa siges i Foundationen — "som nedstamme af Testators Halvsødsfænde paa Fædreneside og af hans Sødsfænde børn paa Mødreneside"²⁾. Findes flere end 2 saadanne Studenter, udvælges af Consistorium den, som er Testator nærmest beslægtet; dog hvis der "paa Competenternes Dygtighed eller Trang til dette Stipendium maatte findes nogen mærkelig Forskjel, bør den mere tages i Betragtning end nærmere

2) Jfr. Nyt danske Magazin I. S. 378—391.

3) H. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1837 S. 121, for 1842 S. 191.

4) Resc. af 8 Marts 1737. Jfr. § 5 S. 42.

1) Den findes i H. Hofmans Samling af Foundationer X. første Appendix S. 11—16 og i J. Badens Univ. Journal III. S. 11—15. Jfr. L. Engelstofts Univ. og Skole-Analer for 1812 S. 228—229.

2) En Dplysning om disse Slægtninge findes i J. Badens Univ. Journal III. S. 15—16.

Grad i Slægtskab". Ingen maa nyde dette Stipendium, som ei opholder sig ved et Universitet, og Ingen, som, hvis han opholder sig ved dette Universitet, har "enten af Kenter eller af andre Beneficiiis 100 Rdlr. om Aaret", eller, hvis han er ved et udenlandsk Universitet, har foruden dette Stipendium 200 Rdlr. om Aaret. Den, som tidligere har havt saa store Indtægter, kan vel, naar de ophøre, erholde dette Stipendium, men skal dog staae til Side for Andre, "som intet Beneficium eller dog ei noget saa anseeligt Beneficium har havt". En Student af Familien kan faae Stipendiet i det samme Aar, i hvilket han bliver Student, men skal i det næste Aar tage den philosophiske Examen med Characteren *Laudabilis* eller *Haud illaudabilis*, da Stipendiet ellers tilbageholdes og det berøves ham ganske, hvis han ikke i det derpaa følgende Aar tager bemeldte Examen med det anførte Udfald. Denne Bestemmelse bliver dog nu at lempe efter Universitetslovgivningens Forfkrivter ³⁾). Stipendiaten, som kan vælge, hvilket Studium han vil, skal hvert Aar med Attest bevise, "at han i det Studio er duelig", og han skal ogsaa have en Attest om sit Forhold fra sin Privatpræceptor, men Privatpræceptorer haves nu ikke mere ⁴⁾). Ingen maa nyde dette Stipendium længere end 4 Aar. Hvert femte Aar er et Hvileaar, "som for *Legato Fossiano*" ⁵⁾). Kenterne i Hvileaarene og de Kenter, som i noget Aar ei kunne uddeles af Mangel paa fundatmæssige Stipendiariet af Familien, blive tilligemed de Stipendieportioner, som af nogen forbrudes, oplagte til Capitalens Forøgelse.

Af det Dplagte dannes en Fond, som, naar den udgjør 500 Rdlr., skal kaldes "*Appendix Legati Wissingiani*", og hvis Kenter tilfalde Stipendiets Ephorus, som Universitetets Rector skal være, og Ephoriet verler saaledes hvert Aar.

Af de følgende Dplæg samles en Capital paa 1000 Rdlr., hvis Rente uddeles som Stipendium til en Student, der er Søn af en Professor. Han nyder det ligesom Stipendiater af Stifterens Familie i 4 Aar og under de samme Betingelser. Det femte Aar er Hvileaar.

³⁾ Jfr. § 3 C. 9—10.

⁴⁾ Resol. af 11 Januar 1839 § 6, jfr., S. P. Selmers Kjøbh. Univ. Aarbog for 1839 C. 44—45 og 56.

⁵⁾ Jfr. § 21.

Saavidt er det allerede kommet med Capitalens Tilvæxt. Den hele rentebærende Capital udgjør 4400 Rbdlr. Renten $3\frac{3}{4}$ pCt. aarligt af 2500 Rbdlr. deles lige mellem 2 Studenter af Familien, af hvilke hver aarligen erholder 46 Rbdlr. 84 Skl., Renten af 1000 Rbdlr. eller aarligt 37 Rbdlr. 48 Skl. tilfalder en Professorensøn og Renten af 500 Rbdlr. hvert Aars Rector.

Den fremtidige Tilvæxt skal først tjene til saaledes at forøge Stipendiet til de 2 Studenter af Familien, at hver kan aarligen erholde 100 Rbdlr. Mere maa Ingen nyde, hvor meget Capitalen end maatte vore. Derefter skal Stipendiet for en Professorensøn ogsaa vore til 100 Rbdlr.

Naar Stipendierne have naaet denne Størrelse, skulle de Stipendieportioner, hvortil ingen fundatsmæssig Stipendiarius af Familien findes, af Consistorium uddeles paa eet Aar til en anden Student, men det næste Aar blive de at oplægge, hvis heller ikke da nogen qualificeret Student af Familien melder sig, og saaledes afverles hvert andet Aar med slige Stipendieportioners Uddeling paa eet Aar til en anden Student og deres Dplæg til Capitalen, indtil det med Visshed vides, at Familien er uddød⁶⁾.

Af den følgende Tilvæxt skal dannes en ny Stipendiecapital paa 1000 Rbdlr., som skal kaldes "Legatum Wissingianum novum". Renterne tilfalde en tredie Student af Familien under de samme Betingelser og paa samme Maade, som ere foreskrevne med Hensyn til de to første Stipendier. Naar ingen berettiget Student af Familien dertil findes, oplægges Renterne, indtil Stipendiet bliver 100 Rbdlr. aarligt. Derefter uddeles det for 4 fulde Aar til en Professorensøn og efter det femte Aars eller Hvileaarets Udløb for 4 Aar til en Student af Familien og saaledes gives det fremdeles afverlende til en Professorensøn eller en Student af Familien. I de Aar, at ingen Student af Familien findes, oplægges Renterne; i de Aar derimod, at Stipendiet tilfalder en Profes-

⁶⁾ Denne i Artikel 11 indeholdte Bestemmelse maa, som anført, antages at komme til Anvendelse, naar Stipendieportionerne ere blesne 100 Rbdlr., medens derimod Bestemmelsen i Art. 7 om Stipendieportionernes bestandige Dplæg, naar ingen Stipendiat af Familien findes, maa følges, saalænge Stipendieportionerne ere under anførte Beløb, da ellers disse 2 Bestemmelser ville komme i Strid med hinanden.

forføn, men ingen saadan gives, som er qualificeret til at nyde samme, udvælges en anden Stipendiarius dertil for 4 Aar.

Naar dernæst Capitalen igjen er forøget med 1000 Rdlr., skal et nyt Stipendium oprettes, der skal kaldes "Legatum Wissingianum novum secundum", hvormed skal forholdes ganske saaledes, som er fastsat med Hensyn til det fornævnte Legatum Wissingianum novum.

Naar der saaledes have 4 Stipendier til Studenter af Familien, hvert paa 100 Rdlr. om Aaret, maae Renterne af den følgende Tilvært paa 1000 Rdlr., hvilken skal kaldes "Legatum Wissingianum datum egenis Studiosis", uddeles til "syge eller yderligt fattige" Studenter i saa mange og saadanne Portioner, som Consistorium bestemmer. Hvad deraf i noget Aar bespares, kan anvendes i et andet Aar til samme Brug eller oplægges til Fordeel for denne Afdeling for fattige Studenter.

Af senere Forøgelser oprettes nye Stipendier efter Reglerne for Legatum Wissingianum novum.

Naar Stifterens ovennævnte Familie er ganske uddød, skal det staae i Consistoriums Magt at forfatte for den hele Stiftelse en ny Foundation, "som kan eragtes nyttig til Studenternes Bedste", dog maa ingen Forandring skee i Afdelingen for fattige Studenter, hvis samme til den Tid allerede er kommen Stand.

Trykfeil.

Side	4	Linie	21	"philologiske" læs: filosofiske
—	12	—	14	"Philosophis" læs: Philosophicis
—	22	—	2	"7" læs: 17
—	57	—	10	"Familer" læs: Familier.

Bedømmelser af de i Mar indkomne Priis- afhandlinger.

Til Besvarelse af de af Universitetet udsatte Priisopgaver ere i Mar 5 Afhandlinger indkomne, nemlig een theologisk, to medicinske, een æsthetisk og een naturhistorisk. Af disse er imidlertid den ene medicinske indleveret saa længe efter den fastsatte Tid, at den ikke har kunnet komme under Bedømmelse. Bedkommende Censurers Bedømmelser af de øvrige Afhandlinger lyde saaledes:

1. Af den theologiske Afhandling.

Til Besvarelse af den i sidstafvigte Mar udsatte theologiske Priisopgave:

At bestemme Forholdet imellem Begreberne "religiøs Mythe", "religiøst Sagn" og "hellig Historie".

er indkommet en Afhandling, med Motto: *πάν πνεῦμα ὁ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶ* 1 Joh. 4, 3. Denne Afhandling bærer umiskjendelige Præg af Forfatterens Tænksomhed og Interesse for Gjenstanden, og synes at begrunde gunstige Forhaabninger for hans fremtidige videnskabelige Udvikling. Men endskjøndt Forfatteren i Indledningen viser, at han rigtigt har opfattet Spørgsmaalets hele Omfang og Betydning for Nutiden, har han dog i selve Besvarelsen forbigaaet en væsentlig Deel af Opgavens Fordring, idet han kun dogmatisk har fremstillet Hovedpunkterne i sin egen Anskuelse, uden at forsøge nogen egenlig Prøvelse og Burodering af modsatte Synsmaader. Og ligesom Forfatterens Behandling af de opgivne Begreber mangler den kritiske Charakter, saaledes staaer hermed i Forbindelse, at han aldeles ikke røber noget grundigere historisk Kjendskab til hvad der i Literaturen er bleven forhandlet om disse Gjenstande, det være sig i Skrifter af den saakaldte negative Retning eller i Skrifter af christelig-apologetisk Retning. Paa Grund af denne gennemgribende Mangel saavel i kritisk som i historisk Henseende har Facultetet ikke kunnet tilkjende denne iøvrigt velskrevne og om gode Anlæg vidnende Afhandling Prisen.

Det theologiske Facultet i September 1844.

H. N. Clausen. M. H. Hohlenberg. C. E. Scharling. C. T. Engelstoft. H. Martensen.

2. Af den medicinske Afhandling.

Til Besvarelse af det medicinske Priissspørgsmaal er indkommet en Afhandling med Motto: *Non crimen artis, quod professoris est*, som er affattet i det danske Sprog. Uagtet det havde været ønskeligt, om Forfatteren havde gjort sig noget nøiere bekendt med de Resultater af den nyeste Tids Physiologie og pathologiske Anatomie, som kunne kaste noget mere Lys over den omhandlede Sygdom, og om han havde anvendt mere Omhu paa Fremstillingen og Sproget, maa det dog erkjendes, at han har vist en høist priisværdig Flid i at indsamle sine Materialier, at han har benyttet disse vel og saaledes røbet baade Sagkundskab og Skjønnsomhed. Paa Grund heraf tilkjende vi ham Prisen.

O. Bang. Eschricht. C. Otto. C. E. Levy. A. G. Sommer. Fenger.

Decanus.

Forfatteren fandtes at være: James Singal Møller, Cand. med. & chir.

3. Af den æsthetiske Afhandling.

Som Besvarelse af det i Æsthetiken i Aaret 1843 udsatte Priissspørgsmaal: "At undersøge og ved Exempler at oplyse, hvorpaa et Dramas Virkning paa Theatret især beroer, samt hvorfor mange ypperlige Dramaer ikke have kunnet udøve denne Virkning, medens mange af ringere Værd have udøvet den i høi Grad," er der indkommen en Besvarelse med Motto: "Evid, men fortvidt aldrig"! Da Forfatteren har med Sagkundskab, Sindrigheid og ikke uden Grundighed behandlet sin Opgave i et klart og i det Hele taget upaaflegeligt Sprog, saa tage vi ikke i Betænkning at tilkjende ham Præmien.

Den 4de September 1844.

F. C. Sibbern. R. Nielsen.

Forfatteren, som fandtes at være: Johan Carl Christian Brosbøll, er endnu ikke bleven academisk Borger og vil derfor ikke kunne erholde Præmien.

4. Af den naturhistoriske Afhandling.

Til Besvarelse af den for 1844 udsatte naturhistoriske Opgave:

”Der forlanges en fuldkommen anatomisk Undersøgelse af Lugtnerverne hos Flertallet af de indenlandske Fiskestægter af de benede Fiske med Angivelse af de undersøgte Arter. Herved tages tillige Hensyn til de ældre Forfatteres Arbejder. Beskrivelserne maae oplyses med de nødvendige Tegninger.”

er indleveret en paa dansk forfattet Afhandling med Motto: *creata contemplando cognoscere — cognoscendo amare* — forsynet med flere originale af Forfatteren forfærdigede Tegninger. Den forlangte anatomiske Undersøgelse har Forfatteren anstillet paa 41 her forekommende Arter af benede Fiske. I Henseende til Nervernes Udspring og Forløb er hans Undersøgelse meget tilfredsstillende, hvorimod det maa beklages, at han ikke ved Anatomiens nyere Hjælpemidler har kunnet fyldestgjøre Opgavens Forbring at forfølge dem i selve Lugtorganet. Literaturen er ingenlunde tilstrækkeligt benyttet, skjøndt Opgaven fordrede det. Fremstillingen røber kun altfor meget Forfatterens Uvante-
hed i videnskabelige Udarbejdelser, derimod ere de talrige vedføjede Afbildninger i det Hele godt udførte, og ere af os ved Sammenligning med selve Præparaterne befundne naturlige. Da saaledes Forfatteren, uagtet de paaviste Mangler, i det hele taget har lagt megen Flid og Dygtighed i anatomiske Undersøgelser for Dagen, og Udbyttet i enkelte Dele har ydet Videnskaben nye factiske Bidrag, maae vi ansee Forfatterens Bestræbelser værdige til at tilkjendes den udsatte Præmie.

I. Reinhardt. Eschricht. Schouw. G. Forchhammer.

Forfatteren fandtes at være: J. C. August Bock, Cand. med. & chir.

Kjøbenhavns Universitets Priisopgaver for Aaret 1844—45.

I. § Theologie.

Gjennem en Udvikling af Trenchæus's dogmatiske Anskuelse at give en Charakteristik af hans videnskabelige Standpunkt.

II. § Lovkyndighed.

Hvori bestaaer ifølge den protestantiske Kirkerets Kilder Forskjellen mellem jus sacrorum og jus circa sacra? i hvilket Forhold staae Stat og Kirke til hinanden, og kunne der af hine Kilder udledes bestemte Regler for Kirkens Bestyrelse?

III. § Medicin.

Hvilke smitsomme Sygdomme lærer Erfaring at Fosteret i Moders Liv kan være udsat for, og hvilke Spor efterlade disse sig efter den tidige eller utidige Fødsel.

IV. § Philosophie.

I hvilket Forhold staaer al Erkjendelses ideelle Gehalt til den Erkjendendes Subjectivitet.

V. § Mathematik.

At forklare og sammenligne med hinanden de forskjellige Methodes, som ere opfundne til at undersøge plane Curvers uendelige Grene og til at bestemme deres rette og frumme Afsmættelser.

VI. § Historie.

At forklare og ved Exempler oplyse de geographiske Momenter's Betydning i Historien, nemlig hvorvidt og hvorledes disse Momenter, saasom Landenes Beliggenhed, Klima, Configuration, orographiske og hydrographiske Forhold m. m., have havt Indflydelse paa de verdenshistoriske Begivenheders Gang.

VII. § Philologie.

At udvikle, hvilken Priis Athenerne efter Solons Tid satte paa gammel og berømmelig Herkomst, og at oplyse dette med Exempler af ansete Familier.

VIII. § Æsthetik.

At udvikle Forholdet mellem Poesie og Philosophie.

IX. § Naturhistorie.

En Sammenligning af de vigtigere i dette Aarhundrede opstillede Mineralsystemer.

X. § Physik og Chemie.

Læren om Luftarternes saakaldte Diffusion, som af **Graham** heldigt er grundlagt, forlanges videre udviklet.

XI. § orientalsk Philologie.

Bed en Sammenligning mellem Koranen og Evangelierne, saavel de canoniske som apokryphiske, at udvikle det Begreb, som Muhamed havde dannet sig om den christelige Religion, og Beskaffenheden af de Kilber, hvoraf han havde øst sit Kjendskab til Jesu Liv.

Anm. Besvarelsene kunne affattes paa Dansk eller Latin, undtagen forsaavidt Afhandlingen i den clasfste Philologie skal skrives paa Latin og i Æsthetik paa Dansk. Indsendelsen stæer til Univerfitetets Rector inden 15 Juli 1845.

Quæstiones in universitate Hauniensi in annum 1844-45 propositæ.

I. In Theologia.

Theologia Irenæi exposita, adumbretur momentum systematis ejus philosophicum proprium et singulare.

II. In Jurisprudentia.

Disquiratur ex fontibus juris ecclesiastici Protestantium, quænam sit differentia inter jus sacrorum et jus circa sacra; quænam sit inter civitatem et ecclesiam relatio, numque ex his ipsis fontibus norma quædam regiminis ecclesiastici ordinandi constitui queat?

III. In Medicina.

Quibusnam morbis contagiosis, testante experientia, foetus in utero materno expositus est, et quænam inde vestigia post partum tempestivum vel intempestivum observantur?

IV. In Philosophia.

Quænam sit ratio inter idearum, quæ cognoscendæ sunt, vim objectivam et subjectivam cognoscentis, exponatur.

V. In Mathematicis.

Explicentur atque inter se comparentur variæ methodi, quæ inventæ sunt ad curvarum planarum ramos infinitos examinandos eorumque asymptotas vel rectas vel curvas determinandas.

VI. In Historia.

Explicetur et idoneis exemplis illustretur vis momentorum geographicorum in historia, quatenus nempe et quomodo illa, veluti regionum situs, coelum, figura, rationes orographicae et hydrographicae etc., ad cursum eventuum dirigendum valuerint.

VII. In Philologia.

Exponatur, quantum Athenienses post Solonis ætatem generis antiquitati et claritati tribuerint, additis nobilium familiarum exemplis.

VIII. In Æsthetica.

Poëseos et philosophiæ inter se rationem exponere.

IX. In Historia Naturali.

Comparentur præstantiora mineralium systemata nostro sæculo proposita.

X. In Physicis.

Doctrinam de gasium diffusionem, quæ dicitur, a celeberrimo Graham feliciter inceptam persequi et augere.

XI. In Philologia Orientali.

Instituta comparatione inter Coranum et Evangelia tam canonica quam apocryphica, quæritur, qualem sibi Muhammed finxerit religionis christianæ naturam et ex quibus fontibus vitæ Jesu cognitionem hauserit.

Not. In his quætionibus sermonis Latini aut patrii delectus liber permittitur, nisi quod in philologia Latino, in æsthetica patrio utendum est. Commentationes ante Idus Julias anni 1845 rectori traditæ esse debebunt.

Med nærværende Skrivt indledes og forkyndes Universitetets forestaaende Høitidelighed i Anledning af Hans Majestæt Kongens Fødselsdag. Ved denne Fest, som er berammet til Fredagen den 20de September, Kl. 12, holdes i Universitetets Solennitetsaal en Tale paa Dansk af Universitetets Rector, som derefter overleverer Universitetets Guldmédaille til Forfatterne af den medicinske og den naturhistoriske Afhandling. Festen aabnes og slutes med Udførelsen af den for denne aarlige Høitid forfattede og componerede Cantate.

Videnskabernes og Universitetets Venner og Belyndere indbydes til, i Forening med Universitetets Bestyrere, Lærere og Studerende, ved deres Nærværelse at bidrage til Festens Forskjønnelse.

Kjøbenhavn, den 14de September 1844.

Under Universitetets Segl.

